ডকুৱাখনা

মহাবিদ্যালয় আলোচনী

সম্পাদনা •

অনন্ত কুমাৰ দত্ত

ঢকুৱাখনা কলেজ আলোচনী

(নৱম সংখ্যা ১৯৮১—৮২)

প্ৰীতি আৰু শুভেচ্ছাৰে

যুত চন্দ্ৰ ভৰালী ....

....ৰ হাতত

সম্পাদক

ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত।

ঢকুৱাখনা কলেজ আলোচনী

(নৱম সংখ্যা ১৯৮১—৮২)

No. —
Date —
LIBRARY

উপদেষ্টা দ্বয় { শিৱপ্ৰসাদ গগৈ
অমিয় সন্দিকৈ

সম্পাদক
অনন্ত দত্ত

বেটুপাত-- শিৱপ্ৰসাদ গগৈ

ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত।

সূচী-পত্ৰ

		অনন্ত কুমাৰ দত্ত, সম্পাদক	
... আৰু ইয়াৰ জাতীয়বোধ।	(প্ৰবন্ধ)	ডাঃ বিদ্যেশ্বৰ দলে। —	১
...য়ামলৈ প্ৰব্ৰজন কালৰ, কিংবদন্তী।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰী বক্সিৰাম মৰাং। —	৪
... আৰু সামাজিক সংকট।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰী অমিয় সন্দিকৈ। —	৬
...ৰ. ডুৱৰা মানুহ জন।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰী তুলু দত্ত। —	১১
... আৰু ভাৰতীয় সংগীত প্ৰকৃতি।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীভবেন্দ্ৰ গোহাঁই। —	১৩
... আৰু সমাজ	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীএ, কে, দত্ত —	১৮
...স্কৃতিত বিহুৰ স্থান।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীনিভা ৰাণী হাজৰিকা —	২০
...ী বালা দেৱী।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীমতী কুসুম দত্ত —	২২
...ৰ্ত্তমান শিক্ষাৰ মানদণ্ড'।	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীৰঘুনাথ দাস —	২৫
...াৰতৰ সামাজিক সমস্যা আৰু ইয়াৰ সমাধানৰ উপায়	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰীপদ্মধৰ চায়েঙীয়া —	২৭
...ৰতৰ সামাজিক সমস্যা আৰু ইয়াৰ সমাধানৰ উপায়	(প্ৰবন্ধ)	শ্ৰী দত্ত কুমাৰ লাগাচু —	২৯
	(গল্প)	শ্ৰীশিৱপ্ৰসাদ গগৈ —	৩১
	(চুটি গল্প)	চন্দ্ৰ চমুৱা —	৩৪
...ৰোতে	(গল্প)	কুমাৰী জিন্নু কোঁৱৰ —	৪০
	(গল্প)	জয়ৰাম ভৰালী —	৪৩
	(ৰহস্য গল্প)	মণি দত্ত —	৪৭
...নাকী (সন্ধ্যাৰ চেঁচেলী)"		সম্পাদক —	৪৯
..."	(কবিতাৰ থোকুহ)	ভোলানাথ শৰ্ম্মা (অধ্যাপক) —	৫১
		কুমাৰী দেৱজ্যোতি দলে —	৫২
...া গোলাপ ফুল		হৰি প্ৰসাদ শৰ্ম্মা —	৫২
		ডিম্বেশ্বৰ দত্ত —	৫৩
... আৰু প্ৰাণী সমূহ		লীলা কোঁৱৰ —	৫৬
...নকৰিবা		লাৱণ্য দত্ত —	৫৭
...ৰঃ বাণী		সম্পাদক —	৫৭
...ত্ৰিকা	(কবিতা)	শিৱপ্ৰসাদ গগৈ (অধ্যাপক) —	৫৭
...ন		বাতুল ৰাজখোৱা (অধ্যাপক) —	৫৮
		লীলা কোঁৱৰ —	৫৮
...জা		অনন্ত দত্ত —	৫৮
		ভোলানাথ শৰ্ম্মা (অধ্যাপক) —	৫৮
...,	(প্ৰবন্ধ)	দিলীপ চুতীয়া —	৫৯
	(প্ৰবন্ধ)	দিলীপ চুতীয়া —	৫৯
...চৰি		দিপা চাংমাই —	৬০
...বাণী		—	৬০
		দি, দত্ত —	৬১
		সম্পাদক —	৬১
...ণী কোঠাৰ প্ৰতিবেদন		প্ৰিয়লতা শইকীয়া —	৬১
...াৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন		নামেশ্বৰ কুম্বাং —	৬৩

শুভেচ্ছাবাণী

প্ৰিয়
শ্ৰীঅনন্ত দত্ত,

আলোচনী প্ৰধানত বিভিন্ন জনৰ মনৰ প্ৰতিবিম্ব প্ৰতিফলিত হয়। গতিকে চকুৱাখনা কলেজৰ পৰা আলোচনী এখন (নৱমসংখ্যা) প্ৰকাশ কৰিবলৈ আয়োজন কৰাৰ কথা জানি অতি সন্তোষ পালোঁ আৰু আলোচনীখনৰ দীৰ্ঘায়ু আৰু সফলতা কামনা কৰি আন্তৰিক শুভেচ্ছা জনালোঁ।

লীলা গগৈ
(ড° লীলা গগৈ)
ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়
২১।১১।৮২

—ডঃ নির্ম্মল প্ৰভা বৰদলৈ

এটা মুহূৰ্ত্তও নষ্ট নকৰি কাম কৰা কেৱল কাম।
নিজৰ নিজৰ ক্ষেত্ৰত পৰি থকা অপৰিমীত কাম।
কঠোৰ শ্ৰমৰ বিকল্প নাই।

অলপ হাঁহি অলপ অশ্ৰু
অলপ নুবুজা ডাৱৰ
এয়ে পৃথিৱীৰ সেউজী তুবৰি
যাউতিযুগীয়া সাঁথৰ
এই মাটিতেই ৰচিম স্বৰ্গ
অশ্ৰু দুহাতে মচি
মাটিৰ মটিয়া ৰহণ গুচাম
প্ৰাণৰ পাপৰি সিচি
জীয়াই থকাত আছে শিহৰণ
মৃত্যু মানেই শেষ
জনৰ জনম আছে বা নাই
নাজানো সিথন দেশ
মাথো পণ আছে ৰক্তবীজৰ
সংঘাতে নানে ভাগৰ।

❋❋❋

আপোচকাৰী, দেশদ্ৰোহী, জাতিদ্ৰোহী কাপুৰুষ তথা পলায়ন বাদীৰ বিজয়ৰ ৰংচুৱা কাহিনীৰ পৰিবৰ্ত্তে আপোচহীন দেশপ্ৰেমিকৰ আত্মত্যাগ আৰু পৰাজয়ৰ কাহিনীয়েহে যুগে যুগে ইতিহাসৰ গতি সলনী কৰি আহিছে প্ৰগতিৰ পথ পোহৰাইছে।

—হিৰণ্য কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্য

খেতি কৰো
মাটিৰ পথাৰত

খেতি কৰো
মনৰ পথাৰত

গুহা এৰি ওলাই অহা
জীৱনৰ সন্ধানত

মানুহৰ ইতিহাস ৰচোঁ
অস্তিত্বৰ সংগ্ৰামত

কৃষ্টি আৰু সংস্কৃতিৰ
সমন্বয় আৰু সংহতিৰ
লহপহীয়া শইচ্ দৰা
পণ আমাৰ ৰক্ষা কৰাৰ

নিদিওঁ, নিদিওঁ
নিদিওঁ আমি
কাকতি কৰিও জাকক
কদাপিও নিদিওঁ
দেশৰ শতৰুক
মোৰ দেশৰ
মোৰ জাতিৰ অধিকাৰ

দুষ্কৃতিৰ আক্ৰমণ
সংস্কৃতিৰ পৰাভৱ
নহয় কাহানীও
ইতিহাস সচাঁ মানুহৰ
সেয়েহে — ———
ইতিহাসৰ পথাৰ খনত
মনৰ পথাৰখনত
সিচোঁ আমি
সঁচা মানুহৰ বীজ
ঘৰে ঘৰে গাৱেঁ গাৱেঁ
পৰ্ব্বতে কন্দৰে
উপচি পৰে মৃত্যুহীন শইচ্
সঁচা মানুহৰ ৰক্তবীজ

❋❋❋

: স্মৃতি তৰ্পণ :

মাননীয় শিক্ষাগুৰু প্ৰহ্লাদ গোহাঁই দেৱলৈ ঃ

কলেজ তথা মহকুমাৰ বাবে এটা দুৰ্যোগৰ দিন ১৯৭০ চনৰ ৪ নবেম্বৰ। সেই দিনা ৰাতি ১০ বজাত ঢকুৱাখনা কলেজ চৌহদৰ পৰা ঘূৰি যাওঁতে কলেজৰ পৰা ১০০ গজমান দূৰত, এই কলেজৰ অন্যতম প্ৰতিষ্ঠাতা উপাধ্যক্ষ প্ৰহ্লাদ চন্দ্ৰ গোহাঁই আততায়ীৰ হাতত নিহত হয়। এই অভাৱনীয় মৃত্যুৰ খবৰ বন-জুইৰ দৰে বিয়পি পৰে আৰু আধা ঘণ্টা মানৰ পিচতে প্ৰায় ২৩ হেজাৰ মানুহ ঘটনা স্থলীত গোট খাই। উক্ত ঘটনাত কলেজৰ শিক্ষক-ছাত্ৰ সকলে মিয়মান হোৱাৰ লগতে গোটেই অঞ্চলে গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে।

গোহাঁই চাৰৰ ব্যৱহাৰ আছিল অমায়িক। শিক্ষা সুলভ সৰলতাই মানুহৰ মন আকৰ্ষন কৰিব পাৰিছিল। অক্লান্ত কৰ্ম জীৱনৰ আদৰ্শই তেখেতে নিজৰ লগতে অন্যকো আগবঢ়াই নিছিল। অৰ্থনীতি বিভাগত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰি অন্যাৰ দৰে চাকৰি বিচাৰি দূৰলৈ নগৈ, নিজ অঞ্চলতে থাকি সমাজ সেৱাত মনোনিবেশ কৰিছিল। গতিকেই ঢকুৱাখনা প্ৰায় সকলো অনুষ্ঠানেই তেখেতক বিচাৰি পাইছিল। আশাসুধীয়া এই অনুষ্ঠান গঢ়োতা সকলৰ ভিতৰত গোহাঁই চাৰ অন্যতম। মৃত্যুৰ সময়ত তেখেত কলেজৰ যুটিয়া সম্পাদক ও উপাধ্যক্ষ আছিল। তেখেতৰ অকাল মৃত্যুত উক্ত অঞ্চলৰ অপূৰণীয় ক্ষতি হ'ল। তেখেতৰ আত্মাৰ শান্তিৰ বাবে আমি ভগৱানৰ ওচৰত সৰল প্ৰাৰ্থনা জনালোঁ।

সম্পাদক
ঢকুৱাখনা কলেজ আলোচনী

ঃ অশ্ৰু অঞ্জলি তৰ্পণ ঃ
ও
লগতে পুষ্পাঞ্জলি ঃ

অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষা আন্দোলনত অসম মাতৃৰ যি সকল সন্তানে নিজৰ জীৱন আহুতি দিলে, সেই সকলৰ অমৰ আত্মাৰ প্ৰতি আমি শ্ৰদ্ধা নিবেদিছোঁ। অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি সীতা নাথ ব্ৰহ্ম-চৌধুৰী, পণ্ডিত প্ৰবৰ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ, এই দুই মহান অসমীয়া ব্যক্তিলৈ আমাৰ অশ্ৰু অঞ্জলি অৰ্পণ কৰিলো।

সম্পাদক
ঢকুৱাখনা কলেজ আলোচনী

সম্পাদকীয়

যাতায়ত আৰু অন্যান্য সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত অঞ্চলৰ কেই গৰাকী মান জ্ঞান পিপাসু লোকক কেন্দ্ৰ কৰি,
লগতে ৰাইজৰ বহু কষ্ট স্বীকাৰৰ ফলত ১৯৬৬ চনতেই এই ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়' খনি স্থাপন কৰে । সেইদিনৰ
সম্প্ৰতি স্থানীয় তথা দেশৰ উচ্চ শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাবে উক্ত অনুষ্ঠানটি জীয়াই আছে।
উচ্চ শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাবে এখন মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীৰ পাতে বহন কৰে, সেই মহাবিদ্যালয় তথা
ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ সুপ্ত সাহিত্যিক প্ৰতিভা আৰু আভ্যন্তৰীন পৰিপাটি মান মৰ্য্যাদা। আমাৰ মহাবিদ্যালয়লৈ
অসমৰ বিভিন্ন কোনৰ পৰা কেইবাজনো প্ৰবক্তা আৰু ছাত্ৰ ছাত্ৰী আহি শিক্ষা প্ৰদান ও গ্ৰহন কৰিছে । প্ৰায়
চালুকীয়া শিক্ষানুষ্ঠান হিচাবে ইয়াৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ পৰিবেশ প্ৰয়োজনীয় ভাবে উন্নতি হোৱা নাই কিন্তু প্ৰতি
বছৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে ফলা ফলৰ ক্ষেত্ৰত চুবুৰীয়া কলেজ সমূহৰ সৈতে সমপৰ্য্যায়ৰ বুলিব পাৰি।
আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ প্ৰতিভা বিকাশৰ মুখ্য বাহক হিচাবে উক্ত আলোচনীখনে কিমান দূৰ
কৃতকাৰ্য্যতা লাভ কৰিছে সেইটো একমাত্ৰ বিচাৰ কৰা অধিকাৰ আমাৰ পঢ়োতাৰ সমাজৰহে ।

সাহিত্য আৰু সমাজ :

এখন সমাজৰ গুৰি বঠা হ'ল সাহিত্য। সাহিত্যহীন সমাজ মৃত স্বৰূপ। যি জাতিৰ নিজা সাহিত্য বা
ভাষা নাই সেই সমাজ চৰাই বা পশু তুল্য। তেনে সমাজে কেতিয়াও সাহিত্যৰ উন্নতি আশা কৰিব নোৱাৰে।
ভাষাহীন সমাজ কেৱল নকল মাত্ৰ হেতুকেই বৰ্ত্তমানেও কিছুমান দেশে অন্ধকাৰৰ সীমা ৰেখা পাৰ হবই পৰা
নাই। এই সাহিত্যৰ লগত শিল্প কৰ্ম ও জড়িত আছে। এখন সমাজত ইহঁত দুয়োতাই দাপোন সদৃশ। কিন্তু দাপো-
নৰ নিৰ্বিকাৰ প্ৰতিফলনেই জানা যথেষ্ট ? তাতে আকৌ পূৰ্ব ধাৰণাৰ জলডাৰে মনৰ দাপোনত বাস্তৱক
প্ৰতিফলন কৰাৰ প্ৰচেষ্টা যাক নেকি ধৰ্ম নামেৰে নামকৰন নকৰি নোৱাৰি।
যদিও ধৰ্মক বহুতে সমাজত জীয়াই থকাৰ এটা কৌশল ও বিশ্বাস বুলিয়েই গন্য কৰে তথাপি মই ভাবোঁ,
ধৰ্ম ও সাহিত্যক বাদ দি কোনো জাতিৰ অস্তিত্ব জিকিবৰ সম্ভাৱনা নাই। কবিৰ ভাষাৰে 'মাছৰ কাৰনে
পানী যেনে বিশ্বাসীৰ মানত ধৰ্ম ও তেনে।" গতিকে ধৰ্ম মানে এনে কিছুমান শুদ্ধ ৰীতি নীতি, যি বোৰক ভিত্তি
কৰি মানুহে সত্যৰ পোহৰ দেখে। আজিৰ সমাজত বহু লোকে ধৰ্মৰ প্ৰকৃতাৰ্থ উপলব্ধি কৰিব নোৱাৰি ডাঙৰ
ডাঙৰ দাঁত ভগা শব্দৰে নিন্দাসুচক ধৰ্ম গ্লানি কৰা দেখা যায়। কিন্তু সেই সবে এটা কথা ভাল দৰে মনত ৰখা
উচিত যে, ধৰ্ম নোহোৱাকৈ জীয়াই থকা সমাজ এখনৰ উদাহৰন মানৱ জাতিৰ ইতিহাসত নাই। স্বভাবিকতে ধৰ্ম
আৰু বিজ্ঞানৰ মাজত অন্তদ্বন্দ হৈ আছে যদিও ইহঁত উভয়ে মানৱ সমাজত সমানেই প্ৰচলিত হৈ আছে । পৰস্পৰে
পৰস্পৰৰ ঠাই অধিকাৰ কৰিবলৈ বিচৰা নাই। গতিকে মানৱ সমাজৰ বাবে ধৰ্মৰ গুৰুত্ব অসীম। ভাল দৰে চিন্তা
কৰিলে দেখিবলৈ পোৱা যাব যে, ধৰ্মই সমাজৰ এনে কিছুমান প্ৰয়োজনীয় কাম সমাধা কৰে যিবোৰ কামৰ অবি-
হনে সমাজ পাতি থকাটো অসম্ভৱ হৈ উঠিব।
সমাজত ৰূপ, বৰ্ণ আৰু শব্দ শিল্পীৰ মাতৃ ভাষা। ব্যাকৰণৰ তত্ব নিৰ্নীত হোৱাৰ আগতেই তাৰ জন্ম।
শিশুৰ অ-স্পষ্ট কাকলিও আত্ম ঘোষনাৰ অস্ফুট প্ৰচেষ্টা মাথোঁ। কিন্তু তাৰ অন্তৰালত লুকাই থাকে ভৱিষৎ
এক মহান শিল্পীৰ অভিনৱত্ব আৰু সাহিত্য বাটৰ হাবি-কাটি উলিওৱাৰ দুৰ্ব্বাৰ পাশুপাত অস্ত্ৰ (সাহিত্য সৃষ্টি)।
গতিকে এনে মহান সাহিত্য ও সমাজক ব্যক্তিয়ে চোলা সলোৱাৰ দৰে সলাব নোৱাৰে। কাৰণ আমি জানো যে,
সাহিত্য ও ক'লা এটা বিশেষ সমাজত কেতিয়াবা আবদ্ধ থাকিলেও সিহঁত বিশ্বৰ। যুগন্ধৰ হৈও যুগোত্তীৰ্ন ।
এখন সমাজক যেতিয়া বৃহত্তৰ মানবীয় পৰিপ্ৰেক্ষিত নষ্ট কৰি পেলাবৰ চেষ্টা কৰা হয়, পষ্টাৰেই হয় চিত্ৰ ক'লা।
কাৰণ-উচাটনৰ মন্ত্ৰৰ পৰ্য্যায়ত উপনীত হয় কবিতা। গতিকে বাস্তৱ জীৱনৰ কাদৰ্য্যতা খিনি সযতনে ৰক্ষা কৰা
হয়। তাহানি স্বৰ্গ ৰাজ্যৰ সপোনকে নতুন সমাজত সজাই দেখুৱাবৰ বাবে উপন্যাসত, পদা'ত য'ত নেকি সাহিত্য
অন্তৰ্নিহিত হৈ থাকে। সেই বাবে আমি সাহিত্য ও সমাজক সবল কৰি তুলাৰ লগতে সিহঁতৰ লগত জড়িত অংগ
-বোৰৰো প্ৰগতি চিন্তা কৰা উচিত।

নিবনুৱা সমস্যা :

বৰ্তমান আমাৰ ভাৰতত নিবনুৱা তথা দৰিদ্ৰতাৰ কলা ডাৱৰে দেশৰ জনসংখ্যাৰ তিনি চতুৰ্থাংশকেই ঢাকি ৰাখিছে। সমাজত দ্ৰুত পৰিবৰ্তন ব্যাধিৰ সংক্ৰামক বীজবৰ্কাৰ একমাত্ৰ উপায় হৈছে প্ৰচুৰ অৰ্থ উপাৰ্জন কৰা। পিতা দৰিদ্ৰ পুত্ৰই তাক বুজে পিতাৰ ওচৰত পুত্ৰৰ অৱদান। বৰ্তমান যুগত এনে নিবনুৱা আৰ্থিক সমস্যাৰ কাৰণেই বহুতৰ সংসাৰ চাৰখাৰ হৈ গৈছে। বুকু উদং কৰি বহুতেই বিসৰ্জন দিছে দৰিদ্ৰতাৰ কবলত পৰি স্নেহৰ পুত্ৰক ও প্ৰান সম স্বামীক। বিৰাট সভ্যতাৰ নগৰ কিন্তু 'নিবনুৱাক' কোনো মানৱতাৰ সংজ্ঞাৰে চিনি পোৱা নাই। ই এক মানৱতাৰ ধ্বংসৰ স্তূপহে মাত্ৰ। দৰিদ্ৰ মোচনৰ কাৰনে ঠিকাদাৰীৰ বাহিৰে বৰ্তমান সময়ত নিবনুৱাৰ অন্ত উত্তম উপায় যেন নাইকীয়া হৈছে। আজিৰ দেশখনৰ তথা চৰকাৰৰ জনকল্যানমূলক সেইটো কৰা বানীবোৰৰ বাহিৰে ভোকাটুৰ নিবনুৱা সমাজে একোকেই বৰ্তমান লৈকে পোৱা নাই। ইয়ে, নিবনুৱা সমস্যাক যে চৰকাৰে কেৱল প্ৰবঞ্চনাহে কৰিছে তাক ভাবিলে দুখ লাগে। সেইয়ে ৰুচ সাহিত্যিক মেক্সিম গৰ্কীয়ে কৈছিল যে, "দৰিদ্ৰতা কেতিয়াও প্ৰকৃতিৰ দান হব নোৱাৰে। কেৱল মাথো মানৱৰ সৃষ্টি, ইয়াৰ সমাধানত জনসাধাৰনেই ধৰনী স্বৰূপ।"

আমাৰ দেশত এই সমস্যা বৃদ্ধি হোৱা কাৰন বোৰৰ ভিতৰত অবৈধ বহিৰাগত প্ৰব্ৰজন, ব্যক্তিগত স্বাৰ্থ অৱলম্বন, জনসংখ্যাৰতীব্ৰ বৃদ্ধি, উদ্যোগ বিকাশৰ মন্থৰতা, কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ, সীমিত কৃষিৰ ওপৰত অধিক নিৰ্ভৰশীলতা, বৈজ্ঞানিক সা-সজুলিৰ অভাৱ— 'আদিবোৰ কাৰনেই আমাৰ দেশত উক্ত সমস্যাই ভয়ঙ্কৰ ৰূপ লৈছে। ভাৰতৰ দৰে এখন গণতান্ত্ৰিক দেশত এনেদৰে ক্ৰম বৰ্দ্ধমান গতিৰে নিবনুৱা সংখ্যা বৃদ্ধি পাই গৈ থাকিলে পৰিবেশত ই কেনে ৰূপ লব ভাবিব পৰা নাযায়। গতিকে ৰাষ্ট্ৰই এৰ যেনেকৈ উক্ত সমস্যা সমাধানত গুৰুত্ব দি দেশৰ বৃহৎ সুখ অক্ষুণ্ণ ৰখা উচিত।

বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষাৰ মাধ্যম :

শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাপে গুৱাহাটী আৰু ডিব্ৰুগড় এই দুই বিশ্ববিদ্যালয়ে যি সিদ্ধান্ত লগে (স্নাতকলৈকে মাতৃ ভাষাৰ জৰিয়তে) তাক প্ৰায় শ্ৰেণীৰ লোক সন্তুষ্ট। কিন্তু অসমবাসীয়ে প্ৰতিটো ন্যায় সংগত পাব লগীয়া বস্তুৰ বাবে আন্দোলন কৰিব লগাত পৰে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মাধ্যম সম্পৰ্কেও ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম নহ'ল।

অসমৰ এই বিশ্ববিদ্যালয় সমূহৰ পাঠ্যক্ৰম বাহিৰৰ আন আন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সমতুল্য হোৱা বাঞ্ছনীয়। যিহেতু দিল্লী বা তেনে ধৰণৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পাঠ্য ক্ৰমতকৈ শিক্ষামানৰ দিশত অসমৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বাহিৰৰ শিক্ষা-জগতলৈ যোৱাত বাধাৰ সন্মুখীন হৈছে।

তদুপৰি প্ৰয়োজনীয় পুথিৰ লগতে প্ৰাসংগিক পুথিৰ প্ৰয়োজনীয় অভাৱ বোধৰ কথাটো গুৰুত্ব আৰোপ নকৰি নোৱাৰো। যি হেতু এই ক্ষেত্ৰত উক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ে, বিশেষকৈ সন্মান বিষয়ৰ ছাত্ৰ সকলৰ লগতে অন্য সকলৰো প্ৰয়োজনীয় অধ্যয়ন পুথিৰ প্ৰকাশত অনতিপলমে গুৰুত্ব দি দিহা কৰা নিতান্ত দৰকাৰ। এনে প্ৰয়োজনীয় পাঠ্যৰ অভাৱ বোধে শৈক্ষিক অপৰাধৰ সৃষ্টি কৰিছে। সেইয়ে এই কামৰ দায়িত্ব অতি সোন কালে বিশ্ববিদ্যালয় দুয়ে লব লাগে।

যিহেতু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰান কেন্দ্ৰ হ'ল সমন্বিত কলেজবোৰ এই কলেজ বোৰৰ মানদণ্ডৰ ওপৰত ডিব্ৰুগড় বা গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মানদণ্ড নিৰ্ভৰ কৰে। এই কলেজ বোৰক বাদ দি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰিচয়েই বা কি? কলেজ বোৰৰ এনে ভূমিকাৰ কথা উপলব্ধি কৰিয়েই বোধে বিশ্ববিদ্যালয় পুৰ্ণগঠন কমিতিয়ে প্ৰতিবেদনত (১৯৫০) এই মন্তব্য কৰিছিল

"It is the colleges in future which will have to play a very Predominant part in shaping the university, and the university will be what the colleges make of it."

শিক্ষা মূলক ব্যৱস্থা :-

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত বৰ্তমানেও দৰ্শন আৰু শিক্ষা (Education) বিভাগ খোলা। হোৱা নাই এতিয়া-লৈকে প্ৰকাৰ ভিতৰত অৰ্থনীতি বিজ্ঞান, ৰাজনীতি বিজ্ঞান, অসমীয়া, বুৰঞ্জী বিষয়তহে সন্মান শাখা খোলা হৈছে। [বুৰঞ্জী ও ৰাজনীতি এই বছৰৰ পৰা আৰম্ভ হয়।] তদুপৰি মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হোৱা সভা—সমিতিবোৰ পাতিবৰ হেতু এটা স্থায়ী ক'লা গৃহৰ অত্যাধিক প্ৰয়োজন। লগতে বিজ্ঞান শাখা আৰু ইংৰাজী বিভাগৰ সন্মান শাখা (Hon.) নথকাত উক্ত অঞ্চলৰ বহু প্ৰতিভা শালী ছাত্ৰ বাহিৰত গৈ কষ্টৰে পঢ়িব লগাত পৰিছে।

প্ৰগতিশীল দেশৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী হিচাবে শাৰিৰীক ও মানসিক উৎকৰ্ষ সাধানৰ হেতু N.c.c. (National Cadet Corps) আৰু 'শিক্ষামূলক ভ্ৰমন' ৰ সুবিধা ইয়াত নথকাটো পৰিতাপৰ কথা।

উপৰুক্ত অভাৱ কেইটাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি ইয়াৰ শিক্ষা মূলক ব্যৱস্থা উন্নতি কৰিবৰ অৰ্থে, সমাধান সোন-কালে কৰিবলৈ কলেজ কতৃপক্ষক পুনৰ অনুৰোধ কৰিলো।

আমাৰ প্ৰকাশিত আলোচনীখনৰ বিষয়ে দু-আষাৰ :

১৯৮১-৮২ চনৰ ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ এইখন নবম সংখ্যা আলোচনী। এখন আলোচনী সম্পাদনা কৰি উলিওৱা বৰ বেছি সহজ সাধ্য নহয়। এখন মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী হিচাবে ঐতিহ্য বজায় ৰাখিবলৈ গৈ উৎকৃষ্ট মানদণ্ডৰ প্ৰবন্ধ পাতিৰ কাৰণে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা শিক্ষাগুৰু সকলৰ ওচৰলৈ অতি কমেও সাত-আঠ বাৰকৈ যাব লগীয়া হৈছিল। প্ৰবন্ধ পাতি সংগ্ৰহ কাৰ উলিয়াই অনাৰে পৰা ছপাশালৰ কাম কৰালৈকে বহু তিক্ত অভিজ্ঞতাৰে মনৰ উদ্যমক আগবঢ়াই নিব লগা হৈছিল। এই ক্ষেত্ৰত কোনোৱে হেনো প্ৰবন্ধ পাতি বিচৰাক লৈ মোক দেখিলেই ভয়হে লাগিছিল। কাৰণ লগ পালেই প্ৰবন্ধ পাতি হৈছেনে নাই সোধো।

উৎকৃষ্ট মানদণ্ডৰে সৈতে উক্ত আলোচনীখন আটাইৰে হৃদয়গ্ৰাহী কৰি উলিয়াম বুলি ভাবিছিলো যদিও মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ লিখা উদাসীনতাই মোক সেই আশাক বাস্তৱত ৰূপ দিবলৈ নিদিলে। তেনে স্থলত এটা বালি মাহী চৰাইয়ে খৰালীক মাতি আনিব নোৱাৰাৰ দৰে মোৰো ক্ষুদ্ৰ প্ৰচেষ্টাত মগজুৰে যি যি প্ৰবন্ধ পাতি পালো তাৰেই দুখী দুখী ভাবে আলোচনীখন ছপাশাললৈ পথালো। বহুতেই আলোচনীখন বিচাৰে কিন্তু প্ৰবন্ধ আদি পাইছেনে নাই তাক হলে নোসোধে। যাই নহওঁক কিয় যি সকল লিখক বন্ধুৱে তথা শিক্ষা-গুৰুৱে মোক উক্ত কাৰ্য্যত সহায় কৰিলে তেখেত সকললৈ এই খিনিতে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো। বিশেষকৈ অতি-থি সকললৈও মোৰ প্ৰনাম নিবেদিলো। উক্ত আলোচনীখনৰ কৃতকাৰ্য্যতাৰ বিচাৰ আপোনালোকৰ ওচৰত দিলো লগতে মোৰ কাৰ্য্যকালৰ অবাঞ্চিত দোষৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছো।

এই সংখ্যাৰ ত্ৰুটিমান নিয়মৱালী-:

এইবাৰ আমি (নবম সংখ্যা ১৯৮১-৮২) এই সংখ্যাৰ আলোচনীৰ বাবে উৎকৃষ্ট মানদণ্ডৰ ইংৰাজী প্ৰবন্ধ পাতিৰ অভাৱত মাথো অসমীয়া বিভাগটোহে প্ৰকাশিলো।

২য়তে অসমীয়া ভাষাক বিশ্ববিদ্যালয়ে মাধ্যম হিচাবে গ্ৰহন কৰা নিয়মৰ প্ৰতি সন্মান জনাই অসমীয়াতে প্ৰকাশ কৰা স্থিৰ কৰিলো। অৱশ্যে কেইজনমান বিভাগীয় সম্পাদকে ব্যস্ততাৰ বাবেই নেকি অদ্য পৰিমিত তেখেত সকলৰ প্ৰতিবেদন দাখিল নকৰিলে।

যিসকলক কাহানিও পাহৰিব নোৱাৰো-- :

ব্যক্তিগত ভাবে পোন প্ৰথমবাৰৰ কাৰনে যি সকল ছাত্ৰ বন্ধুৱে মোক উক্ত মহান দায়িত্বত আগবঢ়াই দিলে, তেখেত সকললৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত চৈয়দ দলিলুৰ ৰহমান দেৱে (এম এ এল এল বি) ও উপদেষ্টা দ্বয়ে মোক এই কাৰ্য্যত বিভিন্ন দিহা পৰামৰ্শ দিয়াৰ বাবে তেখেত সকলৰ ওচৰত মই চিৰ ঋনী হৈ ৰলো।

তদুপৰি আলোচনী খনৰ কৃতকাৰ্য্যতাত সহায় কৰা সম্পাদনা সমিতি, ডোচেন দলে, দলবৰ পাঠক দেবেশ্বৰ পেগু, কুলেশ্বৰ দত্ত, চন্দ্ৰ শৰ্ম্মা, মনদিতা ও বনদিতা কাকতি, ভোলা গগৈ, অমিয় মল্লিক, চন্দ্ৰ চমুৱা, পুনানন্দ গগৈ, বীৰেন দত্ত, চাৰৈলৈ মোৰ আন্তৰিক ভক্তি শ্ৰদ্ধাঞ্জলী নিবেদিলো। ছাত্ৰবন্ধু সুনিল দত্ত (বৰ্ত্তমান প্ৰাক্তন)।

চন্দ্ৰ কমল, কমলেশ্বৰ দত্ত, বুদ্ধেশ্বৰ দাস, দিপা চাংমাই, অপু দাস, আদিয়ে বিভিন্ন দিশত সহায় সহযোগিতা কৰাৰ বাবে সদায়েই মনত থাকিব।

বেটুপাত অংকন কাৰ্য্যত উপদেষ্টা শ্ৰীযুত শিৱ প্ৰসাদ গগৈ দেৱে অশেষ পৰিশ্ৰমকৰা বাবে চাৰৈলৈ এমুঠি ভক্তি ও শ্ৰদ্ধা যাচিলো। লগতে গধুৰ দায়িত্ব বহন কৰি মুদ্ৰনৰ দায়িত্ব লোৱা "দত্ত প্ৰিন্টিং ৱৰ্কচনৰ কৰ্মীবৃন্দৰ শলাগ ললো।

সদৌ শেষত আলোচনীৰ পাতত থকা অনিচ্ছাকৃত আসোঁৱাহৰ বাবে ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰি চকুৱাখনা কলেজৰ উত্তৰোত্তৰ কামনা কৰি সামৰিলো।

ধন্যবাদ সহকাৰে
অনন্ত কুমাৰ দত্ত।

প্ৰবন্ধ

মিচিং জাতি আৰু ইয়াৰ জাতীয়তাবোধ"

ডাঃ বিদোশ্বৰ দলে।

বাস্তৱিকতে বৰ্ত্তমানৰ অসমীয়া জাতিটো হৈছে জাতীয় ইতিহাসে ঢুকি নোপোৱা দিন ধৰি অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰলৈ আগা-পিছাকৈ আহি বসবাস কৰা বিভিন্ন জনগোষ্ঠিসমূহৰ মৃদু সংমিশ্ৰনৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা এক বৈচিত্ৰপূৰ্ণ জাতি সমাহাৰ। ই কোনো এটা বিশেষ জনগোষ্ঠিৰ পৰিবৰ্দ্ধিত ৰূপ নহয়। এই বিভিন্ন জনগোষ্ঠিসমূহৰ প্ৰত্যেক ভাষিক আৰু সাম্প্ৰদায়িক গোষ্ঠিয়ে অসমীয়া জাতি গঠনৰ ক্ষেত্ৰত একো একোটা ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। আজিৰ এই অসমীয়া জাতি গঢ়ি উঠাৰ পূৰ্ব্বে অসমৰ এই জনগোষ্ঠিসমূহ এক ভৌগোলিক সহঅৱস্থানত থাকিলেও সামাজিক সাংস্কৃতিক দিশত বিচ্ছিন্ন আছিল। প্ৰতিটো জনগোষ্ঠিয়ে স্বতন্ত্ৰভাবে বসবাস কৰিছিল আৰু সেইদৰে এক গোষ্ঠিয় সত্বাও বৰ্ত্তি আছিল। কিন্তু কালক্ৰমত এই বিভিন্ন জনগোষ্ঠিসমূহৰ মাজত সামাজিক, সাংস্কৃতিক আদি দিশত সমন্বয় সাধন হব ধৰে আৰু পাৰস্পৰিক ব্যৱধান হ্ৰাস পোৱাৰ লগে লগে ঐক্য আৰু সংহতিৰ মাজত অসমীয়া জাতি গঠনৰ পথ প্ৰশস্ত হৈ পৰে। অৱশ্যে অসমীয়া জাতি গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়াটোযে প্ৰাকৃতিক ভাৱে আপুনা-আপুনি সিদ্ধ হৈছিল, এনে নহয়; কিন্তু প্ৰাকৃতিক ভাৱে সৃষ্ট এই প্ৰক্ৰিয়াটোৰ আঁত ধৰি এক সবল ধাৰাত জাতি গঠনৰ সোঁতটো সংঘটিত কৰাইছিল মহাপুৰুষ শ্ৰী শংকৰ দেৱে। তেওঁৰ জীৱন জুৰা সাধনা আৰু সংগ্ৰামৰ ফলতেই অসমৰ বুকুত বিচ্ছিন্ন ভাৱে সিচৰিত হৈ থকা বিভিন্ন জনগোষ্ঠিসমূহ এটা উমৈহতীয়া কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ ছত্ৰ-ছায়ালৈ আহি এটা জাতীয় ভাৱধাৰাত আপ্লুত হয়। আৰু সেইদৰে অসমীয়া বুলি এটা পূৰ্নাঙ্গ জাতিৰ সৃষ্টি হয়।

অসমীয়া জাতি গঠনত অংশীদাৰী বিভিন্ন জনগোষ্ঠিসমূহৰ ভিতৰত মিচিং জনগোষ্ঠিও অন্যতম। নৃতাত্বিক দৃষ্টিকোনৰ পৰা মিচিং লোকসকলক বৃহৎ মূল মঙ্গোলীয় মানৱ গোষ্ঠিৰ তিব্বত-বৰ্ম্মী শাখাৰ অন্তৰ্গত বুলি ঠাৱৰ কৰা হৈছে। মানৱ জাতীৰ ক্ৰমবিৱৰ্ত্তন আৰু সভ্যতাৰ ইতিহাসত তেওঁলোকৰ জাতীয় অস্তিত্ব সম্পৰ্কে কোনো বিৱৰণ পোৱা নাযায় যদিও তেওঁলোকৰ ভাষা, কৃষ্টি-সংস্কৃতি আৰু অন্য তথ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এইটো কব পাৰিযে মিচিংলোকসকল তিব্বত অঞ্চলৰ পৰাই অসমলৈ আহিছিল। কোৱা হয় যে তেওঁলোকে চাংপো নৈৰ পাৰে-পাৰে বসতি স্থাপন কৰি ক্ৰমান্বয়ে নৈখনৰ গতিত গতি মিলাই পূবফালে অগ্ৰসৰ হয় আৰু এইদৰে অসমৰ পাহাৰীয়া অঞ্চলবোৰত বিয়পি পৰে। মিচিংলোকসকলৰ জাতি গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়া কত কোতয়া কিদৰে আৰম্ভ হৈছিল তাক সঠিককৈ কোৱা টান। কিন্তু অনুমানিক ভাৱে এইটো ক'ব পৰা যায় যে তিব্বত অঞ্চলৰ পৰা আৰম্ভ কৰি চাংপো নৈৰ পাৰে পাৰে প্ৰব্ৰজন হৈ অসমৰ পাহাৰীয়া অঞ্চলবোৰত বসবাস কৰি থকা সুদীঘ সময়ছোৱাত তেওঁলোকৰ জাতি গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়া সবল ধাৰাত সংঘটিত হয় আৰু সেইদৰে এটা পূৰ্ণপযায়ৰ জাতি গোষ্ঠীত পৰিণত হয়। এই কাল ছোৱাতেই তেওঁলোকৰ ভাষা গীত, মাত, কৃষ্টি-সংস্কৃতি সামাজিক নীতি নিয়ম আৰু ধৰ্ম্মীয় বিশ্বাস আৰু ৰীতি আৰু জীৱন ধাৰনৰ পদ্ধতি গঢ় লৈ উঠে। আৰু এইদৰে মিচিং জাতীয় সত্তাত স্থিতি লাভ কৰে।

অসমৰ ভৈয়াম অঞ্চললৈ অহাৰ আগতে মিচিং লোকসকল পাহাৰীয়া অঞ্চলবোৰতেই বসবাস কৰিছিল। পিছলৈ মূলতঃ অৰ্থনৈতিক কাৰণ আৰু অন্য কিছু আনষঙ্গিক কাৰণ বশতঃ ভৈয়াম অঞ্চললৈ তেওঁলোকৰ প্ৰব্ৰজন ঘটে। এই প্ৰব্ৰজনৰ সঠিক সময়

নিৰ্ণয় কৰিব পৰা নাযায়। অনুমানিক খৃষ্টীয় বাৰ তেৰ শতিকাৰ ভিতৰত ধৰি লব পাৰি। মিচিংলোকসকলৰ এই আগমনক তৎকালীন ভৈয়ামী লোকসকলে বিশেষ বাধা প্ৰদান কৰিছিল বুলি জনা নাযায়। বোধকৰো সেইকাৰণেই অসমৰ ভৈয়াম অঞ্চলত মিচিংলোকসকলে সহজেই ভূমি অধিকাৰ কৰি খেতি বাতি কৰি জীৱন নিৰ্ব্বাহ কৰিবলৈ সুবিধা পালে আৰু অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত তেওঁলোকে বিস্তৃতি লাভ কৰে। এইদৰে অনান্য সমাজবিলাকৰ লগত শান্তিপূৰ্ণ সহঅৱস্থান হোৱাৰ লগে লগে তেওঁলোকৰ লগত সামাজিক সাংস্কৃতিক আৰু অৰ্থ নৈতিক দিশত সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠে। আৰু ঐক্য আৰু সম্প্ৰীতিৰে একাত্মবোধ গঢ়ি তুলি অসমীয়া জাতীয় জীৱনৰ ঘাইসোঁতিত মিলি গৈ অসমীয়া জাতিটোৰ এক অবিচ্ছেদ্য অঙ্গ হৈ পৰে।

এতিয়া মিচিং জাতিৰ জাতীয়তাবোধ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিবলৈ যাওতে জাতীয়তাবোধ বুলিলে প্ৰকৃততে আমি কি বুজো তাকেই সংক্ষেপে আলোচনা কৰা যাওক। জাতীয়তাবোধ বুলি কলে সাধাৰণতে নিজৰ জাতিটোৰ প্ৰতি থকা মানুহ এজনৰ চেতনাকেই বুজোৱা হয়। স্বজাতিৰ প্ৰতি পোষণ কৰা ভাৱ-অনুভূতি, ধ্যান-ধাৰনা আদিয়ে জাতীয়তাবোধৰ স্বৰূপ নিৰ্ণয় কৰে। ব্যক্তি বিশেষ আৰু জাতি বিশেষে বিশেষে ও জাতীয়চেতনাৰ স্বৰূপৰ তাৰতম্য ঘটে। আৰু সময় জাতীয়তাবোধৰ মাত্ৰাৰ পৰিবৰ্ত্তন ঘটিব পাৰে।

সাধাৰনতে প্ৰত্যেক মানুহৰেই নিজৰ জাতিটোৰ প্ৰতি ভালপোৱা ভাৱ থাকে। নিজৰ মানুহক, নিজৰ জাতিক নিজৰ কৃষ্টি সংস্কৃতিক, নিজৰ দেশক ভালপোৱাটো মানুহ মাত্ৰৰেই স্বাভাৱিক গুণ। এনে অৱস্থাত মিচিং জাতিৰ জাতীয়তাবোধৰ স্বৰূপ সম্পৰ্কে বিচাৰ কৰি চালে আমি দেখা পাম যে, তেওঁলোকৰ জাতীয়তাবোধ সবল স্বজাতি প্ৰীতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰিয়েই প্ৰতিষ্ঠিত। ভাল অসমীয়া হোৱাটো প্ৰয়োজন এটা ভাল ভাৰতীয় হবলৈ হলে যিদৰে ভাল অসমীয়া হবলৈ হলে প্ৰথমতে এটা ভালমিচিং মিচিংলোকে হব লাগিব। কাৰণ যি নিজৰ মাকক ভাল পাব নাজানে সি লোকৰ মাককো ভাল পাব নাজানে। সেই কাৰণে এই দৃষ্টিকোনৰ পৰা চালে মিচিংলোকসকলৰ জাতীয়তাবোধ নিশ্চয় আদৰণীয়। এটা কথা আমি লক্ষ্য কৰিছো যে, মিচিংসকলে অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ ঘাইসোঁতিত মিলি গৈছে যদিও তেওঁলোকৰ নিজস্ব জাতীয় কৃষ্টি-সংস্কৃতি, ভাষা, গীত মাত আৰু সামাজিক ৰীতি নীতি আদি হেৰুৱাই পেলোৱা নাই। বৰ্তমানো তেওঁলোকে অতীতৰ প্ৰায়বোৰ স্বকীয় জাতীয় বৈশিষ্ট্য ৰক্ষা কৰি আছে অৱশ্যে মিচিং লোকসকল তেওঁলোকৰ জাতীয় ঐতিহ্য ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত খুব সচেতন হলেও একেবাৰে ৰক্ষণশীল নহয়। তেওঁলোকে পাৰবেশ আৰু সময়ৰ লগত খাপ খোৱাকৈ অন্য সকলো ধৰণৰ সামাজিক ৰীতি নীতি অন্য সমাজৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিক আকোৱালি লবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰে। বৰ্তমানৰ মিচিংসমাজৰ সামগ্ৰিক ৰূপটোৱে সেই কথাকেই প্ৰতিপন্ন কৰে। মিচিংলোকসকলৰ জাতীয়তাবোধ জাতীয়চেতনাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ় লৈ উঠা সবল জাতীয়তাবাদে কোনোদিন উগ্ৰজাতীয়তা বাদলৈ ৰূপান্তৰিত হোৱা নাই আৰু তেওঁলোকৰ অকৃত্ৰিমস্বজাতি প্ৰেমো কেতিয়াও সংকীৰ্ণ অন্ধ জাতি প্ৰেমলৈ পৰ্যবাসিত হোৱা নাই। বৰঞ্চ তেওঁলোকে গোষ্ঠীগত প্ৰেম ৰক্ষা কৰাৰ লগে লগে বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিটোৰ জাতীয়তাবোধৰ আপ্লুত। এনে অৱস্থাত মিচিংলোক সকলৰ জাতীয়তাবোধক দুটা বিভিন্ন পৰ্যায়ত দেখা যায় অৰ্থাৎ মিচিং হিচাপে মিচিংজাতীয়তাবোধক আৰু অসমীয়া জাতি গঠনৰ অংশীদাৰী হিচাপে অসমীয়া জাতীয়তাবোধ। আৰু মিচিং হিচাপে যিটো জাতীয়তাবোধ তেওঁলোকৰ আছে সেইটো হৈছে তেওঁলোকৰ নিজস্ব জাতীয় বৈশিষ্ট্য আৰু ঐতিহ্যক ৰক্ষা কৰি চলি থাকিবৰ বিচৰা এটা সবল চেতনা। তাৰ দ্বাৰা তেওঁলোকে বিচ্ছিন্নবাদী হব কিবা এটা বিচ্ছিন্ন অস্তিত্ব ৰক্ষা কৰি এক বিচ্ছিন্নবাদী মনোভাৱ পোষণ কৰা বুলি ভাৱিলে ভুল কৰা হব। অৱশ্যে কিছুমান স্বাৰ্থান্বেষী লোকে তেওঁলোকৰ সংকীৰ্ণ স্বাৰ্থপূৰণ কৰিবলৈ মিচিংলোকসকলৰ স্বজাতি প্ৰীতিৰ কোমল আবেগক অস্ত্ৰহিচাবে ব্যৱহাৰ নকৰাকৈ থকা নাই। কিন্তু ই মিচিং সমাজৰ সামগ্ৰিক চৰিত্ৰ নহয়।

মিচিংলোকসকলৰ এই স্বজাতি প্ৰীতিয়ে বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিৰ পক্ষেও জাতীয়তাবোধৰ গোষ্ঠীগত ৰচনা কৰিছে। এক অৰ্থত তেওঁলোক তেওঁলোক ভাৱে মিচিংহলেও বৃহৎ জাতিগত অৰ্থত তেওঁলোক অসমীয়া। আৰু সেইকাৰণে তেওঁলোকে জাতীয় চিন্তা আৰু ভাৱধাৰাত একাত্ম হৈ গৈছে। আৰু সময়ৰ অগ্ৰগতিত অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠী সমূহৰ মাজত যিমানেই সম্প্ৰীতি আৰু সংহতি সবল হব মিচিংলোকসকলৰ অসমীয়া জাতীয়তাবোধো অধিক গভীৰ আৰু প্ৰীতি ভাজন হব। অসমৰ অসমীয়া জাতিৰ জাতীয় জীৱনত সংঘটিত হোৱা সকলো ঘটনাই মিচিংলোকসকলক প্ৰভাৱান্বিত কৰে। অসমৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতি, অৰ্থনৈতি, ৰাজনীতি, সমাজনীতি আদি সকলো দিশতেই মিচিং জাতিৰ স্বাৰ্থ নিহিত আছে। সেই কাৰণেই মিচিংলোকসকলে তেওঁলোকৰ জাতীয় বৈশিষ্ট্য আৰু ঐতিহ্য ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত যিমান সচেতন সামগ্ৰিক ভাৱে অসমীয়া জাতীয় ঐতিহ্য আৰু বৈশিষ্ট্য ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো সিমানেই সচেতন হোৱা উচিত। এই ক্ষেত্ৰত অসমৰ সকলো জনগোষ্ঠীয়ে অসমীয়া জাতি গঠণৰ দিশত নিজৰ নিজৰ ভূমিকা পালন কৰাৰ লগে লগে অসমীয়া জাতিৰ একতা সংহতি আৰু সম্প্ৰীতি অটুট ৰাখি এক গভীৰ অসমীয়া জাতীয়তাবোধেৰে এটা সবল জাতীয় চিন্তাধাৰ গঢ়ি তুলিবলৈ নিজৰ অৱদান আগবঢ়াব লাগিব। এই কাৰ্য্যত সকলোৱে উদাৰ দৃষ্টিভঙ্গী গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। কোনো এক পক্ষীয় প্ৰচেষ্টাই অসমীয়া জাতিৰ বৃহত্তৰ স্বাৰ্থ সাধন কৰিব নোৱাৰে। নিজৰ জাতি গোষ্ঠীক ভালপোৱাৰ অজুহাতত যিকোনো উগ্ৰ সাম্প্ৰদায়িকতাই নিজৰ জাতি গোষ্ঠিক ধ্বংসৰ মুখলৈ ঠেলি দিয়াৰ লগে লগে সমগ্ৰ অসমীয়া জাতিটোকেই যে নিঃশেষ কৰিব ই ধ্ৰুৱপ। জাতিটোৰ এনে অৱস্থাত কাৰ দায়িত্ব কৰ্ত্তব্য আৰু ভূমিকা কেনে হোৱা উচিত সেইটো অসমৰ প্ৰত্যেক জনজাতীয় অজনজাতীয় গোষ্ঠীৰ লোকেই গভীৰভাৱে চিন্তা কৰি চাব লাগিব। উদ্ধজাত্যাভিমানী আৰু জাতিগত হীনমন্যতাই যে সামাজি সম্প্ৰীতি গঢ়াৰ ক্ষেত্ৰত বাধাৰ স্বৰূপ তাক আমাৰ বিগতদিনৰ অভিজ্ঞতাই সোঁৱৰাই দিয়ে। গতিকে আমি সকলোৱেই দূৰদৰ্শিতাৰে সমাজ আৰু জাতি গঢ়াৰ কৰ্ম্মক্ষেত্ৰত আগবাঢ়িব লাগে। অন্যথাই আমাৰ জাতীয়তাবোধ জাতীয়চেতনা নিস্তেজ আৰু নিস্ক্ৰিয় হোৱাৰ সম্ভাৱ নাই অধিক।

প্ৰবন্ধ

মিচিঙৰ ভৈয়ামলৈ প্ৰবজন কালৰ, কিংবদন্তী

O শ্ৰীবাক্সিবাম মৰাং

কিংবদন্তী, কিংবদন্তীয়েই কিংবদন্তীও কেতিয়াবা বিজ্ঞানসন্মত বুৰঞ্জীও হব পাৰে। তাৰ মাজত থাকে বহু লোকাচাৰ, লোকবিশ্বাস যাক বহু সময়ত অসত্য বুলি কব নোৱাৰি বা পৰা নাযায়।

কিংবদন্তীৰ আলমলৈয়ে গঢ়ি উঠে চিন্তাৰ সমল গৱেষণাৰ প্ৰেৰণা, সম্বল আৰু লৌকিক সাহিত্য, জাতীয় সাহিত্য, জাতীয় চিনাক জাতীয় সংস্কৃতি। কিন্তু বহু সময়ত উপেক্ষা কাৰ যাওঁ আমি কিংবদন্তীক সাধু, অন্ধবিশ্বাস বুলি। ভবি নাচাওঁ তাৰ আৱৰ্ত লুকাই থকা প্ৰতিবিম্ব, প্ৰতিচ্ছবি ৰুচিল বোৰক। মিচিংসকলৰ প্ৰবজন সম্পৰ্কেও কাহিনী আছে আছে প্ৰবজন কালৰ বহু কিংবদন্তী যাৰ লগত আজিৰ মিচিঙৰ কৃষ্টি সংস্কৃতিৰ জন্মৰ সম্পৰ্ক আছে। এনেবোৰ বহুকথা আজিৰ শিক্ষিত মিচিঙে সচাঁ বুলি অচীকাৰ কৰে। তেনেবোৰ কিংবদন্তী কিছু ইয়াত লিখা হব আপত্তি থকাটো স্বাভাৱিক ই মানুহৰ চিৰন্তন নীতি, কিন্তু বিচাৰ কৰাৰ নিজে উদঘাটন কৰাৰ প্ৰতি সদায় উদাস।

মিচিঙৰ গাৱেঁ গাৱেঁ সাধু কথা কিংবদন্তী বিচাৰ ঘুৰিছোঁ। ৺সোণৰাম পাঞ্চাং কটকী দেৱে মঙ্গোলীয় পৰ্য্যন্ত মিচিঙৰ উৎপত্তিস্থান বিচাৰি যোৱাৰ কাহিনী বহুদিন হলেও বিণি বিণি মনত পৰি আছে। নিচেই কম বয়সৰ হেতু তেতিয়া উপলব্ধি কৰাৰ বয়স নাছিল। কাজেই কিংবদন্তী কেইটি বহুতৰ মতৰ অমিল হব পাৰে।

মানুহ সদায় অনুসন্ধানী। নতুন ঠাই চোৱাৰ স্পৃহা আদিম যুগৰে। মানুহৰ প্ৰবজনৰ কাৰণ প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ আজিৰ। অতীত কালত প্ৰবজন হৈছিল পোহনীয়া জন্তুৰ চৰণীয়া ঠাইৰ অভাৱ, মাটিৰ অনুৰ্বৰতা কাজিয়া পেচাল ক্ষুধা প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ। মিচিংসকল কিয় আদিম অৱস্থাত সকলো মানুহেই ঝুম খেতি কৰিছিল। ঝুমখেতি কাৰণে লাগে নতুন নতুন ঠাই। ৩/৪টা খেতিৰ পাচত মাটিৰ উৰ্বৰতা কমি হৈ অহা কাৰণে মানুহে নতুন ঠাইৰ সন্ধান কৰি পনোৱা হিচাবে জীৱন যাপন কৰিব লগা হৈছিল। মিচিংসকলে এনেদৰে প্ৰবজন কৰি মঙ্গোলীয়ৰ পৰা অসমলৈ বিয়পি পৰে। এনেদৰে প্ৰ ব জ ন কৰি আহোঁতে নানা বিপদৰ সন্মুখীন হব লগা হৈছিল।

চিয়াংজিলাত প্ৰবেশ কৰি মিচিংসকলে হয়তো পাহাৰৰ জান জুৰি পাৰ হবৰ কাৰণে সোণালী কপালী বৰণৰ লতাৰে দলং সাজি পাৰ হৈছিল যাক আখি কোৱা হয় সোণ ৰূপ জখলাৰে নামি অহা বুলি বিৰ্গ পৰা। মিচিং সকলে সূৰ্য্যক মাতৃ চন্দ্ৰক পিতৃ অৰ্থাৎ চন্দ্ৰ সূৰ্য্যৰ সন্তান বুলি চিনাকি দিয়ে।

দুৰ্গম পাহাৰ অতিক্ৰম কৰোতে খেতিৰ ভাগ মাৰ নিয়াৰলৈ স্বাভাৱিকতে কামৰ মাজত, আজলি পৰত বাটে ঘাটে ঘৰে সমাৰে প্ৰকাশ কৰিছিল আনন্দৰ অনুভূতি। সেই অনুভূতি প্ৰকাশেই নৃত্য গীত ৰূপ ললে। পৃথিবীৰ সকলো জাতি গোষ্ঠীৰ সংস্কৃতি বুৰঞ্জীৰ পাত লুটিয়াই চালেও তাকেই পাওঁ।

স্বাভাৱিকতে মিচিংজাতি শান্ত, সৰল, শিষ্ট কাজিয়া পেচাল কৰা বহু দূৰত। কিন্তু কিবা কিবা অন্যায় কৰা গম পালে যি ক্ৰোদ্ধ হৈ পৰে তা

প্ৰশমিত কৰা টান হৈ পৰে। বৰ্ত্তমানে আমি জানিব পাৰিছোঁ যে আমি যি পশু পক্ষী আদিক হিংস্ৰ বুলি ভাবো- জ্ঞান কৰোঁ প্ৰকৃততে এয়া নহয়; কিবা আঘাট, কাৰণতে হিংস্ৰ হৈ পৰে। মিচিং জাতিৰো স্বভাৱ এনেকুৱা বুলি আজি বহুতেই কয়। তাহানিতে "তিৰিত কিল মিৰিত মিল" তাৰেই অভিজ্ঞতা বুলি খাটাংকৈ কব পাৰি।

মিচিঙৰ এনে সৰল সহজ স্বভাৱৰ কাৰণে নৃত্য গীত আদিত দিনৰ ভাগৰ জুৰোৱা চাই এক অশৰীৰী "য়াপম" আৰু "এপমে" লগ ললে। "য়াপম" মানে অশৰীৰ স্ত্ৰী। "এপম" মানে পতি। দিনৰ ভাগত দুয়ো নিজা নিজা কামত ব্যস্ত; ৰাতি মাত্ৰ লগ হয়। "এপম" বা আপম্ প্ৰায়ে ঘৰতে ঘৰুৱা কামৰ হেতু আৱদ্ধ হব লগা হয় বা ঘৰৰ ভিতৰুৱা কামৰ কাৰণেহে অ'ত ত'ত যাব লগা হয়। এনে কৰোঁতে কেতিয়াবা মৰম লগা মানুহকো (কম বয়সীয়া) ধৰি লৈ আহে। "আপম" মাতৃ হৃদয়া স্নেহশীলা; নাচ গান প্ৰিয়। নিজে গায়, নাচে, আনন্দ লভে।

"য়াপম্" "এপমে" লগ লোৱাৰ দিন ধৰি মিচিং সকলে কোনো আলৈ আহুকালৰ সন্মুখীন হোৱা নাছিল। মানে ইবিলাকে কৰনোৱাৰাকৈ দূৰ কৰি পেলাইছিল। হঠাৎ মানুহ বিলাকৰ মাজত নানা অপায় অমঙ্গলে দেখা দিলে। "এপম্" "য়াপমে" এনে নহৰৰ কাৰণে পহৰাদাৰৰ দৰে ইমানদিনে কাম কৰি অহা স্বত্বেও এনে বিলৈ বিপত্তিৰ সন্মুখীন হব লগা হোৱাত নিজেই তন্ময় হৈ উপায় গণি ঠিৰ কৰিলে যে এয়া বহুদিনৰ অপেক্ষাৰ সুযোগত লন্তিছে, খেলা সহজ নহয়। অতি শক্তিশালী, চলে বলে খেদিলেহে কাম হব। সেইহেতু চিকাৰ কৰি, কষ্ট কৰি এক বিৰাট ভোজৰ আয়োজন কৰোৱালে। কথা মতে, দিহামতে, নানা পহুৰ মাংসৰে সিজোৱা, পাতত দিয়া, পোৰা আদি প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। আমোলমোল গোন্ধে ভৰা মদ তৈয়াৰ কৰি ৰখা হ'ল। এনেবোৰ কৰি মানুহ বিলাকে ভাগ ভাগ কৰি পাতত সজাই একাষৰীয়াকৈ থৈ নানা আনন্দৰ গীত গাই নাচিব ধৰিলে। (এয়াই হেনো পনুং নাচৰ উৎপত্তি)

সিপিনে পোৰা, সিজোৱা, পাতত দিয়া বিভিন্ন পহুৰ মাংসৰ লোভত মিচিং সকলক লন্তা অশৰীৰী কু-দেৱতা, অপদেৱতা একগোট হৈ জিভাৰ পানী চন্তালিব পৰা নাছিল। মানুহ বিলাকৰ আপোনভোলা নাচ দেখি ক্ৰমে ক্ৰমে ওচৰ চাপি একাষৰীয়াকৈ থোৱা পাতৰ ভাগ সমূহ তৃপ্তিৰে খাবলৈ ধৰিলে। এনেদৰে খাবলৈ ধৰিলে যে তেওঁলোকৰ আগত কোনোবা আছে বা অনিষ্ট কৰিব পাৰে তাৰো ভয় ভীত নোহোৱা হ'ল। মানুহ বিলাকে তাকেই বিচাৰিছিল।

নাচ, গীত, গীত আৰু নাচ। মানুহ আপোন ভোলা। এয়া মাথো এক বিমূৰ্ত্ত চক্ৰ। আগতেই সকলো সাজু। এপম্ য়াপমে সকলো দিহা পৰামৰ্শ, নিৰ্ভয় দি থোৱা- আছে এদিন নহয় বহুদিন উৎসৱৰ আৰম্ভনিৰ আগমুহূৰ্ত্ততো। ঠিক নিভীকহৈ আছে কাদং।

নাচ গান পূৰাদমে চলিছে। সিপিনে অপদেৱতাই খোৱাত আত্মনিয়োগ এ নে দ ৰে ক ৰি ছে যেন স্বৰ্গৰ সকলো দেৱতা বিনাশ কৰি সম্পূৰ্ণ ভোগত মত্ত। আগতেই শিকোৱা মতে এপম্ য়াপমৰ ইঙ্গিত পোৱাৰ লগে লগে কাদংে খাপৰ পৰা তৰোৱাল তৎকিতে উলিয়াই অশৰীৰী অপদেৱতাৰ ডিঙি দেহ দুডোখৰ কৰি পেলালে। দুই অঙ্গ মাটিত বাগৰি পৰিল প্ৰধান জনৰ বাকী পলাল। বাগৰি বাগৰি দুই দেহ সন্ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰাৰ আগতেই "এপম্" "য়াপমে" দুৱাৰি আদিকৰি কিবা পাত গালৈ দলি মাৰি অশৰীৰীৰ মূৰচোৱা গাহৰি, বাকী চোৱা গুঁই লৈ ৰূপান্তৰ কৰি মানুহ বিলাকক ৰক্ষা কৰিলে। আৰু তাৰ পৰাই দবুৰ পূজা, গুই আৰু গাহৰিৰ জন্ম, মিবুৰ উৎপত্তি হ'ল বুলি কোৱা হয়।

এনে বহু কিংবদন্তী প্ৰবজন কালৰ লগত জড়িত হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত পাঠ্য পুথিত সন্নিবিষ্ট শ্ৰীটাবু টাইদে লিখা আবু তুন্তৰুংও এটি।

পাহাৰৰ ঝুম খেতি কৰি বছৰৰ খাদ্য যোগাৰ কৰা সহজ নাছিল। কাজেই বনৰীয়া আলু কচুও প্ৰিয় খাদ্য আছিল। মাঘ মাহত বনৰীয়া আলু খান্দিবৰ উপযুক্ত সময়। সেই আলু খান্দি পিছৰ বছৰৰ কাৰণে গুটিবোৰ পুতি থৈ অহা হৈছিল। পাহাৰৰ দুৰ্গম ঠাইত গাৱঁৰ সকলো তিৰোতা সমবেত হৈ আলু খান্দিবলৈ যোৱা আজিও দেখা যায়। অতীতত এনেদৰে কৰোতে সম্ভৱতঃ দিনৰ ভাগৰ পলুৱাৰ কাৰণে বহু দিনৰ খাদ্য সম্ভাৰ গোটোৱাৰ আনন্দত

✻ প্ৰবন্ধ ✻

মিচিঙৰ ভৈয়ামলৈ প্ৰব্ৰজন কালৰ, কিংবদন্তী

O শ্ৰীবঙ্কিৰাম মৰাং

কিংবদন্তী, কিংবদন্তীয়েই কিংবদন্তীও কেতিয়াবা বিজ্ঞানসন্মত বুৰঞ্জীও হব পাৰে। তাৰ মাজত থাকে বহু লোকাচাৰ, লোকবিশ্বাস যাক বহু সময়ত অসত্য বুলি কব নোৱাৰি বা পৰা নাযায়।

কিংবদন্তীৰ আলমলৈয়ে গঢ়ি উঠে চিন্তাৰ সবল গৱেষণাৰ প্ৰেৰণা, সম্বল আৰু লৌকিক সাহিত্য, জাতীয় সাহিত্য, জাতীয় চিনাক জাতীয় সংস্কৃতি। কিন্তু বহু সময়ত উপেক্ষা কৰি যাওঁ আমি কিংবদন্তীক সাধু, অন্ধবিশ্বাস বুলি। ভাবি নাচাওঁ তাৰ আৰঁত লুকাই থকা প্ৰতিবিম্ব, প্ৰতিচ্ছবি ফটিক বোৰক। মিচিংসকলৰ প্ৰব্ৰজন সম্পৰ্কেও কাহিনী আছে আছে প্ৰব্ৰজন কালৰ বহু কিংবদন্তী যাৰ লগত আজিৰ মিচিঙৰ কৃষ্টি সংস্কৃতিৰ জন্মৰ সম্পৰ্ক আছে। এনেবোৰ বস্তুকথা আজিৰ শিক্ষিত মিচিঙে সচাঁ বুলি অটীকাৰ কৰে। তেনেবোৰ কিংবদন্তী কিছু ইয়াত লিখা হব আপত্তি থকাটো স্বাভাৱিক ই মানুহৰ চিৰন্তন নীতি, কিন্তু বিচাৰ কৰাৰ নিজে উদঘাটন কৰাৰ প্ৰতি সদায় উদাস।

মিচিঙৰ গাৱেঁ গাৱেঁ সাধু কথা কিংবদন্তী বিচাৰি ঘূৰিছোঁ। ৺সোণৰাম পাএগং কটকী দেৱে মঙ্গোলীয় পৰ্য্যন্ত মিচিঙৰ উৎপত্তিস্থান বিচাৰি যোৱাৰ কাহিনী বহুদিন হলেও বিণি বিণি মনত পৰি আছে। নিচেই কম বয়সৰ হেতু তেতিয়া উপলব্ধি কৰাৰ বয়স নাছিল। কাজেই কিংবদন্তী কেইটি বস্তুতৰ মতৰ অমিল হব পাৰে।

মানুহ সদায় অনুসন্ধানী। নতুন ঠাই চোৱাৰ স্পৃহা আদিম যুগৰে। মানুহৰ প্ৰব্ৰজনৰ কাৰণ প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ আজিৰ। অতীত কালত প্ৰব্ৰজন হৈছিল পোহনীয়া জন্তুৰ চৰণীয়া ঠাইৰ অভাৱ, মাটিৰ অনুৰ্বৰতা কাজিয়া পেচাল তথা প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ। মিচিং কল কিয়- আদিন অৱস্থাত সকলো মানুহেই ঝুম খেতি কৰিছিল। ঝুমখেতি কাৰণে লাগে নতুন নতুন ঠাই। ৩/৪টা খেতিৰ পাছত মাটিৰ উৰ্বৰতা কম হৈ অহা কাৰণে মানুহে নতুন ঠাইৰ সন্ধান কৰি পনোৱা হিচাপে জীৱন যাপন কৰিব লগা হৈছিল। পৰ মিচিংসকলে এনেদৰে প্ৰব্ৰজন কৰি মঙ্গোলীয়ৰ কৰি অসমলৈ বিয়পি পৰে। এনেদৰে প্ৰব্ৰজন হৈছিল আহোঁতে নানা বিপদৰ সন্মুখীন হব লগা হৈছিল।

চিয়াংজিলাত প্ৰৱেশ কৰি মিচিংসকলে হয়তো পাহাৰৰ জান জুৰি পাৰ হবৰ কাৰণে সোণালী কপালী বৰণৰ লতাৰে দলং সাজি পাৰ হৈছিল যাক আদি বিণি কোৱা হয় সোণ ৰূপ জখলাৰে নামি অহা বুলি অৰ্থাৎ পৰা। মিচিং সকলে সূৰ্য্যক মাতৃ চন্দ্ৰক পিতৃ চন্দ্ৰ সূৰ্য্যৰ সন্তান বুলি চিনাকি দিয়ে।

দুৰ্গম পাহাৰ অতিক্ৰম কৰোতে খেতিৰ ভাগ মাৰ নিয়াৰলৈ স্বাভাৱিকতে কামৰ মাজত, আজাৰি পৰত বাটে ঘাটে ঘৰে সমাৰে প্ৰকাশ কৰিছিল আনন্দৰ অনুভূতি। সেই অনুভূতি প্ৰকাশেই নৃত্য গীত ৰূপ ললে। পৃথিবীৰ সকলো জাতি গোষ্ঠীৰ সংস্কৃতি বুৰঞ্জীৰ পাত লুটিয়াই চালেও তাকেই পাওঁ।

স্বাভাৱিকতে মিচিংজাতি শান্ত, সৰল, শিষ্ট কাজিয়া পেচাল কৰা বহু দূৰত। কিন্তু কিবা কিবা অন্যায় কৰা গম পালে যি ক্ৰোদ্ধ হৈ পৰে তা প্ৰশমিত কৰা টান হৈ পৰে। বৰ্ত্তমানে আমি জানিব পাৰিছোঁ যে আমি যি পশু পক্ষী আদিক হিংস্ৰ বুলি ভাবো- জ্ঞান কৰোঁ প্ৰকৃততে এয়া নহয়; কিবা আবাট, কাৰণতে হিংস্ৰ হৈ পৰে। মিচিং জাতিৰো স্বভাৱ এনেকুৱা বুলি আজি বহুতেই কয়। তাহানিতে "তিৰিত কিল মিৰিত মিল" তাৰেই অভিজ্ঞতা বুলি খাটাংকৈ কব পাৰি।

মিচিঙৰ এনে সৰল সহজ স্বভাৱৰ কাৰণে নৃত্য গীত আদিত দিনৰ ভাগৰ জুৰোৱা চাই এক অশৰীৰী "য়াপম" আৰু "এপমে" লগ ললে। "য়াপম" মানে অশৰীৰ স্ত্ৰী. "এপম" মানে পতি। দিনৰ ভাগত দুয়ো নিজা নিজা কামত ব্যস্ত; ৰাতি মাত্ৰ লগ হয়। "এপম" বা আপম্ প্ৰায়ে ঘৰতে ঘৰুৱা কামৰ হেতু আৱদ্ধ হব লগা হয় বা ঘৰৰ ভিতৰুৱা কামৰ কাৰণেহে অ'ত ত'ত যাব লগা হয়। এনে কৰোঁতে কেতিয়াবা মৰম লগা মানুহকো (কম বয়সীয়া) ধৰি লৈ আহে। "আপম" মাতৃ হৃদয়া স্নেহশীলা; নাচ গান প্ৰিয়। নিজে গায়, নাচে, আনন্দ লভে।

"য়াপম্" "এপমে" লগ লোৱাৰ দিন ধৰি মিচিং সকলে কোনো আলৈ আহুকালৰ সন্মুখীন হোৱা নাছিল। মানে ইবিলাকে কৰনোৱাৰাকৈ দূৰ কৰি পেলাইছিল। হঠাৎ মানুহ বিলাকৰ মাজত নানা অপায় অমঙ্গলে দেখা দিলে। "এপম্" "য়াপমে" এনে নহ-বৰ কাৰণে পহৰাদাৰৰ দৰে ইমানদিনে কাম কৰি অহা স্বত্বেও এনে বিলৈ বিপত্তিৰ সন্মুখীন হব লগা হোৱাত নিজেই তন্ময় হৈ উপায় গণি ঠিৰ কৰিলে যে এয়া বহুদিনৰ অপেক্ষাৰ সুযোগত লম্ভিছে, খেলা সহজ নহয়। অতি শক্তিশালী, চলে বলে খেদিলেহে কাম হব। সেইহেতু চিকাৰ কৰি, কষ্ট কৰি এক বিৰাট ভোজৰ আয়োজন কৰোৱালে। কথা মতে, দিহামতে, নানা পহুৰ মাংসৰে সিজোৱা, পাতত দিয়া, পোৰা আদি প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। আমোলমোল গোন্ধে ভৰা মদ তৈয়াৰ কৰি ৰখা হ'ল। এনেবোৰ কৰি মানুহ বিলাকে ভাগ ভাগ কৰি পাতত সজাই একাষৰীয়াকৈ থৈ নানা আনন্দৰ গীত গাই নাচিব ধৰিলে। (এয়াই হেনো পনুং নাচৰ উৎপত্তি)

সিপিনে পোৰা, সিজোৱা, পাতত দিয়া বিভিন্ন পহুৰ মাংসৰ লোভত মিচিং সকলক লম্ভা অশৰীৰী কু-দেৱতা, অপদেৱতা একগোট হৈ জিভাৰ পানী চম্ভালিব পৰা নাছিল। মানুহ বিলাকৰ আপোনভোলা নাচ দেখি ক্ৰমে ক্ৰমে ওচৰ চাপি একাষৰীয়াকৈ থোৱা পাতৰ ভাগ সমূহ তৃপ্তিৰে খাবলৈ ধৰিলে। এনেদৰে খাবলৈ ধৰিলে যে তেওঁলোকৰ আগত কোনোবা আছে বা অনিষ্ট কৰিব পাৰে তাৰো ভয় ভীত নোহোৱা হ'ল। মানুহ বিলাকে তাকেই বিচাৰিছিল।

নাচ, গীত, । গীত আৰু নাচ। মানুহ আপোন ভোলা। এয়া মাথো এক বিমূৰ্ত্ত চক্ৰ। আগতেই সকলো সাজু। এপম্ য়াপমে সকলো দিহা পৰামৰ্শ, নিৰ্ভয় দি থোৱা- আছে এদিন নহয় বহুদিন উৎসৱৰ আৰম্ভনিৰ আগমুহূৰ্ত্ততো। ঠিক নিৰ্ভীক হৈ আছে কাদং।

নাচ গান পূৰাদমে চলিছে। সিপিনে অপদেৱতাই খোৱাত আত্মনিয়োগ এনেদৰে কৰিছে যেন স্বৰ্গৰ সকলো দেৱতা বিনাশ কৰি সম্পূৰ্ণ ভোগত মত্ত। আগতেই শিকোৱা মতে এপম্ য়াপমৰ ইঙ্গিত পোৱাৰ লগে লগে কাদঙে খাপৰ পৰা তৰোৱাল অতৰ্কিতে উলিয়াই অশৰীৰী অপদেৱতাৰ ডিঙি দেহ দুছোৱা কৰি পেলালে। দুই অঙ্গ মাটিত বাগৰি পৰিল প্ৰধান জৰৰ বাকী পলাল। বাগৰি বাগৰি দুই দেহ সন্ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰাৰ আগতেই "এপম্" "য়াপমে" দুয়াৰি আদিকৰি কিবা পাত গালৈ দলি মাৰি অশৰীৰীৰ মূৰচোৱা গাহৰি, বাকী চোৱা গুঁই লৈ ৰূপান্তৰ কৰি মানুহ বিলাকক ৰক্ষা কৰিলে। আৰু তাৰ পৰাই দবুৰ পূজা, গুই আৰু গাহৰিৰ জন্ম, মিবুৰ উৎপত্তি হ'ল বুলি কোৱা হয়।

এনে বহু কিংবদন্তী প্ৰব্ৰজন কালৰ লগত জড়িত হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত পাঠ্য পুথিত সন্নিবিষ্ট শ্ৰীটাবু টাইদে লিখা আবু তুন্তুৰুংও এটি।

পাহাৰৰ ঝুম খেতি কৰি বছৰৰ খাদ্য যোগাৰ কৰা সহজ নাছিল। কাজেই বনৰীয়া আলু কচুও প্ৰিয় খাদ্য আছিল। মাঘ মাহত বনৰীয়া আলু খান্দিবৰ উপযুক্ত সময়। সেই আলু খান্দি পিছৰ বছৰৰ কাৰণে গুটিবোৰ পুতি থৈ অহা হৈছিল। পাহাৰৰ দুৰ্গম ঠাইত গাৱঁৰ সকলো তিৰোতা সমবেত হৈ আলু খান্দিবলৈ যোৱা আজিও দেখা যায়। অতীতত এনেদৰে কৰোতে সম্ভৱতঃ দিনৰ ভাগৰ পলুৱাৰ কাৰণে বহু দিনৰ খাদ্য সম্ভাৰ গোটোৱাৰ আনন্দত

ইবৰে সিবৰে, বন্ধু বান্ধৱীয়ে মিলি হয়তো খাই নাচ গান কৰিছিল, এয়াই চিৰচৰিত নীতিত পৰিণত হৈ "মপিন" পাহাৰত্য আৰু আমাৰ কাৰণে হৈ পৰিল আলি আই লিগাং। আলি আই লিগাং হ'ল খেতিৰ আৰম্ভণি উৎসৱ। সেইদিনা ৰুমুখেতিৰ পদ্ধতিৰে পথাৰৰ এচুকত হলেও কোৰ মাৰি এমুঠি ধান সিঁচা নিয়ম।

আগতেই উল্লেখ কৰি আহিছোঁ। মানুহৰ আদিম কিছু আচাৰ নীতিয়েই কালক্ৰমত পৰিবৰ্তনৰ হেঁচাত পৰি বিকৃত ৰূপ ললেও এয়াই যে কৃষ্টি সংস্কৃতিৰ কঠীয়া তাক নুই কৰিব নোৱাৰি। একোটা জাতিৰ পৰিচয় কৃষ্টি সংস্কৃতিৰ দ্বাৰা পাব পাৰি আৰু জাতি এটাক জানিবলৈ হলে সেই জাতি গোষ্ঠীৰ কিংবদন্তী জনা নিতান্ত প্ৰয়োজন বুলি পণ্ডিত সকলৰ মত। কিংবদন্তিয়েই বহু সময়ত সঁচা বুৰঞ্জী হৈ পৰে। দুখৰ বিষয় আমাৰ কিংবদন্তীবোৰ আমাৰ নিজৰ অৱহেলাৰ কাৰণেই পাহৰণিৰ অতল তলত সোমাই নোহোৱা হৈ পৰিছে। ই বৰ দুখৰ কথা।

প্ৰবন্ধ

ইবচেন, শ্ব' আৰু সামাজিক সংকট

○ শ্ৰীঅমিয় সন্দিকৈ
অধ্যাপক ইংৰাজী বিভাগ

সামন্তবাদৰ চিৰবৰ্ত্তমান সংকটৰ পূৰ্ণ প্ৰতিফলন সোতৰ শতিকাতে চেকন্‌পীয়েৰে যেনেকৈ তেওঁৰ পূৰ্ণাঙ্গ বিয়োগাত্মক নাটক সমূহত খুব কৌশলেৰে সংঘটিত কৰাইছে, একেধৰণে সামাজিক আদৰ্শৰ সংকট আমি দেখিবলৈ পাওঁ বাৰ্ণাড্ শ্বৰ নাট কত। তেওঁৰ পূৰ্ব্বসুৰী ইবচেনৰ নাট্য পৰম্পৰাই শ্বক বহু পৰিমানে প্ৰভাবান্বিত কৰিলেও, শ্বৰ বাস্তৱধৰ্মী ব্যঙ্গ আৰু সমস্যাৰ সম্যক অনুশীলন বহুপৰিমানে গভীৰ যেন লাগে। অৱশ্যে আমাৰ এই আলোচনাত ইবচেন অথবা শ্বৰ সকলো নাটকৰে আলোচনাও সম্ভৱ নহয়, লগতে সকলোখিনি নাটকৰ অধ্যয়নো যে নাই এই কথা স্বীকাৰ কৰিলোৱা প্ৰয়োজন। গতিকে সীমিত অধ্যয়নৰ মাজেৰে দুয়োজন আধুনিক নাট্যকাৰৰ কেইখনমান নাটকৰ মাধ্যমেৰে আলোচ্য বিষয়ত কিছুদূৰ আলোকপাত কৰিম।

ইবচেনৰ নাটসমূহত সামন্তবাদ, ধৰ্ম্মৰ গোড়ামী প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ বিৰুদ্ধে চোকা ব্যঙ্গ প্ৰায় প্ৰতিজন নায়ক অথবা নায়িকাৰ কাম আৰু বক্তব্যত লক্ষ্য কৰা যায়। তেওঁৰ এই সক্ৰিয় মনোভাবত সেই সময়ৰ মহাদেশীয় বহু ঘটনাই অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছিল। ১৭৮৯চনৰ ফৰাচী বিপ্লৱৰ পাচতে ইউৰোপৰ সমগ্ৰ ৰাজতন্ত্ৰ অথবা একনায়কত্ববাদী শাসন ব্যৱস্থাৰ বিপদ পৰিস্কাৰ হৈ পৰে। সমতা, ভ্ৰাতৃত্ব আৰু স্বাধীনতাৰ যি নতুন জাগৰণৰ মন্ত্ৰ এই বিপ্লৱৰ পাচতে ফৰাচী জনগণৰ লগতে সমগ্ৰ ইউৰোপীয় জনগণ সচেতন হৈ পৰে। তাৰোপৰি শিল্প বিপ্লৱৰ প্ৰসাৰেও জনগণতান্ত্ৰিক আদৰ্শৰ প্ৰতি প্ৰায় সকলোচাম লোকক উদ্বুদ্ধ কৰি তোলে। অৱশ্যে শিল্প বিপ্লৱৰ কেউটা দিশ পীড়িতলোকৰ বাবে যে আদৰণি জনাব পৰা বিধৰ আছিল, সেয়াও সত্য নহয়। ভিক্টোৰীয়া উপন্যাসিক আৰু কবিসকলৰ চিন্তাত এই বিপ্লৱৰ নেতিবাচক দিশ সমূহৰ পূৰ্ণ প্ৰতিফলন আৰু তাৰ প্ৰভাৱত সাধাৰণ জনগণৰ চিৰাচৰিত জীৱন পদ্ধতিৰ ওপৰত পৰা অসহনীয় হাঁতুৰীৰ কোব লক্ষ্য কৰা যায়। পুৰণি সমাজৰ পবিত্ৰ ধৰ্ম্মবিশ্বাস, চিৰ পৰিচিত ঠেক গণ্ডীৰ ভিতৰতে সকলো লোকৰ একত্ৰিত হব পৰা যি সাধাৰণ মঞ্চ, নীতি নিয়মৰ মাজত বৰ্ত্তিথকা সহজ সৰল গাৱঁলীয়া জীৱনৰ উৰ্চ্চ আদৰ্শৰ প্ৰতি থকা অনুৰাগ আৰু এনে কেতবোৰ আন্তৰিক পৰম্পৰাৰ অবক্ষয়ী ৰূপ চাই সাধাৰণতে বহু দৰদী লিখক ম্ৰিয়মান হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছিল। এনে নিৰাশাবাদৰ সুৰ ৰিণি ৰিণি ৰোমান্টিক যুগৰ ব্ৰহ্মামুহূৰ্ত্ততো শুনা গৈছিল।

জনগণৰ ক্ৰমপ্ৰসাৰিত মুক্তি চেতনা আৰু সামূহিক ৰাজনৈতিক সচেতনতাই উনবিংশ শতিকাৰ আৰম্ভনিতে জনৈক চিন্তানায়কৰ বাবে বৈজ্ঞানিক অনুশীলনীৰ মাজেৰে কাৰ্য্যকৰী মুক্তিবিপ্লৱৰ পথ পৰিস্কাৰ কৰি দিয়ে। ১৮৪৮ চনত সমগ্ৰ ইউৰোপতে বহু ধৰণৰ সামাজিক পৰিবৰ্ত্তন, তথা মুক্তিপিয়াসী অভ্যুত্থানে মূৰ দাঙি উঠে। মাৰ্ক্স আৰু এঙ্গেলছৰ সামাজিক সমতাৰ কাৰ্য্যকৰী পন্থাৰ ঘোষণাৰ পাচতে মহাদেশৰ চুকে-কোনে, ৰাজধানী আদিত ধৰ্ম্মঘট, শোভাযাত্ৰা, হিংসাত্মক কাৰ্য্যকলাপ, নতুন ধৰণৰ সমিধানৰ প্ৰণয়ণ, সংসদ সমূহৰ আভ্যন্তৰীণ সালসলনি আদি বিভিন্ন পৰিবৰ্ত্তন সংঘটিত হয়। ৰজাৰ কৰ্ত্তৃত্ব আৰু সামন্তবাদী অধিপত্যৰ গৰাখহনীয়া দ্ৰুত গতিত চলিব ধৰিলে যাৰ সম্যক প্ৰতিফলন সাময়িক মৌলিক সাহিত্যৰ প্ৰতি অঙ্গতে প্ৰত্যক্ষ হৈ পৰে। সেই সময়তে সংঘটিত ক্ৰিমিয়াৰ যুদ্ধ, আমেৰিকাৰ প্ৰজাবিদ্ৰোহ, প্ৰুচিয়া আৰু ডেনমাৰ্কৰ যুদ্ধত প্ৰুচিয়াৰ জয়লাভ, ফ্ৰান্স আৰু জাৰ্ম্মানৰ যুদ্ধত ৰাচিয়া আৰু জাপানৰ যুদ্ধ, ৰাচিয়াত দাস প্ৰথাৰ অবলুপ্তি, অষ্ট্ৰিয়াৰ সংকট, ক্ৰমপ্ৰসাৰিত ৰাচিয়াৰ বিপ্লৱ ইত্যাদি মহাদেশীয় ঘটনা সমূহে সকলো চিন্তাবিদকে পৰশি গৈছিল। ৰাজনৈতিক, অৰ্থ নৈতিক তথা গণমানসিক পৰিবৰ্ত্তন সমূহত বৈজ্ঞানিক গবেষণাৰ নতুনত্বইও অৰিহণা যোগাইছিল। ডাৰউইনৰ ক্ৰমবিবৰ্ত্তমানৰ সূত্ৰৰ প্ৰচাৰৰ লগে লগে সামাজিক বদ্ধমূল বহু চিন্তাচৰ্চাৰ সাল সলনি ঘটিবৰ উপক্ৰম হল। যিহেতু বিবৰ্ত্তমানৰ সূত্ৰ (বান্দৰৰ পৰা ক্ৰমবিবৰ্ত্তমানৰ পথত মানুহৰ জন্ম) বাইবেলৰ ঐশ্বৰিক সূত্ৰৰ কঠোৰতম প্ৰতিপক্ষী; গোড়া আৰু সংস্কাৰপন্ন মনোভাবৰ লগত লেঠাৰি নিচিগা দ্বন্দৰ পাতনি এই সময়তেই আৰম্ভ হয়। এই দ্বন্দৰ পাতনিৰ আৰম্ভ বুলি এইবাবেই কৈছোঁ যে, ছাত্ৰক পঢ়াৰ লাগে বাবেই পঢ়োৱাত বাদে বহু বিদ্বান পণ্ডিতেও এই সূত্ৰৰ লগত আজিকোপতি আন্তৰিক ঐক্যমতলৈ আহিব পৰা নাই। বাৰ্ণাড্ শ্ব আৰু ইবছেন দুয়োজনৰে চিন্তাৰ মাজত এই সূত্ৰৰ বৈপ্লৱিক সত্যৰ প্ৰতি অকুণ্ঠ বিশ্বাস প্ৰকট ভাবে দেখা যায়।

১৮৪৯চনত আত্মপ্ৰকাশ কৰা "কেটিলিনা" নাটকৰ যোগেদি ইবচেনে বিপ্লৱৰ মাজেৰে সমাজৰ নতুন অধ্যায় আহ্বান কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল। অবশ্যে প্ৰথম বিপ্লবী নাটক বুলিয়ে হওক বা চিৰ প্ৰচলিত কলাসুলভতাৰ অবৰ্ত্তমানৰ বাবেই হওক, ইবছেনৰ এই প্ৰথম প্ৰকাশ বাৰ্ণাড্‌শ্বৰ প্ৰথম উপন্যাস সমূহৰ দৰেই অবহেলাৰ বস্তুহে হল। এই নাটকৰ বজাৰৰ পৰিণতি এনেহে হল যে অবশেষত নগণ্য কেইটামান পইচাৰ বাবেই এজন মাংস বেপাৰীক মোনহিচাপত বেচিব লগা হল। অৱশ্যে তেওঁৰ দ্বিতীয় নাটক "ৱেৰিওৰচ ব্যাৰো" ক্ৰিষ্টিয়ানা থিয়েটাৰত তিনিবাৰকৈ অভিনীত হয় আৰু জনপ্ৰিয়তাও লাভ কৰে। শ্ব'ৰ সাহিত্য প্ৰকাশৰ লগত ইবচেনৰ এই ক্ষেত্ৰতো কিছু মিল দেখা যায়। উপন্যাস সৃষ্টিৰ যোগেদি শ্ব হতাশ নহৈ দ্বিতীয় প্ৰচেষ্টা চলায় নাটকৰ যোগেদি আৰু "উইদৱাৰচ্ হাউচ্" নাটকৰ প্ৰকাশে শ্ব'কো সামাজিক সন্মানৰ মঞ্চলৈ টানি আনে। অৱশ্যে নৰৱেৰ জনগণে সামাজিক সমস্যাৰ পটভূমিত ৰচিত বৈপ্লবিক নাটকক যি দৰে আদৰি নললে ইবছেনৰ প্ৰথম প্ৰকাশক, তাৰ বিপৰীতে ইংৰাজ জনগণে শ্ব'ক আদৰি ললে তাতোকৈ কঠোৰ সমালোচনা থকা "উইদৱাৰচ্ হাউচক"।

শ্বৰ নাটকৰ প্ৰায় সকলোতে যি প্ৰতিমানবীয় (Superman) আদৰ্শৰ চিন্তা প্ৰতিফলিত হৈছে, ইবছেনৰ নাটকতো প্ৰেম, নৈতিকতা আদিৰ উচ্চ আদৰ্শ ৰূপায়নৰ চেষ্টা কৰা হৈছে। অৱশ্যে আমাৰ আলোচনাৰ বিষয় বস্তু অতিমানবীয় আদৰ্শও নহয়, অথবা মৰণশীল মানুহৰ চিৰাচৰিত প্ৰথাৰ ব্যতিক্ৰম কৰি উচ্চ অথচ আপাততঃ নিষ্প্ৰয়োজন ইবচেনীয় নায়ক নায়িকাৰ আদৰ্শৰ আলোচনাও নহয়, কিন্তু এই দুই আদৰ্শৰ কাঠামোত সামাজিক সংস্কাৰ অথবা সমালোচনাহে আমাৰ আলোচ্য বিষয়।

ব্যক্তিগত জীৱনৰ এক নৈতিক বিভ্ৰান্তিৰ প্ৰতিফলনো ইবছেনৰ কেবাখনো নাটকৰ আঁৰে আঁৰে দেখা যায়। অবশ্যে নাট্যকাৰ হিচাপে আত্ম প্ৰকাশৰ পথত এই বিচ্যুতিয়ে তেওঁক অৰিহণাহে যোগায় বহু পৰিমাণে। তেওঁৰ মনত যৌবনৰ প্ৰথম পুৱাৰ এই নৈতিক খিলনে বহু প্ৰশ্নই জুমুৰি দিলে আৰু বৈপ্লবিক ধাৰণাও দিলে। সামাজিক ভাৱে ধৰা পৰা পাপৰ

প্ৰায়চিত্তৰ বাবে ধৰ্ম্ম, সমাজ সকলো উধাও হয়, কিন্তু বি পাপৰ স্বৰূপ সমাজে দেখা নাপায়, সেই ক্ষেত্ৰত প্ৰকৃততে পবিত্ৰতা অথবা সামাজিক সততাৰ স্থান ক ত? এনে আনুসঙ্গিক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বিচাৰি তেওঁৰ বিপ্লবী মনে প্ৰটেষ্টান্টিনিজম গ্ৰহণ কৰে আৰু বিভিন্ন দৰ্শনৰ অধ্যয়ণৰ যোগে এই আদৰ্শ বিভ্ৰান্তিৰ এক সুস্থ সমাধানৰ পথ বিচাৰে। এনে এক মানসিক বিভ্ৰান্তিৰ ফলস্বৰূপেই বোধ হয় ইবছেনৰ লিখনি নাৰীমুক্তিৰ বিপ্লৱৰ প্ৰতি ঢাল খাইছিল।

চেক্সপীয়েৰৰ মেকবেথ নাটকৰ এক বিশেষ সংলাপে নাৰী আৰু পুৰুষ যে মানসিক কৰ্ম্মক্ষেত্ৰত সকলোপ্ৰকাৰে সমান, এই কথা প্ৰতীয়মান কৰিছে। আনকি লেডী মেকবেথৰ চৰিত্ৰ আৰু কামৰ মাজেৰে পুৰুষতকৈও নাৰী যে কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত বেছি তৎপৰ, নিষ্ঠুৰ অথবা উচ্চাকাঙ্খী তাকো প্ৰমান কৰিছে। অৱশ্যে সেই বুলি চেকস্‌পীয়েৰৰ মূলকথা নাৰীমুক্তি নাছিল; মাথো এক বিশ্বজনীন সত্য প্ৰকাশহে তেওঁৰ বক্তব্য আ ছি ল। এই কথাহে অনাৰীকাৰ্য্য যে তেওঁ নাৰীয়ে পাতৰ তলৰ লাও, এনে অন্ধ মোহৰ পৰা সম্পূৰ্ণই মুক্ত আছিল। ইবছেনে তেওঁৰ নাটপ্ৰকাৰৰ নাৰী বিদ্বেষৰ বিৰুদ্ধে প্ৰত্যক্ষ বিদ্ৰোহ কত পুৰুষ প্ৰধান সমাজৰ সকলো গোড়ামি, সকলো ঘোষণা কৰিছে। তেওঁৰ প্ৰথম নাটকৰ পৰাই নাৰীৰ বিদ্ৰোহ প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। উচ্চাভিলাষী, ক্ষমতাৰ বাবে স্বাৰ্থান্ধ হোৱা কেটিলিনাৰ হত্যাও সংঘটিত হৈছে, প্ৰেম-প্ৰত্যাখিতা এগৰাকী নাৰীৰ হাতেৰেই "লভাৰচ কমেদি" নাটকৰ পাচৰ পৰা নাৰী চৰিত্ৰৰ প্ৰাধান্য ইবচেনৰ প্ৰায় সকলো নাটকতে লক্ষ্য কৰা যায়। বিশেষ এক উচ্চ আদৰ্শৰ অনুধাৱন কৰা পুৰুষ চৰিত্ৰ সমূহতকৈ তেওঁলোকৰ প্ৰেয়সী অথবা বান্ধৱী সকলৰ বাস্তব জীৱনৰ কাৰ্য্যকৰী অভিভাৱতা বহু পৰিমানে জাগতিক হলেও প্ৰসংশনীয়। নাৰী চৰিত্ৰই আটাইতকৈ বেছি প্ৰাধান্য লোৱা নাটক কেইখন হ'ল "লেডী ইংগাৰ' "দি ৱাইল্ড ডাক;" আৰু "দি ডলচ হাউচ"। মধ্যযুগীয় চিৰন্তন, পুৰুষৰ নাৰীৰ ওপৰত থকা অধিপত্যৰ পূৰ্ণ বিদ্ৰোহ প্ৰকাশ পাইছে "ডি ডলচ হাউচ"ত। অৱশ্যে নাৰীমুক্তি মানে ইবছেনৰ ধাৰণা সমাজত স্ত্ৰী-অধিপত্য নহয়, বৰঞ্চ এক সুন্দৰ, সুস্থ পাৰিবাৰিক পৰিবেশৰ মাজেৰে সমাজ সবল কৰাহে। নাট-

কখনত আধুনিক পুঁজিবাদী সভ্যতাত শিক্ষাদীক্ষাৰ বহল প্ৰসাৰৰ প্ৰভাৱত আদৰ্শবাদী বুলি ভবা সুখী অবস্থাপন্ন, ততোধিক সামাজিক মৰ্য্যাদাসম্পন্ন স্বামীৰ অন্ধ সংস্কাৰ আৰু গোড়ামীক খুব কৌশলেৰে ব্যক্ত কৰা হৈছে। এই কথা সত্য যে, নাৰীৰ স্বাধীনতা নাৰীৰ প্ৰেম সম্পৰ্কে আমি যিমানেই প্ৰশংসামুখৰ নহওঁ কিয়, আমাৰ মাজত তেওঁলোকক তলৰ খাৰ বা তেওঁলোকৰ বিষয়ে কিছু সন্দেহজনক দৃষ্টি ৰখাৰ পৰা কুৰিশতিকাতো আমি মুক্ত হব পৰা নাই। আধুনিক সকলৰ ভিতৰত সমাজৰ ভৱিষ্যৎ সুস্থতাৰ প্ৰতি চকু ৰাখিয়ে নতুন পুৰুষ'ল উপন্যাসিক ডি এইচ্‌ ল'ৰেন্সৰ আহ্বান এই প্ৰসঙ্গত উল্লেখযোগ্য। কুৰি শতিকাৰ আৰম্ভনিৰে পৰা মাজ ভাগ মানলৈকে ইউৰোপৰ পাৰিবাৰিক, সামাজিক বাতাৱৰণ যি পৰিমানে সোলোকঢোলোক হৈ পৰিছিল জৰ্জৰ চিন্তাবিদৰ সময়োপযোগী সাৱধান বাণীলৈ আওকাণ কৰাৰ বাবেই। অৱশ্যে কুৰি শতিকাৰ বিশ্বজোৰা সামাজিক সংকট নাৰীমুক্তিৰ অৱমাননা বুলি আমি একে আষাৰে কব খোজা নাই; কিন্তু গণতান্ত্ৰিক সমাজ বিৱৰ্ত্তনৰ লগত পথপ্ৰদৰ্শক পুৰুষ সমাজে ঠেকগণ্ডীৰ বহু আবৰ্জনা আঁতৰাই পেলাব নোৱাৰা টোও যে এক প্ৰধান কাৰণ, তাকেহে কোৱা হৈছে।

ঈশ্বৰ, চলিত ধৰ্ম্ম, নৈতিক আদৰ্শ, গোড়া ধাৰ্ম্মিক নেতা আৰু সমাজ সম্পৰ্কেও কেবাখনো নাটকত ইবচেনে তেওঁৰ নিজস্ব ধাৰণা প্ৰকাশ কৰি গৈছে। এনে ধৰণৰ আদৰ্শাত্মক চেতনালব্ধ আন কেইখন নাটকৰ ভিতৰত বোধহয় ব্ৰেণ্ড (Brandt) নাটখনেই তেওঁৰ শ্ৰেষ্ঠ অবদান। ঈশ্বৰ সম্পৰ্কে নাট্যকাৰৰ বিশেষ তেনে চিৰাচৰিত বিশ্বাসৰ সতে একমত থকা যেন নালাগে। সৰ্ব্ববিৰাজমান ঐশী শক্তিক উলাই কৰিও যে তেওঁ যাব খোজে এনেও নহয়, কিন্তু ধৰ্ম্ম বা নৈতিকতাৰ চূড়ান্ত মূল্যায়ন পৰম্পৰাগত ভাৱে এই শক্তিত নিহিত কৰাৰ যোগে এক শ্ৰেণী মানুহৰ বাবে যি-সুগম শোষণৰ পথ নিয়া কৰি দিয়া হয়, তাৰ তেওঁ বিৰোধী আছিল; লগতে বিৰোধী আছিল সাত্বিকতাৰে মাথোঁ বিশেষ আবাসস্থানতে ঈশ্বৰ থাকিব তাক মানি লোৱাত ইবচেনে খুব ভালকৈয়ে লক্ষ্য কৰিছিল ধৰ্ম্মৰ নামত নীতি নিয়মৰ নামত সমাজত চলি থকা চিৰাচৰিত সমস্যা তথা অন্ধ বিচাৰ নীতি সমূহৰ মূঢ়তা

দৰাচলতে এইবোৰৰ নামত আত্মিক মুক্তিৰ ভয় দেখুৱাই তৰল জ্ঞানবোধ থকা জনগণক ফাঁকি দি স্বাৰ্থসিদ্ধিৰ ব্যৱসায় কৰা যায় এদল নীতি বিশুদ্ধতাৰ ইনজেকশ্যক দি ফুৰা মানুহৰ দ্বাৰা এই কথা ইবচেনে মৰ্ম্মে মৰ্ম্মে উপলব্ধি কৰিছিল। ব্ৰাণ্ডৰ প্ৰথম আচহুৱা কথাবোৰলৈ মানুহে ভয় কৰিছিল আৰু কিছু পৰিমান ঘৃণাৰ চকুৰে চাইছিল। বিশ্ব জনমাসনৰ প্ৰতি ফলবো সেয়েই। সত্য আৰু আত্ম বিশ্বাসত অচল ব্ৰাণ্ডৰ প্ৰতি পাচত অনুৰক্তৰ সংখ্যা বাঢ়ে, কিন্তু ব্ৰাণ্ড সিমানতে ক্ষান্ত নাথাকিল। মানুহৰ শক্তিৰ বাহিৰৰ এক অপাৰ্থিব আদৰ্শৰ বাবে ধাবিত হ'ল ব্ৰাণ্ড আৰু শেষত তেওঁৰ ককাকী যাত্ৰাৰ শেষ হয় পাহাৰ চূড়াৰ পৰা হোৱা বৰফৰ ধুমুহাত তেওঁৰ আদৰ্শৰ অনুৰণণ অৱশ্যে ভৈয়ামৰ দৰ্শক তথা অনুসৰণকাৰীৰ বাবে বহু দূৰ স্থায়ী হৈ ৰল। ইবচেনৰ মনৰ মাজতো বোধহয় কিবা এক মানুহৰ কল্পনাই ঢুকি নোপোৱা আদৰ্শ ই উকমুকনি দি আছিল, কিন্তু তাৰ পম খেদি খেদি শেষত আগুৱাব নোৱাৰা অৱস্থাত তাক এৰি দিছে। হতাশ মনোভাবৰ পৰিচয়ক নহলেও, তেওঁ বোধহয় আলৌকিক, অপাৰ্থিব আদৰ্শৰ অকাৰ্য্যকাৰিতা ক্ৰমান্বয়ে অনুভৱ কৰিছিল। তথাপিও আমি স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব যে ইবচেনেই মধ্যযুগীয় অন্ধতাৰ মোহ ফালি ওলাই অহা প্ৰথম নাট্যকাৰ, যাৰ সৃষ্টিত সামাজিক দুস্কৃতিৰ প্ৰায় সকলো দিশ পৰিস্কাৰ হৈ পৰিছিল আৰু সেই সমূহৰ বিৰুদ্ধে প্ৰত্যক্ষ বিদ্ৰোহো ঘোষিত হৈছিল।

"চেণ্ট জো'ন" নাটখনিক খুব বেছি গভীৰ সৃষ্টি বুলি নকলেও, শ্বৰ মনৰ বিশ্বমানবৰ প্ৰতি থকা ক্ষোভ আৰু তাৰ অশুদ্ধ নিৰাময়ৰ বাবে কৰা আহ্বানত চলিত ধৰ্ম্মনীতি, ধৰ্ম্মীয় তথা ৰাজনৈতিক নেতৃবৃন্দৰ কাপুৰুষলিৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ ইবচেনতকৈও প্ৰকট যেন লাগে। জো'নক জীয়াই জীয়াই পুৰি মৰাৰ পঁচিশটা বছৰৰ পাচত এক বিশেষ দৃশ্যত দেৱদূতীৰ আকুতি ভৰা অথচ জৰ্জ্জৰিত আত্মাই ঈশ্বৰক উদ্দেশ্য কৰি কৈছে "হে ঈশ্বৰ, তুমিয়ে সৰজা এইখন ধুনীয়া পৃথিবী, কিন্তু তুমিয়ে পঠোৱা দেবদূতী সকলক এইখন পৃথিবীত সাদৰি লবলৈ আৰু কিমান দিন ঈশ্বৰ, আৰু কিমান দিন! জ'নৰ কাহিনী বহু শতিকা আগৰ সঁচা, কিন্তু একেদৰেই আমাৰ মনবোৰৰ অন্ধ বিশ্বাস, কাপুৰুষালি, ততোধিক অসততা সেই পুৰণি দিনৰ দৰেই সঁচা। শ্বই বোধহয় মানুহে"মহাত্মা" বুলি পূজা কৰা সকলো মৃত দেবদূতীৰ ক্ষেত্ৰতে জ'নৰ কথাষাৰৰ সত্যতা দেখা পাইছিল। বৈজ্ঞানিক বিতচকুৰে আকাশমাৰ্গ চাব পৰা শক্তি দান কৰোঁতা আদি গুৰু গেলিলিওক আমিয়েই অন্ধ কাৰাগাৰত জোৰ কৰি সোমোৱাই নিজৰ চকুৰ শক্তিকো হেৰুৱাই এন্ধাৰৰ কনা লেখি লেখি মৰিবলৈ এৰি দিলোঁ। বিশ্বজনতাৰ দুখ যন্ত্ৰণা, অন্তহীন বেদনাৰ চকুপানী যি যিশুৱে নিজৰ চকুত লৈ কান্দিলৈ, তেওঁকো ক্ৰুচবিদ্ধ আমি মানুহেই কৰা নাই জানো? জো'ন' মাৰ্টিন লুথাৰ, এব্ৰাহাম লিঙ্কন, মোহনদাসৰ ক্ষেত্ৰত কিমঅধিকম্? প্ৰশ্ন হ'ল এনেকুৱা আমি কিয় কৰোঁ? ৰাজনৈতিক বা ধৰ্ম্মীয় গোড়াপন্থী যাকেই আমি জগৰীয়া নকৰো কিয়, নিৰপেক্ষ বিচাৰত সমগ্ৰ মানৱ সমাজ এই দোষত দোষী। সকলোৱে মানি অহা অথবা গ্ৰাহ্য কৰি লোৱা এক বদ্ধমূল ধাৰণাক যুক্তিৰে সবল ভাবে ফঁহিয়াই যদি কোনো এক ব্যক্তিয়ে তাক বিৰোধিতা বা উলংঘা কৰে, আন্তৰিক ভাবে বহু চিন্তাবিদ বা বুদ্ধিজীবীয়ে সেই সমূহ যুক্তি মানি ললেও সমাজেও ভয়ত, চলিত ধৰ্ম্মনীতি বা সমাজনীতিৰ ভয়ত উক্ত উচ্চ মন সম্পন্ন ব্যক্তিৰ বিৰোধীতা কৰিবই। সমগ্ৰ সমাজেও তাকেই হয়ভয় দিব এই বাবেই যে সমগ্ৰ সমাজৰ গজগজীয়া ঢাপমৰা জ্ঞানৰ চাৰিবেৰৰ মাজৰ পৰা কোনো সাহসীয়ে জপনা ভাঙি উচ্চ স্তৰৰ জ্ঞানলৈ গৈ সকলোৰে বিশ্বাসক ভুল বুলি বুঢ়া আঙুলি দেখুৱা, কোনোপ্ৰকাৰে সহ্য কৰিব পৰা কথা নহয়। গতিকে সকলোৱে একেস্বৰে এটা কথাতে মত দিয়েগৈ যে, তেনে অতিমানৱৰ বৰ্ত্তমান মৃত্যুৱে ভাল, লাগে বছৰদিয়েক গলে তেওঁক "দেবদূত", "মহাত্মা", ঈশ্বৰ "মহাপুৰুষ"- যি ইচ্ছা কৰি লোৱা হব। আদিম কালৰে পৰা আমি এই দীক্ষাৰে, দিক্ষীত যাৰ বাবে সংকটৰ সমাধান দূৰ পৰাহত হৈছে পৃথিবীৰ প্ৰতি চোকেকোনে।

ঈশ্বৰ, গীৰ্জ্জা, ধৰ্ম্মীয়নীতি নিয়ম সম্পৰ্কে শ্বৰ ক্ষেত্ৰত কোনো প্ৰকাৰৰ অঙ্গ মোহ নাছিল বুলিলেই হয়। যীশুৰ নামনোলোৱা অথবা গীৰ্জ্জালৈ নোযোৱা বয়সীয়া অবস্থাতো ধৰ্ম্মীয় সঙ্গ নোলোৱা বাবে তেওঁক বহুতে অধাৰ্ম্মিক বুলিও মন্তব্য কৰিছিল। কিন্তু তেওঁৰ জীৱনী অনুধাৱন কৰিলে দেখা যায়, প্ৰকৃতাৰ্থত আধুনিক নিৰকলুষ ধাৰ্ম্মিক তেওঁহে। মাছ, মাংস, মদ, কণী, গাখীৰ পৰ্য্যন্ত নোখোৱা, আজীৱন অবিবাহিত মানুহজন অথচ্‌ সকলো সামাজিক অন্যায়ক মুক্তাস্বৰে সকলোৰে আগত উদঙাই দিব পৰা ব্যক্তিজন ঈশ্বৰৰ নাম

নহলেও ভাৰতীয় দৃষ্টিৰে প্ৰকৃততে শ্ৰেষ্ঠ ধাৰ্ম্মিক নহয় নে? "শুচিবায়ুগ্ৰস্তৰ বাবে" তিনিখন নাটকত (দানৱৰ শিষ্য; 'চিজাৰ আৰু ক্লিওপেট্ৰা"; "কেপ্তেইন ব্ৰাচবাণ্ডৰ পথ সলনি") মানুহৰ চিৰাচৰিত মোহাসক্ততা, ধৰ্ম্মভীৰুতা, ঈশ্বৰ বিশ্বাসৰ যোগেদি সকলো ভয়ৰ নিবাময়ৰ যি মজ্জাগত স্বভাৱ এই সমূহৰ ব্যঙ্গ কৰা হৈছে। ক্লিওপেট্ৰাৰ মুখ্য পৰিচাৰিকাক এটি সৰু চৰিত্ৰই শ্বৰ 'টতিষ্ট' তাৰ) সময়ত কৈছে। "তোমাৰ ঈশ্বৰ বোধহয় শুই আছে, নহয় তেওঁ কেনিবা দূৰলৈ চিকাৰ কৰিবলৈ গৈছে। "শ্ব'ৰ দৃঢ় ধাৰণা স্বভাৱ সঙ্গত সাহসী আৰু নিতান্ত শুদ্ধ কৰ্ম্মই ধৰ্ম্ম, ঈশ্বৰৰ উপাসনা অথবা নীতি পৰাকষ্ঠাত নহয়।

আমি আগতেই কৈ আহিছোঁ। শ্বৰ মুখ্য নাটক সমূহৰ প্ৰচেষ্টা হ'ল অতি মানবীয় চৰিত্ৰৰ অঙ্কন আৰু এই অতি মানবৰ দ্বাৰাই সমাজৰ আকাশচুম্বী সমস্যা সমূহৰ দূৰীকৰণ। পুৰনি ৰাজনৈতিক আদৰ্শৰ (গ্ৰীক) "যেতিয়া পূৰ্ণ দাৰ্শনিক সকল ৰাষ্ট্ৰ নেতা হব" এই সজ্ঞাও বোধহয় ডাৰউইনৰ লগত ৰজিতা খুৱাব বিচাৰিছিল। "মেথুচেলালৈ প্ৰত্যাগমন"; "মানব আৰু অতিমানব"; " সময় সজ্জা আৰু মানুহ"; "দেবদূতী জ'ন": ক্লিউপেট্ৰা আৰু চিজাৰ"; 'দি এপোল কাৰ্ট'" আদি সকলো নাটকৰে উদ্দেশ্য একেই। কিন্তু এই সম্পৰ্কে আমি বেছি আলোচনা নকৰি নাথোঁ। এখন ৰাজনৈতিক নাটকত শ্বই সামাজিক সংকটৰ যি ইঙ্গিত দি গৈছে, তাকেই থূলমূলকৈ আলোচনা কৰি সামৰণি মাৰিম।

ফেবিয়ান সমাজৰ পৰা আদৰ্শচ্যুত হৈ ৰাজকীয় পন্থীলৈ শ্বৰ বাগৰ মাৰিছে বুলি এটা সময়ত শ্ব' সম্পৰ্কে বেছ গুজব উঠিছিল। উঠিবৰে কথা আগৰ এজনা পণ্ডিত কবি জ'ন ড্ৰাইডেন এনে 'যেনে মাছ দেখা, তেনে জাল গুঠা" বিধৰ আছিল। অৱশ্যে শ্বৰ ক্ষেত্ৰত গুজব বেছি দিন নচলিল এই বাবেই যে তৰ্ক আৰু নাটকৰ পুনঃ পঠন পাঠক তথা দৰ্শকক শ্বৰ প্ৰতি থকা পুৰনি বিশ্বাস ঘূৰাই আনিবলৈ সক্ষম হ'ল।

"দি এপোল কাৰ্ট'ত ৰজা মেগনাকে ৰাজ ক্ষমতা বাহাল ৰখোৱাৰ পক্ষ পাতিত্ব কৰা বাবেই শ্বৰ ওপৰত এই সমালোচনাৰ ঔকিল পৰিছিল, যি নহওক শ্বৰ গণতন্ত্ৰৰ বাবেই আজন্ম অভিজ্ঞ ৰাজ নায়কত্বৰ প্ৰয়োজন হব পাৰে তাৰেই ইঙ্গিত শ্বই নাটকখনত দিছে। দেশাত কথাৰাৰ আচহুৱা যেন লাগিলেও তেওঁ পাতনিত লিখা যুক্তিকো ওলাই কৰিব নোৱাৰি। এইটো ঠিক যে প্ৰকাশ্যে নকলেও শ্বৰ বিদ্ৰোহ পুঁজি বাদী গণতন্ত্ৰৰ বিৰুদ্ধে। পুঁজিবাদী কাঠামোৰ গণতন্ত্ৰ কি জনগণক বিভ্ৰান্ত কৰি গণতন্ত্ৰৰ নামত ব্যৱসায়িক দল সমূহৰ প্ৰাৰ্থী মনোনয়ন আৰু ন্যস্ত স্বাৰ্থৰ বাবে জোৰ দিয়া তাপলি মৰা কিছুমান কাম। মধ্যবিত্তৰ দৰ্শন বঢ়োৱা বা ভাট্টা বঢ়াই দি বাঃ বাঃ ললেই দেশ প্ৰগতিৰ পথত বুলি আত্মতুষ্টি লোৱাটো উচিত নে? দেশৰ কেইটামান ব্যক্তিগত মালিকানা স্বত্বৰ ব্যৱসায়িক কেন্দ্ৰই প্ৰকাশ্যে চৰকাৰৰ বুলি কৈ ৰপ্তানি সামগ্ৰী বেছিকৈ উৎপাদন কৰি এটা চানৰ লাভাংশ বৃদ্ধি কৰা মানেই সমগ্ৰ জনগণ সুখত থকাটোকে বুজায়নে? মেগনাচ বা লিচিষ্ট্ৰাটাৰ এই সমূহ প্ৰশ্নৰ সম্যক আলোচনাৰ প্ৰশস্ত স্থল নিশ্চয় আছে। তাৰোপৰি মেগনাচৰ সুদীৰ্ঘ সংলাপটিৰো যথাযথ আলোচনাৰ দিন এতিয়াও উকলি যোৱা নাই। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত মেগনাচৰ বক্তব্য গভীৰ চিন্তাৰ বিষয়। আজিৰ ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ ছাত্ৰ অতীতৰ ৰাজনৈতিক নীতি নিয়ম বিভিন্ন দেশৰ সংবিধান, ক্ষমতা আদিৰ অধ্যয়নক লৈয়ে ব্যস্ত; কিন্তু বৰ্তমান ৰাজনৈতিক সমস্যা আৰু তাৰ সমাধান এই সম্পৰ্কে দেশৰ শাসক বৰ্গক তথা জনগণক ৰাস্তা দিব পৰা একোৱেই কৰিব পৰা নাই। একেই কথা অৰ্থনীতি শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো। শ্বৰ এই সমূহ প্ৰশ্ন, লগতে বিজ্ঞানক ব্যৱসায়ীৰ পন্য দ্ৰব্য কৰাৰ যি স্বাৰ্থপৰ প্ৰচেষ্টা চলিছে এই সকলোৰে যথাযথ চিন্তা আৰু আলোচনাৰ এতিয়াও উপযুক্ত সময় আছে। বিশেষকৈ ভাৰতত শিক্ষা জগতৰ যি চিৰ চলমান আসোঁৱাহ (কলা, বিজ্ঞান আদি সকলোতে); ৰাজনৈতিক, ধৰ্ম্মীয়, সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক নিত্য বৰ্দ্ধিত বেমেজালিৰ হাঁড়কপোৱা সমস্যাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এই সকলো দিশৰ পুঙ্খানুপুঙ্খ আলোচনাৰ প্ৰয়োজন ॥

* "শুচিবায়ুয়া"- শব্দটো বেজবৰুৱাদেৱৰ "পিউৰিটান"ৰ ব্যঙ্গাত্মক ভাঙনিৰ পৰা লোৱা হৈছে। — লিখক।

প্ৰবন্ধ

কবি হিচাবে দুৰৰা মানুহ জন

শ্ৰীদুলু দত্ত
স্নাতক মহলা
২য় বাৰ্ষিক

আধুনিক অসমীয়া কবিতাত বেজবৰুৱা, আগৰৱালা আদিৰ জৰিয়তে যি ইংৰাজী প্ৰভাৱ প্ৰকাশ কৰিবলৈ ধৰে তাৰ সুস্থ চানেকী দেখা যায় দুৰৰাৰ কাব্যত। ৰোমান্তিক ভাবাদৰ্শৰ গীতি কবিতাই পূৰ্ণ বিকাশ লাভ কৰে দুৰৰাদেৱৰ হাতত। ৰোমান্টিক সাহিত্যত দুৰৰা দেৱৰ যি অভিজ্ঞতা সেই অভিজ্ঞতাই তেখেতৰ অনুভৱৰ সামগ্ৰী গোটাইছে। হাফিজ আৰু খায়ামৰ প্ৰভাৱো কবি দুৰৰাৰ কবিতাত লক্ষ্য কৰিব পাৰ। এই প্ৰভাৱে তেওঁক উদাসী সুৰ এটিৰ যোগান ধৰিছে। দুৰৰাৰ কবিতাত যি নৈৰাশ্যৰ সুৰ বাজে তাৰ প্ৰেৰনাৰ ক্ষেত্ৰ আগৰৱালা, চৌধাৰীতকৈ কিছু বহল। সি এক হিচাবে ব্যক্তিগত আৰু আধুনিক। এই নৈৰাশ্যৰ বোধ একান্ত আৰু তাৰ ব্যঞ্জনা অসমীয়া কাব্যত নতুন বস্তু। কবি দুৰৰাৰ পাৰস্যৰ বিখ্যাত কবি ওমৰ খৈয়ামৰ ৰুবায়তৰ সুন্দৰ আৰু নিমজ অসমীয়া ভাঙনি "ওমৰ তাৰ্থ" পুথিৰ আকাৰত ১৯২৬চনত প্ৰকাশ হয়। ইংৰাজ কবি ফিট্‌জেৰাল্ডৰ ইংৰাজী ভাঙনিক ভেটি কৰিয়েই অসমীয়া ভাঙনি প্ৰস্তুত কৰিছিল।

কবি দুৰৰা প্ৰেমৰ কবি। প্ৰেমৰ পৰা ওপজা কাৰুন্য আৰু নৈৰাশ্য প্ৰকাশ কৰাত সিদ্ধহস্ত। এই বিষয়ে তেখেতে কৈফিয়তো দিছে।—

জানো তুমি বেয়াপোৱা বিষাদ ৰাগিনী
তুমিয়েই দিছাহি যোগান,
নহলে কিয়নো মোৰ জীৱন বীনত
বাজে মাঠো বিষাদৰ গান।

কোনো শিল্পীয়ে জগতখন বেয়া নাপায়। শিল্পৰ সৃষ্টি অনুৰাগত, বিৰাগত নহয়। অনুৰাগী শিল্পীৰ অন্তৰত জগতখনে নানা ৰকমৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি কৰে। তাৰ কেতবিলাক অতি কষ্টদায়ক। দুৰৰাৰ কবিতাত হয়তু কষ্টদায়ক অনুভূতিৰ প্ৰকাশ সৰহীয়া।

আজি কালি নতুন লিখক সকলে দুৰৰাক নৈৰাশ্য বাদী কবি বুলি আওকান কৰিব খোজে, কিন্তু আশা আৰু উদ্যম যদি স্থায়ী অভিজ্ঞতা তেনেহলে তাৰ ওলোতা ভাৱ নিৰাশা আৰু শ্ৰান্তিও কোনোগুনে কমস্থায়ী অভিজ্ঞতা নহয়। সেই কাৰনেই দুৰৰাৰ "অতীতক যোৱাহে পাহৰি" বা "শূণ্য পৰিচয়" আদি কবিতাৰ সাৰ্থকতা বেচি।

নৈৰাশ্য আৰু ব্যৰ্থতা স্থায়ী অভিজ্ঞতা আৰু সেই অভিজ্ঞতাৰ গুৰিত সা মা জি ক আবেষ্টনীৰ প্ৰভাৱো সমূলি অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। অৰ্থাৎ সামাজিক জীৱনৰ ব্যৰ্থতায়ো কবি শিল্পী আদিৰ দৃষ্টিভংগী কিছুদূৰ তৈয়াৰ কৰে। জাতীয় আৰু অৰ্থনৈতিক স্বাধীনতাৰ কাৰনে বৃথা শ্ৰম কৰি মানুহ শ্ৰান্ত হৈ পৰিছিল। অসমীয়া সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত দুৰৰাক এই শ্ৰান্তি আৰু অৱসাদৰ বাহক বুলিলে বেচি ভুল নহয়। দুৰৰাৰ নৈৰাশ্যৰ আন কাৰনো আছে। তীব্ৰ অনুভূতি প্ৰৱনতা নৈৰাশ্যৰ আন ক্ষেত্ৰ। যিটোৰ কাৰণে সৰু সুৰা ভাব আৰু ঘটনায়ো কবিৰ আলসুৱা অন্তৰত বেছিকৈ ক্ৰিয়া কৰিব পাৰে। ইংলণ্ডৰ নবন্যাস যুগৰ শ্বেলি আদি কবিৰ বেলিকাও এয়ে হৈছিল। মুঠতে নৈৰাশ্য আৰু অপূৰ্ণতাকে সত্য বুলি ধৰিবলৈ বাধ্য হৈ শেষত নিজৰ কাব্যিক মতবাদ ঘোষণা কৰিলে উনবিংশ শতিকাৰ ৰোমান্টিক কবি সকলৰ চানেকি লৈ এইদৰে—

অকলে আপোন মনে বহি নিৰলাত
বচোঁ মই অনন্তৰ গান,
সঙ্গীহীন বিহগীৰ আকুল সুৰত
আকাশত ভাহি উঠে তান।

ছুৰবাৰ কাব্যৰ ভাৱ চমুকৈ কব পাৰি এইদৰে: কল্পনাৰ মানসীৰূপী সৌন্দৰ্য্য প্ৰেমৰ উৎস, কিন্তু প্ৰেম ব্যৰ্থতাৰ মূল; মৰম চেনেহ আৰু সুখৰ আশা নিৰৰ্থক। অতীতৰ স্মৃতিয়ে আৰু ভৱিষ্যতৰ অনিশ্চয়তাই মানুহৰ বেদনা বোধৰ মাত্ৰা বঢ়ায়। কালপচোৱাই মানুহক জীৱনৰ পটভূমিৰ পৰা অকস্মাৎ কাঢ়িয়াই লৈ যায়, কলৈ নিয়ে তাৰো উমান পোৱা নাযায়; মৃত্যুৰ ওপৰত সংসাৰত মানুহৰ সৌঁৱৰণো নাথাকে আৰু তাক ৰখাবলৈ চেষ্টা কৰাও বৃথা, আত্মবিলোপৰ চৰ্চ্চা বা চেষ্টাহে হয়তু একমাত্ৰ সাধনা হোৱা যুগুত। কবি ছুৰবাৰ এই আত্মবিলোপৰ হেঁপাহত লুকাই আছে এক বিৰাট অভিমান। কবি হিচাবে ছুৰবাই কল্পনাৰ জগতত বহুত বস্তু বিচাৰি পাইছিল। কবিয়ে কথা-কবিতাৰ শিল্পীৰ দৰে নিজকে তাৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিব নোৱাৰিলে। এই খিনিতে কবিৰ ব্যৰ্থতা, এইখিনি-তেই হা-হুতাশ। কবি ছুৰবাই অভিমান কৰি নিজকে শাস্তি দিলে। নিজৰ দুখৰ বোজা নিজেই বহন কৰিলে; আন হাতে নিজে নিজৰ দুৰাকাংক্ষা সম্পৰ্কে সচেতন হৈ সংকোচত লোকচক্ষুৰ পৰা আঁতৰি যাবলৈ যতন কৰিলে।

কাব্য-সাহিত্যত নৈৰাশ্য নতুন বস্তু নহয়। ৰোমান কবি ভাৰ্জিল, ইটালীৰ অষ্টাদশ শতিকাৰ কবি লেও-পাৰ্ডি-উনবিংশ শতিকাৰ ইংৰাজ কবি মেথিউ আৰ্নল্ড-আটায়ে দুখবাদ আৰু নৈৰাশ্য প্ৰকাশ কৰি খ্যাতিমান হৈছে। ইহজীৱনত সাৰ্থকতা হেৰুৱালেই নৈৰাশ্য ওপজে। ভাৰতীয় ৰাইজৰ মনতো ইয়াৰ হাৰাপানীৰ কাৰনেই হওকবা ধৰ্ম্ম আৰু দৰ্শনৰ প্ৰভাৱেই হওক এটি অৱসাদ আৰু ইহজগতত সাৰ্থকতা বিচাৰি নোপোৱা ভাৱ লক্ষ্য কৰিব পাৰি। এই সকল কবিৰ যি দুখবাদ আৰু নৈৰাশ্য সি ওমৰ খায়ামতো দুষ্প্ৰাপ্য, কিয়নো মায়াময় সংসাৰত ভোগস্পৃহা আছিল আৰু এই স্পৃহাই অন্ততঃ সাময়িক ভাৱে হলেও মানুহক বহুত কথাৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখিছল। কবি ছুৰবাই আৰ্নল্ডৰ দৰে প্ৰেমতো বিশ্বাস নাৰাখে। এই বিষয়ত ছুৰবাক ৰোমাণ্টিক কবি শ্বেলিৰ সৈতেও বিজাৰ পাৰি। মৰনৰ সমুখত জীৱনৰ পৰাজয় আৰু মানৱীয় প্ৰেমৰ ... স্বৰূপ উপলব্ধি কৰি শ্বেলিৰ মনো বিষণ্ণ হৈছিল ... প্ৰেম শক্তিমান, কিন্তু তাক আশ্ৰয় দিবলৈ মান... ক্ষুদ্ৰ হৃদয় অসমৰ্থ; সেয়ে ব্যৰ্থতাৰ এটি বিৰাট ...

O love ! who bewailest
The frailty of all things here
Why choose you frailest
For your cradle, your home and
your bier ? —Flight of love.

দ্বিতীয়তে, সৌন্দৰ্য্য আৰু প্ৰেমৰ মহীয়ান ৰূপ উপল... কৰি শ্বেলিয়ে এই ৰূপ বাস্তৱত মূৰ্ত্তিমান ... খুজিছিল, সি হয়তু অসীম আৰু অবাস্তৱ ... সীমাৰ ভিতৰত ৰাখিবৰ যত্ন কৰিছিল। ... মানসীৰ আভাস ফুটি ওলোৱা কবিতা এপিছাইকিডি... সম্পৰ্কে তেওঁ নিজে তেওঁৰ বান্ধৱী গিছবৰ্নলৈ এই... লিখিছিল, "মোৰ বিশ্বাস মানুহে কিবা নহয় ... এটাক ভাল পায়ে থাকে; কিন্তু সি হয়তু ... তাৰ প্ৰতিমূৰ্ত্তি মানবী ৰূপ এটাত বিচাৰি... গলেহে ভুল হয়। তেজ মঙহ মানুহে এই ভুল নকৰা... থাকিবও নোৱাৰে।"

ছুৰবাই এই ভুল নকৰাকৈ থকা নাই কিয়... জীৱণৰ আদিতে তেখেতে যি ৰূপৰ জিলিকনি পা...

তাৰ কাৰনেই-মই যত কামকাজ
ঢালি দিলো গোটেই জীৱন,
কত যুগ যুগান্তৰ বিচাৰি ফুৰিছো ...
যুগমীয়া মধুৰ সপোন।

কিন্তু মধুৰ সপোন ধৰা নপৰে, আৰু এই সাধন... সিদ্ধি নাই। জীৱনৰ ওপৰত কল্পনাৰ সুদৃঢ়কৈ প্ৰতি... কবি লবনোৱাৰিলে অকল কল্পনাৰ সহায়ত ... মূৰ্ত্তিমান কৰিব পৰা নাযায়। ছুৰবাৰ কথা-কবিতা... বুঢ়া শিল্পায়ে তেওঁ সজা মূৰ্ত্তিক জীয়াব নোৱাৰিলে ... আনহাতে নিজেই লয় পালে। শ্বেলিৰ প্ৰভাৱ ছুৰবা... ওপৰত পৰিছে। শ্বেলিৰ মনত যেতিয়া উলাহ জা... তেওঁৰ কবিতা জৰনাৰ দৰে উৰ্দ্ধমুখী হয় ... বিষাদত নৈৰাশ্যৰ অতলস্পৰ্শী সমূদ্ৰত বুৰ ... আনহাতে ছুৰবাৰ ক্ষেত্ৰত উলাহ দুষ্প্ৰাপ্য ... তেখেতৰ নৈৰাশ্যৰ তাঁৰত সঘনে ৰেপ দিলেও ... সুৰ শ্বেলিৰ দৰে তীব্ৰ আৰু উতলা পানী... তগবগীয়া নহয়।

00000

প্ৰবন্ধ

সঙ্গীতৰ জন্ম আৰু ভাৰতীয় সঙ্গীত পদ্ধতি।

শ্ৰীভবেন্দ্ৰ গোহাঁই
প্ৰাক্ স্নাতক
২য় বাৰ্ষিক

"সঙ্গীত" শব্দটো মাথোঁ এটা শ্ৰুতি-মধুৰ শব্দ নহয়। ই তত্ত্বগধূৰ আৰু বিশাল। সঙ্গীতৰ জন্ম কেতিয়া, তাক সঠিক কব পৰা নাযায়। আগৰ ঋষি-মুনি সকলে বেদজ্ঞানেৰে ভাৰতৰ আকাশ পৰণ কৰি ভাৰতীয় আৰ্য্য সকলক সংগীত ধৰ্ম্মউপলব্ধি কৰাই থৈ গৈছে। অধিকাংশ "ঋক' বেদৰ স্বৰ সমন্বয়ত গোৱা হয়। আকৌ "সাম" বেদ সম্পূৰ্ণ সঙ্গীতেই। গতিকে ইয়াৰ পৰাই ঠাৱৰ কৰিব পৰা যায় যে, বেদ যিমান প্ৰাচীণ ভাৰতীয় সঙ্গীতো সিমান প্ৰাচীন।

সঙ্গীতৰ জৰ্ম্ম সম্বন্ধে সঠিক কব নোৱাৰিলেও ভাৰতীয় সঙ্গীত কেতিয়া সৃষ্টি ভাৰতীয় ইতিহাহ মেলিলে পোৱা যায়। ইতিহাহ মতে দেৱাদিদেৱ মহাদেৱেই সঙ্গীত সৃষ্টি কৰে। সেই সময়ৰ-ব্ৰহ্মা, ভৰত, নাৰদ, ৰম্ভা হুহু, তম্বুৰু নামৰ এই পাঁচজন মুনিক মহাদেৱেই সঙ্গীত শিক্ষা দাণ কৰিছিল। এই পাঁচজনৰ ভিতৰত ভৰত মুনিয়েই প্ৰকৃত সঙ্গীতজ্ঞ হৈ পৃথিৱীত সঙ্গীতৰ জন্ম দিয়ে। এই কথা ভাৰতীয় ইতিহাহে আমাক জানিবলৈ দিছে। এই কথা ভাৰতীয় ইতিহাহ পুৰাণেও কয়। মৃদু বায়ুৰ পৰশত কঁপি উঠা গছ-পাতৰ খিল-খিলণি, শিলৰ বুকু ফালি বৈ অহা নিজৰাৰ, জান-জুৰিৰ কলু ধ্বণি, কুলি-কেতেকী মৌ বৰষা অমিয়া মাতত সঙ্গীতৰ ঝঙ্কাৰে প্ৰকট হৈ উঠিল।

আৰ্য্যৰ ঋষি মুণি সকলে তপো বণত বহি সাম গানেৰে আৰোগ্য দেৱৰ উপাসণা কৰিছিল। উদাহৰণ স্বৰূপে আমাৰ অসমৰ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ আৰু মাধৱদেৱ "নিমল ভাগৱতৰ ধৰ্ম্ম অসম তথা দেশ বাসীৰ মাজত বিলাবলৈ সেই ধৰ্মৰ সূতি "পাৰ ভাঙি ব্ৰহ্মাণ্ড ভেদী" বোৱাবলৈ এই গীত, নৃত্য, নাট, ভাওঁণা আৰু শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তণেৰে আশ্ৰয় আমাৰ চকুৰ আগত ভাহি আছে।

"সঙ্গীত" প্ৰকৃত অৰ্থ সেই সময়ৰ শাস্ত্ৰীয় সংগীতজ্ঞ সকলে পুংখানো-পুংখৰূপে দি গৈছে। সেই শাস্ত্ৰজ্ঞ সকলৰ মতে 'সংগীত' হৈছে "গীতং বাদ্যং তথা নৃত্যং ত্ৰয়ং সংগীত মুশ্যতে"। অথাৎ ৰঞ্জক.। স্বৰ-সণ্ডৰ্ভো গীত মিতা ভিধীয়তে এতেকে সম, উপসৰ্গ লগলাগি গীতৰ সঙ্গী নৃত্য আৰু বাদ্যকো একেলগে বুজায়। সঙ্গীত শাস্ত্ৰৰ মতে ভাৰতৰ গীত বাদ্য নৃত্যাত্মক সঙ্গীত দুবিধত ভগাব পাৰি। প্ৰথম বিধ মাৰ্গ আৰু দ্বীতিয় বিধ দেশীয়। আগৰ ঋষি মুণি সকলে চতুৰ্বেদ অন্বেষণ কৰি যি সঙ্গীত প্ৰৱৰ্ত্তাই থৈ গৈছে সেই সমুহকে মাৰ্গ সঙ্গীত নামাকৰণ কৰে। আনহাতে দেশভেদে বিভিন্ন ৰুচিৰ, বিভিন্ন জনসাধাৰণৰ মণ আকৰ্ষণ আৰু সন্তোস্তৰ কাৰণে যি নৃত্য গীত বাদ্য প্ৰচলন কৰা হ'ল সেই শ্ৰেণীৰ সঙ্গীতকে দেশীয় সঙ্গীত নামাকৰণ কৰে।

পুৰণি সঙ্গীতজ্ঞ সকলে গুৰুৰ ওচৰত থাকি মুখে মুখেই সঙ্গীত চৰ্চ্চা কৰিছিল। অথাৎ সেই সময়ত গুৰুমুখি বিদ্যাই চলিছিল। উদাহৰণ স্বৰূপে ভাৰতীয় সঙ্গীতৰ হিন্দু সংগীতো আকবৰৰ ৰাজত্ব কালত বিখ্যাত সংগীতজ্ঞ তানসেণে মুখে মুখেই শিষ্য সকলক সংগীত শিক্ষা দিছিল। তাৰ আগতো গুৰুমুখী বিদ্যাই চলি গৈছিল। তানসেনৰ সময়ৰ লৈকে তেওঁৰ সৃষ্টি কৰা ৰাগ বিলাকো স্বৰ ৰেখাত লিৱিদ্ধিত কৰা নাছিল। গুৰুৰ মুখেৰে শিকা পৰম্পৰাজ্ঞানেৰে সপ্তসুৰৰ ধ্বনিত কণ্ঠত ৰূপায়ীত কৰিলে। আৰু শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ অৱিকৃত ৰূপ সৌন্দৰ্য্য ৰক্ষা কৰি আহিছিল। ইয়াৰ পৰাই এটা কথা জানিব পৰা যায় যে সেই সময়ত সংগীতজ্ঞ সকলে বহু কষ্ট ধাৰণ কৰি সংগীত সাধন কৰিছিল।

"কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ অবিহনে জীৱনে আমাক আন একো নিদিয়ে" - হোৰেচ -

১৯৬০চনৰ আগষ্ট মাহৰ কথা। বোম্বাই ওচৰৰ বালকেশ্বৰ নামৰ গাওঁৰ এক উচ্চ ব্ৰাহ্মণৰ ঘৰত শ্ৰীবিষ্ণু নাৰায়ণ ভাতখণ্ডে নামৰ এজন প্ৰসিদ্ধ সংগীতজ্ঞ জন্ম হয়। শৈশৱ কালতেই তেওঁৰ মাকৰ পৰাই সংগীতৰ বিষয়ে বহুকথা আয়ত্ব কৰিছিল। মাক বাপেকে তেওঁক শৈশৱ কালতেই সংগীতৰ ঈশ্বৰীয় গুণ আছে বুলি জানিব পাৰিছিল। সংগীতজ্ঞ পণ্ডিত ভাতখণ্ডেৰ দিনতেই ভাৰতীয় হিন্দু সংগীত পদ্ধতিৰ স্বৰ ৰেখাত প্ৰথম লিপিবদ্ধ হৈ উঠিল। সেই সময়ত তেওঁ বহুত সংগীত কিতাপ লিখিছিল, আৰু প্ৰাচীন সংস্কৃত গ্ৰন্থও অনুবাদ কৰি সংগীত কলাৰ কিতাপবোৰৰ সৈতে জনসাধাৰণক চিনাকি কৰাইছিল। কিন্তু তেওঁ ১৪১টা ৰাগ সৃষ্টি কৰিছিল, আৰু ১৮৭৫খন স্বৰলিপি লিখিছিল। পণ্ডিত ভাতখণ্ডেৰ সময়ৰ পৰাই ভাৰতৰ সংগীত চৰ্চ্চা কাৰ্য্য ঠায়ে ঠায়ে আৰম্ভ হবলৈ ধৰে। সেই সময়ৰ পৰাই ৰাগ বিলাকত পোৱা যায় যে- প্ৰতি ৰাগত একোটি ঠাট পোৱা যায়। সাধাৰণতে কণ্ঠত সৃষ্টি উঠা যিকোনো ধ্বনিয়েই স্বৰ বুলি ধৰা হ'ল সেই সময়ত সংগীত শাস্ত্ৰৰ ধৰ্ম অনুসৰি সুমিষ্ট স্বৰকেহে 'স্বৰ' বুলি কোৱা হৈছে। এই বিচাৰ অনুসৰি বিশিষ্ট সাতটা ধ্বনি গৃহীত হৈছে।

সৃষ্টি হোৱা এই সপ্তস্বৰেই গীতৰ প্ৰাণ। এই সপ্তস্বৰৰ নাম সমূহ হল— ষড়জ, ঋষভ, গান্ধাৰ, মধ্যম, পঞ্চম, ধৈৱত আৰু নিষাদ। এই সমূহৰ সহজ প্ৰকাশ হল সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি সাংগীতিক সংজ্ঞা। সৰ্ব্বভাৰতীয় সংগীত শাস্ত্ৰত উক্ত সপ্তস্বৰ ত্ৰিসপ্তক অৰ্থাৎ— মন্দ্ৰ, মধ্য, তাঁৰ মনুষ্য কণ্ঠত পৰিস্ফুট হয়। এই ত্ৰিসপ্তকেই অন্যনাম উদাৰা, মুদাৰা, আৰু তাৰা নামে বুজায়। প্ৰতি ৰাগৰ সংগীত শাস্ত্ৰৰ বিধান অনুসৰি নিৰ্দিষ্ট কৰা হৈছে। সেয়ে হৈছে ৰাগৰ মূল ঠাট।

বৰ্ত্তমান ভাৰতবৰ্ষৰ ভাৰতীয় সংগীত পদ্ধতি দুটা ভাগত আছে। প্ৰথমটো হিন্দুস্থানী বা উত্তৰ ভাৰতীয় সংগীত পদ্ধতি দ্বিতীয়টো হল— কৰ্ণাটকীয় পদ্ধতি বা দক্ষিণ ভাৰতীয় সংগীত পদ্ধতি এই দুই পদ্ধতি অন্তৰালত ভাৰতীয় লোকে সংগীত জ্ঞান চৰ্চ্চা কৰে। এই দুয়োটা পদ্ধতি প্ৰাচীন কালৰে পৰা অৰ্থাৎ স্বৰ ৰেখাত লিপিবদ্ধ হোৱাৰ পৰাই এই দুই পদ্ধতি মাজত পৃথক দেখা যায়। পৃথক সমূহ হল হিন্দুস্থানীৰ মুঠ মাথো ১০টা ঠাট মনা হয়। কিন্তু দক্ষিণ ভাৰতীয় পদ্ধতিত মুঠ ৭২টা ঠাট মনা হয়। দ্বিতীয়তে হিন্দুস্থানী পদ্ধতিত শুদ্ধ ঠাট বিলাৱল আৰু দক্ষিণ ভাৰতীয় পদ্ধতিট শুদ্ধ ঠাট কণকাঙ্গী তৃতীয়তে সংগীতৰ তাল পদ্ধতি সমূহ বেলেগ বেলেগ দক্ষিণ ভাৰতীয় পদ্ধতি তাল পদ্ধতি সমূহ বেলেগ চতুৰ্থতে, আলাপ, মান আৰু গমক আদিৰ প্ৰয়োগ ভিন্ন প্ৰকাৰৰ। দক্ষিণ ভাৰতীয় পদ্ধতিৰ গান আৰু গমক আদিৰ প্ৰয়োগ। পঞ্চমতে দুয়ো পদ্ধতিৰ স্বৰ নাম সমূহ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ।

দুয়ো পদ্ধতি মাজত পাৰ্থক্য থাকিলেও দুই পদ্ধতিৰ মাজত প্ৰাচীন সাদৃশ্যও থকা দেখা যায়। যেনে দুয়োটা পদ্ধতিৰ অনুসাৰে মধ্য সপ্তক "মা"ৰ পৰা তাঁৰ সপ্তক "সা" লৈকে ১১ টা স্বৰ [illegible] হয়। দ্বিতীয়তে দুয়োটা পদ্ধতি অনুসাৰেই একোটা সপ্তক ৭টা শুদ্ধ স্বৰ আৰু ৫টা বিকৃত স্বৰ পৰা সকলো ১২টা উৎপত্তি হৈছে। তৃতীয়তে দুয়োটা পদ্ধতিতে জনক জন্য বা ঠাট পদ্ধতি আদি মনা হয়। হিন্দুস্থানীয় শাস্ত্ৰীয় সংগীতত মুঠতে তিনি প্ৰকাৰৰ গানৰ প্ৰাধান্য দেখা যায়: ধ্ৰুপদ, খেয়াল আৰু টপ্পা-ইয়াৰ ভিতৰত ধ্ৰুপদক সকলোতকৈ প্ৰাচীন আৰু শ্ৰেষ্ঠ বুলি উল্লেখ আছে। ইয়াৰ সুৰ ৰচনা গাম্ভীৰ্য্য ৰূপ ৰক্ষা কৰা হয়। ধ্ৰুপদ শ্ৰেণীৰ গীতত চৌতাল, ধমাৰ, আড়া চৌতাল, তেওঁৰা, ৰূপক, সুৰফাক্তা, ৰূপতাল, ব্ৰহ্মতাল, আদিৰ সংযোগ পোৱা যায়। ভাৰতীয় শাস্ত্ৰীয় ধ্ৰুপদ গীতৰ সাধাৰণতে চাৰিটি কলি থাকে। যেনে অস্থায়ী, অন্তৰা, সঞ্চাৰী, আভোগ। ইয়াৰ প্ৰথম খণ্ডৰ নাম অস্থায়ী মহড়া বুলি কোৱা হয়। দ্বিতীয় আৰু তৃতীয়, চতুৰ্থ অংকক ক্ৰমে অন্তৰা, সঞ্চাৰী, আভোগ নামাকৰণ কৰা হৈছে।

ভাৰতীয় শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ ঠাটৰ অৰ্থ হৈছে মেল ইয়াক গানৰ পিচাও বোলা হয়। ইয়াত স্বৰৰ [illegible] বিশেষ ৰচনা হয়। য'ত ৰাগৰ জখলা তৈয়াৰ [illegible] এই বিলাকক ঠাট বোলা হৈছে। ঠাটত [illegible] ৭টা স্বৰহে থাকে। এই ঠাট সমূহ শুনিব [illegible] ৰ আৱশ্যক নাই। এই ঠাট সমূহৰ লক্ষণ [illegible] কাৰণে অৱৰোহণ কোনো আৱশ্যক নাই। সংগীত [illegible] আচলতে ৭২টা ঠাট হোৱা উচিত। কিন্তু আজি [illegible] মাথো ১০টা ঠাটহে মনা বা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ঠাট সমূহ হ'ল—

“ নিজক সুখী বুলি নভবা মানুহে কেতিয়াও কোনো দিন সুখী হব নোৱাৰে ” চাইৰাছ।

১) কল্যাণ ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
২) বিলাৱল ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৩) খামাজ ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৪) ভৈৰৱ ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৫) পূৰ্ব্বী ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৬) মাৰৱা ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৭) কাফী ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৮) আসাৱৰী ঠাট- সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
৯) ভৈৰৱী ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।
১০) টাৰী ঠাট— সা, ৰে, গা, মা, পা, ধা, নি, সা।

শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ ৰাগ ধ্বনিৰ পৰা ৰচনা হয়। যেনে— স্বৰ আৰু বৰ্ণ ই মিলাই সৌন্দৰ্য্য প্ৰাপ্ত হয়। এই ৰাগ সমূহ ঠাট সমূহৰ পৰা উৎপত্তি হয়। ভাৰতীয় হিন্দুস্থানী সংগীত পদ্ধতিৰে মুঠতে ৬টা ৰাগ আৰু মুঠ ৩০টা ৰাগিনী মানিচলে। ৰাগ ৰাগিনী বোৰ সৃষ্টি তথ্য উদ্‌ঘাটণ কৰিলে অতিত শাস্ত্ৰকাৰ সংগীত সাধক পণ্ডিত সকলক পৰিপৰ্ক্ক জ্ঞানৰ এটি সম্যক চিত্ৰ দেখা পোৱা যায়। আমাৰ হিন্দুস্থানী সংগীতত ৰাগ ৰাগিনী সমন্ধে চাৰি প্ৰকাৰৰ মতৰ প্ৰচলন কৰে। যেনে—ব্ৰহ্মা, ভৰত, হনুমন্ত, আৰু কল্লিনাথৰ মত। এই সংগীতক পণ্ডিত সকলে নিজৰ নিজৰ কল্পনাৰ বলেৰে নিজ নিজ স্বকীয় গুনৰ ফলত ৰাগ— ৰাগিনীক সমুহৰ এটি বৃহৎ পৰিয়াল সৃষ্টি কৰিছে। ইবিলাকৰ এই মতবাদত ৰাগ-ৰাগিনী সমন্ধে সকলো পণ্ডিত একমত হব পৰা নাই। উল্লেখিত চাৰিজন পণ্ডিতৰ ভিতৰত ব্ৰহ্মা আৰু কাল্লনাথৰ ৰাগৰ সৈতে মিলে। আৰু আনহাতে ভৰত আৰু হনুমন্তৰ ৬ৰাগৰ সৈতে একে মিলে। আমাৰ হিন্দুস্থানী সংগীত পদ্ধতিয়ে সেই চাৰিজনৰ ভিতৰৰ হনুমন্ত মতকেহে মানি চলা দেখা গৈছে। তেওঁ উল্লেখ কৰা ৬ৰাগ আৰু ৩০টা ৰাগিনী হল

(১) ভৈৰৱ ৰাগ— ভৈৰৱী, ৰামকেলি, বঙালী, কলিঙ্গা, মাঙ্গলিকা আৰু সৈন্ধৱী ৰাগিনী।
(২) মালকৌশ ৰাগ— কৌশিকী, টঙ্কা, মদ্ৰাকী, বাগীশ্বৰী, নাটিকা, আৰু গুৰ্জ্জৰী।
(৩) হিন্দোল ৰাগ— পুৰিয়া, জয়ন্তী, দেৱগিৰি, কুকুভা দেশকাৰী।
(৪) দীপক ৰাগ— ললিত, শোভনী, কামোদা, কেদাৰ কল্যান, আৰু ভূপালী।
(৫) শ্ৰীৰাগ— ধনশ্ৰী, ত্ৰিবনী, মালবী, গোৰী, জয়তশ্ৰী আৰু মালকশ্ৰী।
(৬) মেঘৰাগ— মল্লাৰ, সৌৰটি, দেশাসী, সাৰঙ্গী, মধুমাধৱী, আৰু বৰহংসীকা।

সেয়ে হলেও মুছলমান সকল ভাৰতলৈ আগমন হোৱাৰ লগে লগে দিল্লীৰ বাদচাহ সকলৰ ৰাজসভাত থকা সঙ্গীতজ্ঞ সকলৰ যত্নত সঙ্গীতৰ অনুশীলন যথেষ্ট বৃদ্ধি হোৱা দেখা গৈছে। সেই ওস্তাদ পণ্ডিত সকলৰ উৎকৃষ্ট সাধনাৰ ফলত অষ্টাদশ বিধ "কানাড়া" এয়োদশ বিধ "তোড়ী" ত্ৰয়োদশ "মল্লাৰ" ণ বিধ "ণট" সাতবিধ "সাৰদ" ৰাগ শ্ৰেণী বদ্ধ কৰিছিল। যি দেশত যি ৰাগ উৎপত্তি আৰু চচ্চিত হৈছিল সেই দেশ নাম অনুসৰি ৰাগ সমূহৰ নামাকৰণ কৰা হৈছিল বুলি কব পৰা যায়। উদাহৰণ স্বৰূপে কান্দাহাৰ দেশৰ নামৰ পৰা "গান্ধাৰ" সিন্ধুৰ পৰা সৈন্ধৱী ভূপালৰ পৰা "ভূপালী" ইত্যাদি বহুবিধ ৰাগ এনেদৰে সৃষ্টি হৈ উঠিছিল।

উত্তৰ ভাৰতীয় সিন্ধুস্থানীয় সঙ্গীতৰ ৰাগ সমূহ কোন সময়ত কি ৰাগ কেতিয়া গোৱা হয় তাক তাৰ নিদিষ্ট সময়ো নিদ্ধাৰন কৰা আছে।
উদাহৰণ স্বৰূপে—

(১) ভূপালী— ৰাতিৰ প্ৰথম প্ৰহৰ।
(২) ইমন — ৰাতিৰ প্ৰথম প্ৰহৰ।
(৩) পূৰবী — দিনৰ চতুৰ্থ প্ৰহৰ।
(৪) শ্যাম — ৰাতিৰ প্ৰথম প্ৰহৰ।
(৫) শ্ৰীৰাগ— দিনৰ চতুৰ্থ প্ৰহৰ।
(৬) কল্যান ৰাগ— ৰাতিৰ প্ৰথম প্ৰহৰ
(৭) ধনশ্ৰীৰাগ — দিনৰ চতুৰ্থ প্ৰহৰ।
(৮) আশোৱাৰী ৰাগ — দিনৰ দ্বিতীয় প্ৰহৰ।

ইত্যাদি।

"গুৰুমুখি বিদ্যা পাখীলগা কাঁড়" বোলা বচনশাৰী বিশেষ অৰ্থপূৰ্ণ। গুৰুমুখি বিদ্যা সংগীত শাস্ত্ৰীয় অসমৰ বৰগীত আৰু অঙ্কৰ গীত সত্ৰসভা বিলাকত বহু সাধনাৰে সিদ্ধি লাভ কৰা বিষয়বস্তু হৈ আছিল। "নাদ" সঙ্গীতৰ প্ৰাণ। "নাদৰ পৰাই সঙ্গীতৰ উৎপত্তি আৰু পৰিপুষ্টি সাধন হয়। এই "নাদ" অথাৎ কণ্ঠ-

“ প্ৰকৃতিৰ ভাবে সকলো মানুহ একে ধৰণৰ। মাত্ৰ অভ্যাসেৰে মানুহৰ মাজত গুণগত পাৰ্থক্য আনে ” কনফুচিয়াচ।

সাধনাৰ লৰ্ব কালৰে পৰা গুৰু ওচৰত সাধনা বা অভ্যাস কৰিবলগীয়া বিষয়। এনেস্থলত কণ্ঠসাধনৰ প্ৰতি বিশেষ দৃষ্টি নাৰাখিলে গাবলৈ ধৰা বা শিকাৰ পৰাই স্বৰৰ বিকৃতি ঘটি প্ৰকৃত ধ্বনিৰে পৰিস্ফুট হবলগীয়া বোৰ বাজি নুথাহৈছে । অলপ মন কৰিলে বৰ্ত্তমান গায়ক সকলৰ এই দোষ ওলাই পৰে। গতিকে প্ৰকৃত গায়ক হবলৈ হলে, প্ৰকৃত শুদ্ধ গাবলৈ হলে গুৰুমুখি হবই লাগিব।

কণ্ঠসাধন সম্পূৰ্ণ নোহোৱাকৈ সপ্তস্বৰ কণ্ঠত প্ৰকাশ নোহোৱা পৰ্য্যন্ত সঙ্গীতজ্ঞৰ বিধান মতে কোনো গীতগাবলৈ নিষিদ্ধ। তদুপৰি মানুহৰ ঈশ্বৰ প্ৰদত্ত কণ্ঠযন্ত্ৰত সকলোৰে সমানে স্বৰ ধ্বাণত নহয়। সকলো গায়ক হব নোৱাৰে। সেই কাৰণে সকলোকে কণ্ঠসঙ্গীত শিক্ষা দিয়া বা গাবলৈ অনুমতি দিয়া বিধি বহিভূত কাৰ্য্য গুৰুৱদ্বাৰা যোগ্যা যোগ্য বিবেচনা আৰু গায়কৰ নিজা অনুভূতিৰে বিচাৰ বিবেচনা নোহোৱা দোষত গাতৰ সুৰ অঙ্কঃ পতন পৰিলক্ষতি হয়। কণ্ঠযাৰ অতি মধুৰ নিবিলাকক গায়ক, অংগ-শৌষ্টৱ যাৰ চকুত লগা তেওঁ বিলাকক নৃত,ত আৰু যাৰ হিচাব আৰু লয়বোধ বেচি আৰু স্বাৰ্তাক্ষপ্ৰ আৰু পৰিস্ফুট তেওঁবিলাকক বাদক ৰূপে শিক্ষাদান কৰা হলেহে প্ৰকৃত সংগীত চৰ্চ্চা আৰু কৃতকাৰ্য্যতাত উপকৃত আৰু আবকৃত শুদ্ধতা ৰক্ষা কৰা সম্ভৱ। বৰ্ত্তমান আমাৰ দেশৰ সংগীত শিক্ষা শিক্ষাৰ্থী সকলৰ চৰম লক্ষ্য হৈছে-যেনেতেনেই কিছু চৰ্চ্চা কৰি অভ্যাস কৰি কিছুমনত ৰখাই অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰৰ শিল্পীস্বৰূপে অন্তভূক্ত হব পাৰিলেই সকলো সাধনাৰ সিদ্ধি হল বুলি অনুভৱ কৰে। সিবিলাকৰ পৰা একো উন্নতি হোৱা দেখা নাযায়।

যিগীত নাম প্ৰসঙ্গৰ অপৰিহাৰ্য্য অঙ্গ সেয়ে উপাসনাৰ গীত সেয়েই মাৰ্গ গীত। ধ্ৰুপদগীত, সেই গাতসমূহকে অসমৰ অসমীয়াত বৰগীত নামেৰে নামাকৰণ কৰি গাজগোৱা হৈছে। এই গীত সমূহ ৰচনা কৰে অসমৰ সাহিত্য, সংগীত, ধৰ্মৰ বৈষ্ণৱ কবি আৰু সমাজৰ ভেটি গঢ়োতা মহাপুৰুষেই শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱ। এই দুয়োজনা মহাপুৰুষ যে অসমৰ অসমীয়া জাতিৰ প্ৰথম শাস্ত্ৰীয় সংগীতত সুকুমাৰ ক'লা বিশাৰদ। কাৰণ তেওঁলোকৰ কাৰ্য্যাৱলীয়ে তাৰ স্পষ্ট প্ৰমাণ দিয়ে। তেওঁলোকৰ ধৰ্ম্ম-প্ৰচাৰ আৰু ধৰ্ম্মজ্ঞান লাভ কৰাৰ লগতে শাস্ত্ৰীয় সংগীত চৰ্চ্চাত চকুদিব লগা হৈছে। কাৰণ তেওঁ-লোকে ধৰ্মৰ যি নামপ্ৰসঙ্গ গীত গাবলগীয়া আৰু উপাসনা গীত গাব লগা হৈছিল সেই বিলাকেই পাচত বৰগীত। শ্ৰীশঙ্কৰ মাধৱৰ ৰচিত গীতৰ সংখ্যা আছিল বাৰকুৰি। শঙ্কৰ-মাধৱৰ বৰগীত সমূহত তালৰ উল্লেখ তেওঁলোকে কৰি যোৱা নাই। বৰগীতত তালৰ সংযোগ নকৰাকৈনা তালৰ ৰক্ষা পৰা লয়ৰ প্ৰতি দৃষ্টি নাৰাখি গালেও বৰগীত গোৱা হব পাৰে। সেয়ে হলেও সংগীত বিজ্ঞানে সমৰ্থন কৰিব পৰা যুক্তিযুক্ত বিধান হব নোৱাৰে। সংগীত শাস্ত্ৰীয় বিধানমতে "বাদ্যং গীতানু ৱৰ্ত্তিচ" বুলি কৈ গৈছে। বাদ্যই চিৰকালৰ গীতৰ ভাৱগতি অনুসৰণ কৰি গীতৰ উদ্দেশ্য সাধক সহায়কাৰি হব লাগিব। " Tal is defined as measurement of time " বা দ্বৰত তাল সংগীতৰ এক মহত্বপূৰ্ন বস্তু। সংগীত জীৱনেই হৈছে তাল। শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ গীত, বাদ্য, নৃত্য আদি তালৰ ওপৰতে বিশেষ নিৰ্ভৰ কৰে। সংগীতত বিনা তালত গান গোৱা বা নৃত্য কৰা বা বজোৱা মানে নাকনোহোৱা কোনো ব্যক্তিয়ে মুখৰ দৰে বুলি কলেও বহলাই কোৱা নহয়। আমাৰ অসমীয়া বৰগীত সমুহ শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ ৰাগ ভীৰ্ত্তিক গোৱা হয়। আমাৰ বৰগীত সমূহত সংযোগ কৰা তাল সমুহৰ নাম সম্পূৰ্ণ পৃথক দেখা যায়। যেনে— পৰিতা, যতি, বিষম, ৰূপক. চুত ক'লা, দোমনি. গঞ্জল, আদি। অসমৰ শঙ্কৰ-মাধৱৰ ৰ চত বৰগীত সমুহত ধনশ্ৰী, শ্ৰীগৌৰী, আশোৱাৰী, সুহাই, বসন্ত, কেদাৰ, কল্যাণ ভূপালী, অহিৰ, শ্যাম, পূৰবী কানাড়া, বেনোৱাৰ মল্লাৰ, নাট, সিন্ধুৰা, মাৰুৰ, ভাটিয়ালি, বড়াৰী, আদি মিশ্ৰিত ৰাগ তুৰবসন্ত, তুৰভাটিয়ালি. শ্ৰীগান্ধাৰ ইত্যাদি বিলাকক "ৰাগ" বুলি শঙ্কৰ-মাধৱে ব্যৱহাৰ কৰি গৈছে।

শ্ৰীশঙ্কৰ-মাধৱৰ ব্যৱহৃত ৰাগৰ ভিতৰত "শ্ৰী" আৰু "বসন্ত" আৰু "ভৈৰৱ"। এই ৰাগ তিনিতাহে আচল প্ৰকৃত ৰাগ বুলি বিবেচিত কৰা হৈছে। সংগীতজ্ঞ শাস্ত্ৰকাৰ সকলে এজনৰ মতে ৰাগ বুলিহে মত পোষণ কৰে। সেয়েহে শঙ্কৰ-মাধৱে কোন সকল পণ্ডিতৰ কিমত গ্ৰহণ কৰিছিল সেই কথা অনুসন্ধান কৰি থাকোতেই সময় গ'ল।

অসমৰ অসমীয়া সমাজত শ্ৰীশঙ্কৰ-মাধৱদেৱেই শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ পথ প্ৰদৰ্শক। শ্ৰীশঙ্কৰ-মাধৱৰ সময়ৰ পৰা বৰ্ত্তমান লৈকে শাস্ত্ৰীয় সংগীতৰ চৰ্চ্চা কৰা দেখা গৈছে। ভাৰতৰ উন্নত ঠাই সমুহৰ লগতে আমাৰ অসমতো সকলো উন্নত ঠাই নগৰ চহৰ সমুহত তথা বৰ্ত্তমান গাওঁ সমুহতু শাস্ত্ৰীয় সংগীত চৰ্চ্চাৰ আগ্ৰহ অতি দেখা গৈছে। সেয়ে হলেও আগৰ সংগীতজ্ঞ বৰ্ত্তমান সংগীতজ্ঞৰ মাজত বহু পাৰ্থক্য চকুৰ আগত দেখা যায়। বৰ্ত্তমান সংগীত নুৰাগী সকলে যেনে তেনেই অলপ চৰ্চ্চা আৰু অভ্যাস কৰি নাম মাত্ৰ শিকি অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰত গীত পৰিবেশন কৰিব পাৰিলেই বহুভবা কথাযাৰ আগৰ সংগীত নুৰাগা সকলৰ নাছিল।

সহায় লোৱা কিতাপ সমূহ।

১। সংগীত দৰ্শিক।
২। সংগীত মঞ্জুৰী।
৩। তৱলা তৰংগ।
(অন্যান্য)

"মানুহে অৰ্জনৰ ফল ভুঞ্জে, সজ কামৰ সজফল বেয়া কামৰ বেয়া ফল আছেই" বেজবৰুৱা।

"পাহৰিবলৈ যত্ন কৰাৰ নিছিনা, মনত ৰখাৰ আৰু শ্ৰেষ্ঠ উপায় একো নাই"। হেম।

"সৰু বুলি কাকো অৱহেলা নকৰিবা। তুমি সৰু বুলি ভৱা বস্তু এটাই তোমাক কেতিয়াবা বিৰাট সত্যৰ সন্ধান দিব"। গেটে।

"পৃথিৱীৰ আৱৰণ সাগৰ, ঘৰৰ আৱৰণবেৰ দেশৰ আৱৰণ ৰজা। তিৰোতাৰ আৱৰণ চৰিত্ৰ"। চানক্য।

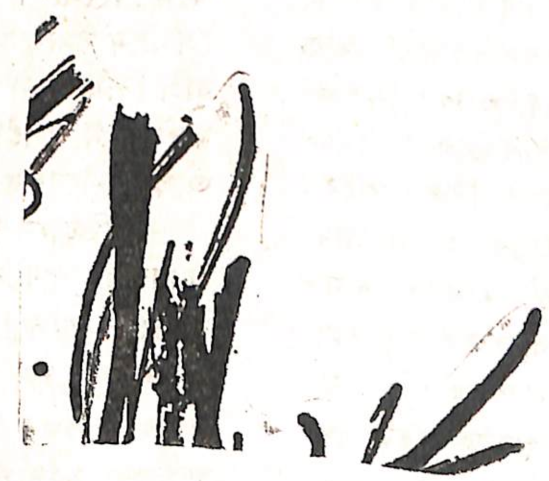

(প্ৰবন্ধ)

যৌন ক্ষুধা আৰু সমাজ।

শ্ৰী এ, কে, দত্ত
বি-এ ২য় বাৰ্ষিক
অনাৰ্চ ৰাজনীতি বিজ্ঞান

"Sex education must be integrated with general health and character education that is, It must be, biologic, Physiologic, technical and moral oriented. Given in this frame work only, We can hope to achieve a complete or harmonious approach and education on Sex."

(Dr. M. Mignon)

সংকীৰ্ন অৰ্থত যৌন ক্ষুধা ৰমনলালসাৰ নামান্তৰহে মাথো। কিন্তু বহুল মনস্তাত্বিক অৰ্থত যৌন ক্ষুধা জীৱন প্ৰবৃত্তিৰ ভৌতিক প্ৰকাশ। জীৱন প্ৰবৃত্তিৰ অঙ্গ হিচাবেই সমাজত যৌন ক্ষুধাই নৰ-নাৰীৰ জীৱনৰ গতি নিৰ্দ্দেশ কৰে। আনকি মানুহৰ চৰিত্ৰ আৰু ব্যক্তিত্বৰ বিকাশো যৌনিক সংগঠনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ-শীল হোৱা দেখা যায়। মানুহকে ধৰি সকলো মেৰু-দণ্ড প্ৰাণীয়েই যৌনিক পদ্ধতিৰে বংশ বিস্তাৰ কৰে।

স্বাধীনতা প্ৰিয় মানুহে বাসনাৰ অবাধ পৰি-তৃপ্তি বিচাৰে কিন্তু সমাজে আকৌ মানৱক সংযত কৰিবলৈ বাধ্য কৰে। ব্যক্তিগত উপাৰ্জনৰ হেতু সমা-জত অন্যৰ অপকাৰ কৰাটো সমাজৰ পক্ষে অমঙ্গল সৃষ্টিৰ পাতনিৰেই পৰা সহজতে ... ৰত বাধা নিষেধ-আ...

লগোৱা হয়। হেতুকেই সমাজ ইয়াৰ প্ৰতি অতি সচেতন। এই ক্ষেত্ৰত আমি মানৱ সমাজে আমাৰ কৈও সচেতনতা ও উদাৰ মনোভাৱ পোষন কৰিছিল। ডাঃ কেনেথৰ মতে আদিম সমাজত কেনো ছোৱালী ঋতুমতী হোৱাৰেই পৰা ৰাতি সম্ভোগৰ অধিকাৰ লাভ কৰে কিন্তু আফ্ৰিকা আদি দেশত ইয়াৰ ব্যতি-ক্ৰম দেখা যায়।

জাতিভেদ যৌনাচাৰৰ সামাজিক প্ৰতিবন্ধক কিন্তু ধৰ্ম্মশাস্ত্ৰ বা সমাজে নানা নিষেধ আৰোপ কৰ... স্বত্বেও পুৰণি আখ্যান উপাখ্যান বে'দৰ পৰা আৰ... কৰি কলিযুগৰ আখ্যানলৈকে অজাচাৰৰ দৃষ্টান্তবিৰ... নহয়। শুনা মতে বোলে তাহানিৰ পাৰ্ব্বতী আইয়ে... হেনো নিজ পুত্ৰ কাৰ্ত্তিকৰ ৰূপ যৌৱনত একান্ত সঙ্... বিহ্বলা হৈ পৰিছিল। তৈত্তিৰিয়েও নিজ কন্যাত সন্... উৎপাদন কৰিছিল। মিচৰীয় আমনে নিজ মাতৃৰ ৰূপ... কাম বিহ্বলা হৈ পৰিছিল। মনু আদি সংহিতাকাৰ এ... লে এনে সমাজ ব্যাভিচাৰৰ সম্ভৱনা লৈ লক্ষ্য ৰাখি ... বুলি বিধি ৰচনা কৰিছিল যে বিদ্ধান পুৰুষ সকলে মা... মাহীয়েক, পেহীয়েক, আনকি নিজৰ গাভৰু জী... আৰু ভনীয়েকৰ লগতো নিৰ্জনে বাস কৰা অনুচি...

ইতিহাসেও এনে ধৰণৰ ভালেমান সমাজ বিৰো... যৌনক্ষুধা পুৰণৰ দৃষ্টা... ...বাড়ি ধৰে... ইতিহা...

আছে। এনে ধৰণৰ আৰু বহু উদাহৰণ মানৱ সমা-জত বিৰাজিত।

সম্ভৱতঃ প্ৰাগঐতিহাসিক যুগত মানুহে অজা-চাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ নকৰিছিল ফলত পৰি-য়ালত বহু ধৰণৰ তীৱ্ৰ সংঘৰ্ষৰ সৃষ্টি হৈ মানৱ সমাজ খন ধ্বংস মুখী গতি লৈছিল। কিন্তু আজিৰ সমাজ যে অজাচাৰৰ প্ৰতিবন্ধক হিচাবে শক্তিশালী হৈছে তাক উল্লেখ কৰিবৰ প্ৰয়োজন নাই। অথচ উদ্দেশ্যক জানো বৰ্ত্তমান যুগৰ নৱ নাৰীয়েও সনমুখত ৰাখি আগবাঢ়িছে। ওপৰে ওপৰে চালে বৰ্ত্তমান সমাজত আমি অজাচাৰৰ আশংকা নুই কৰিব পাৰোঁ। কিন্তু গভীৰ দৃষ্টিপাত কৰিলে বৰ্ত্তমানেও সমাজ পৰিবৰ্ত্তনৰ ঘনিষ্ঠতা দেখা নাযায়, ফলত বৰ্ত্তমান সমাজতো শহুৰ বোৱাৰী শাহু জোঁৱাই কিম্বা জেঠাইয়েক আৰু ভাই বোৱাৰীৰ মাজত পাৰিবাৰিক সম্পৰ্ক মুক্ত হৈ উঠা নাই। এনেবোৰ কাৰণত সমাজত সংসাৰ খন হৈ পৰে অভি-ক্ষেপ আৰু সন্দেহ পৰায়ণ।

বৰ্ত্তমান সমাজত 'যৌন' বিষয়ক আলোচনাক 'অশ্লীল' বুলি বিবেচনা কৰিলে সমাজখন যে, কিমান অ-বাঞ্চিত ব্যভিচাৰলৈ সোমায় গৈ থাকে সিটো এটা বিশেষ চিন্তাযুক্ত বিষয়। উচিত পন্থাৰে পিতৃ মাতৃয়ে ল'ৰা ছোৱালীক এই শিক্ষা দিয়াটোত কোনো বিপথগামী পথৰ সম্ভাৱনা থাকিব নোৱাৰে।

মানুহে চুৰি ডকাইতি, নৰহত্যা, দূৰ্নীতি আদিৰ বিষয়ে খোলা-খুলকৈ আলোচনা কৰে কিন্তু এই সংক্ৰান্ত ঘটনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ হলে জিভা কেঁচ খায়। অ-মানে মানুহৰ যৌনা বেগ ক্ষুধা তৃষ্ণাৰ দৰে এটা শৰীৰ বৃত্তীয় ঘটনা হলেও সৰ্ভ্য ৰূপৰ মানুহে তাক সহজভাবে লবলৈ টান পায় ন? যেনেকৈ ধৰক ইংৰাজী ভাষাত মুখস্থ কৰা দীঘলস্থ বক্তৃতা কৰিব পাৰে কিন্তু নিজ মাতৃ ভাষাত তাক কবলগীয়া হলে তেওঁলোকে মুখৰ মাত হেৰুৱাৰ ভাও জুৰে।

যদি সমাজত পিতৃ মাতৃ সকলে এই শিক্ষা দিবলৈ লাজ কৰে তেন্তে শিক্ষক ও ধৰ্ম্মযাজক সক-লেই এই শিক্ষাৰ কাৰণে আগবাঢ়ি আহিব লাগিব। কাৰণ বিভিন্ন বিষয়ত স্নাতক ...

lth Service'ৰ সম্প্ৰসাৰণ দ্বাৰা কিছু সংখ্যক ডক্ত-ৰক নিযুক্তি দিয়াই, তেখেত সকলৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ ছাত্ৰীক 'যৌন' শিক্ষা দানৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰি। যিহেতু এইটো সমাজত পৰিতাপৰ বিষয় হৈ আছে যে, বৰ্ত্তমান এই দেশত শিক্ষা বিস্তাৰৰ লগে লগে দেশৰ বালক ও যুৱক সকলৰ ভিতৰত, কিছুমান যৌন অ-পবিত্ৰতা প্ৰবেশ কৰি, সি বিলাকৰ বল-বুদ্ধি উদ্যম উৎসাহ, সংযম সাধনা, মেধা মনুষ্যত্ব প্ৰভৃতি, সদগুণবোৰ নাশ কৰিব ধৰিছে।

সম্প্ৰতি লৰাৰ পিতা-মাতা আৰু অভিভাৱক সকলে এই সম্বন্ধে লক্ষ্য ৰখা আৱশ্যক হৈ পৰিছে। নহলে অ-পূৰ্ণ বয়সতে দূজনৰ প্ৰভাৱত শৰীৰৰ পবিত্ৰ শক্তি সমূহ অযথা ক্ষয় কৰি সমাজৰ ভাবী আশাৰ স্থল, যুৱক আৰু যুৱতী সকল অতি সোনকালেই যে, দেশৰ কালৰ কৰাল গ্ৰাসত পতিত হৈ, দেশ শ্মশান তুল্য কৰিব, তাত অনুমাত্ৰ সন্দেহ নাই।

আমাৰ সমাজত বিশেষকৈ ন-দহ বছৰ হলেই লৰাৰ বয়স প্ৰাপ্ত হোৱাৰ ভাবকৰি মুখ লৰ্জ্জা বশতঃ তেওঁলোকৰ শাসনৰ ভাৰ এৰি দিয়ে মোৰ ধাৰনা, আভ্যন্তৰাণ মানবীক কু-প্ৰবৃত্তি সমূহ জাগ্ৰত হবৰ সুবিধা, নোহোৱা বাবে সেই বয়সলৈ ল'ৰাৰ চৰিত্ৰ নষ্ট হোৱাৰ বেচ আশংকা নাথাকে। কিন্তু তাৰ পিচত অন্ততঃ ২০।২১বছৰ পৰ্য্যন্ত এইচোৱা কালহে লৰাৰ পক্ষে কথিন সময়। এই কালচোৱাতেই বেচি ভাগ লৰা পথ ভ্ৰষ্ট হয়। গতিকে এনে সময়ত 'যৌন' শিক্ষাৰ সহায়ত লৰাক সৎপথ দেখুৱালৈ যত্ন কৰাটো একান্ত আৱশ্যক। বহুতো অ-শিক্ষিত অবিভাৱকে এনে সময় চোৱাত লৰাবোৰক শিক্ষা লাভৰ অৰ্থে কোনো দূৰ ঠাইত বা চহৰত নতুন অবিভাবকৰ অধী-নত ৰাখি নিঃচিন্ত থাকে। কিন্তু এনেবোৰ অবি-ভাবকৰ আচমানতো যে, শত শত লৰা পথভ্ৰষ্ট হৈ পৰে এই কথা হয়তো তেওঁলোকে নাজানে। গতিকে 'যৌন' ক্ষুধা পুৰণৰ দ্বাৰাই যাতে লৰাৰ চৰিত্ৰ ধ্বংস হৈ যাব নোৱাৰে তাৰ প্ৰতি অবিভাৱক সকলে তীক্ষ্ণ দৃষ্টি ৰখা উচিত নহলে অজস্ৰ ধন সম্পত্তি ... স্বৰ্গৰ দেৱকুমাৰ ...

দুখৰ বিষয় এই যে, এদিন যি দেশত সদগুৰুৰ আশ্ৰয়ত থাকি, সেই গুৰুৰ দ্বাৰা সংশিক্ষা দিয়াই প্ৰকৃত মানুহ গঢ়ি তুলিব পৰা হৈছিল, সেই দেশ আজি প্ৰকৃত গুৰু শিষ্যৰ অভাৱত, শ্মশানত পৰিণত হবৰ উপক্ৰম হৈছে।

গতিকে এতিয়াও জানো এই সম্পৰ্কে পিঠি দি থাকিলে হব? চেষ্টা কৰিলে এতিয়াও শত শত মানৱ এই দেশতে ওলাব, তাৰ কোনো সন্দেহ নাই।

চিকিৎসা কৰি বেমাৰ দূৰ কৰাতকৈ বেমাৰ হবলৈ নিদিয়াটোহে জ্ঞানীৰ কাম

(যৌন বিজ্ঞান, যৌনশাস্ত্ৰ ও মানুহৰ সমাজৰ ... লৈ যৌনতত্ত্ব ও কামকলা।)

বিদ্যাহীন মিটোজন শুহীন জীৱন॥
নশোভিল ... নাই নকুজন॥
পুত্ৰ যাত জন্মানাই ... জন॥
নবিদ্ৰৰ বাবে ... এই ত্ৰিভুবন॥

লেখু ...

প্ৰবন্ধ

অসমীয়া সংস্কৃতিত বিহুৰ স্থান

শ্ৰীনিভা ৰানি হাজৰিক...
প্ৰাক স্নাতক...
২য় বাৰ্ষিক...

এটা জাতিৰ আশা আকাঙ্ক্ষা, আবেগ-অনুভূতি ৰীতি-নীতি, আচাৰ ব্যৱহাৰ আদব-কায়দা ধৰণ-কৰণ, উৎসৱ-অনুষ্ঠান, লোকবিশ্বাস আদিয়েই সেই জাতিৰ আধাৰশিলা স্থাপন কৰে। অসমীয়া সংস্কৃতিত অসমীয়াই পালন কৰি অহা বিভিন্ন ৰীতি-নীতি উৎসৱ-অনুষ্ঠান ধৰণ-কৰণ বিশ্বাস আদিৰ ওপৰতেই গঢ় লৈ উঠিছে।

"বিহু উৎসৱক অসমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰতিভূ" বুলি কলেও অত্যুক্তি কৰা নহয়।

বিহুৰ লগত অসমীয়াৰ জাতীয় জীৱনৰ গভীৰ সম্পৰ্ক স্থাপিত হৈছে। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বহুমূলীয়া সম্পদ সমূহৰ বিহুৰ বুকুত বৰ্তমান।

অসমীয়া সংস্কৃতি যে সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি অসমীয়াৰ জাতীয় উৎসৱ বিহুৱে ইয়াৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰি আহিছে। বহু জাতি উপজাতিৰ সংমিশ্ৰণত অসমীয়া সংস্কৃতি গঢ় লৈ উঠিছে। "অনাৰ্য্য অষ্ট্ৰিক, মঙ্গোলীয় আৰু আৰ্য্য সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ বিহুৰ বুকুত প্ৰতিফ... হৈছে।

অসমীয়াৰ জাতীয় উৎসৱ বিহুৱে ... অসমীয়া সংস্কৃতিক অধিক পুষ্ট কৰি তুলিছে। ... মীয়া জনসাধাৰণে বিহুৰ সময়ত অন্য সময়... এসাজ ভালকৈ খাবলৈ আৰু এসাজ ভাল কাপোৰ পিন্ধিবলৈ অশেষ চেষ্টা কৰে। তাৰোপৰি নিজৰ ... চাফ-চিকুণ পৰিস্কাৰ কৰি ৰখাৰ যত্নবো ত্ৰুটী নক... এইয়া অসমীয়ালোকৰ পৱিত্ৰ মনৰ সৌন্দৰ্য্যৰ ... পৰিচায়ক বিহু উৎসৱত পালন কৰা এই ৰীতি নীতি... আমাৰ পৱিত্ৰতা তথা সৌন্দৰ্য্যবোধৰ পৰিচয় ... ধৰিছে। বিহুত বিহুৱান দিবলৈ অশেষ চে... গাভৰুৱে গামোচা বয়। অসমীয়া গাভৰুৱে চেনে... আচঁৰে মিলনৰ ফুলবাচি আটক ধুনীয়াকৈ পিয়... লৈ বিহুৱান বোৱাত আত্মনিয়োগ কৰে। এই বি... নথনেই হৈছে অসমীয়া ডেকা গাভৰুৰ প্ৰেমৰ প্ৰতী... তাৰোপৰি বিহুৰ সময়ত গৃহস্থই আলহী ও ... তৈয়াৰ বিবিধ জলপান পিঠা পনা, তিলৰ লাৰু, না... কলৰ লাৰুত অশেষ জুতি লগাবৰ চেষ্টা কৰে। ... চেষ্টা অসমীয়া গৃহিণীৰ সৃষ্টি প্ৰতিভাৰ স্বাক্ষৰ ...

ৰঙালী বিহুত সকলে ডাঙৰক সেৱা ... কৰা, ডাঙৰে সৰুক আশীৰ্বাদ দিয়া প্ৰথা, সমনীয়াক বিহুৰ ওলগ জনোৱা আদি ৰীতি মানৱ মনৰ মানৱতাবোধৰ চানেকী।

ভাৰতৰ অনেক জাতিয়ে গছক পৱিত্ৰ জ্ঞান কৰিছিল। তুলসী গছ হিন্দুসকলৰ পবিত্ৰ গছ। তুলসী গছক পূজা কৰিলে লক্ষ্মী লাভ হয় বুলি হিন্দুৱে বিশ্বাস কৰে। কাতি বিহুৱে অসমীয়াৰ লোকৰ বিশ্বাসৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰিছে ৰঙালী বিহুৰ প্ৰথম দিনা গৰুক পৱিত্ৰ জন্তু জ্ঞান কৰি গা-পাধুৱাই সেৱা সংকাৰ কৰা অনুষ্ঠানে অসমীয়াৰ মানৱতাবোধৰ পৰিচয় দিছে।

আদিম কামৰূপবাসী সকলে কণীক প্ৰজনন্মৰ প্ৰতীক হিচাবে জ্ঞান কৰিছিল। ৰঙালী বিহুৰ কণী যুজোঁৱা অনুষ্ঠানে প্ৰাচীন লোকবিশ্বাসৰ ওপৰত থকা অসমীয়া জাতিৰ গভীৰ বিশ্বাসৰ কথা সূচায়।

এইদৰে অসমীয়াই পৰম্পৰাগত ভাৱে পালন কৰি অহা বিহু উৎসৱৰ আচাৰ অনুষ্ঠান, সমূহে অসমীয়া জাতৰ ধ্যান ধাৰণা, ৰীতি-নীতি, আদব কায়দা, আদিৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে। এই উপাদান সমূহ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অমূল্য সম্পদ।

বিহুগীত আৰু বিহু নৃত্য অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অনান্য সম্পদ।

এই দুটি সম্পদক লৈ অসমীয়াই চিৰদিনৰ বাবে গৌৰৱৰ অধিকাৰী হৈ থাকিব। অসমীয়া বিহুগীত আৰু বিহুনৃত্যই আন্তৰাষ্ট্ৰীয় সন্মান লাভ কৰি অসমীয়াৰ গৌৰৱ বৃদ্ধি কৰি আহিছে। বিহুগীতে অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিৰ ভৰাল অধিক চহকী কৰি তুলিছে। বিহুগীতবোৰৰ সাহিত্যিক মূল্য অসীম।

এই বিহুগীতৰ বুকুত অসমীয়া জাতিৰ সামাজিক চিত্ৰ, গৃহস্থালিৰ চিত্ৰ, অসমীয়া জাতিৰ অৰ্থনৈতিক চিত্ৰ, অসমৰ প্ৰাকৃতিক চিত্ৰ স্পষ্ট ৰূপে প্ৰতিফলিত হৈছে। সেয়েহে অসমীয়া ডেকা-গাভৰুৰ মুখে মুখে—

লুইতৰ শুৱনী মাজুলী চাপৰি
সৰগৰ শুৱনী তৰা

চ'তৰে শেষতে বহাগ মাহ পালেহি
বিহু মাৰোগৈ আহাঁ।
লাইৰ মাজে মাজে লফা ৰুই দিলো
কুকুৰাই খুচৰি খায়,
অতি চেনেহৰে বহাগৰ বিহুটি
গলেগৈ পাবলৈ নাই।

প্ৰকৃতিৰ বুকুতে এদিন মানুহে সঙ্গীতৰ সন্ধান পাইছিল। বিহুৰ প্ৰতি অসমীয়া মানুহৰ আগ্ৰহ, হেঁপাহ, আন্তৰিকতা আৰু জাতীয় জীৱনৰ ছন্দে-ছন্দে, গীতে গাতে ফুটি ওলাইছে। প্ৰকৃতিৰ পৰশত, সময়ৰ বুলনিত আনন্দ মুখৰ হৈ উঠা অসমীয়া জাতিটোৰ প্ৰাণৰ উচ্ছাসৰ স্বীকৃতি দিয়ে বিহুগাতে।

বিহুত ব্যৱহৃত হোৱা বিভিন্ন বাদ্য যন্ত্ৰই (ঢোল, পেপা, গগণা, তাল) সমূহে অসমীয়া জাতিক বাদ্য-যন্ত্ৰ জগতত অধিক চহকী কৰি তুলিছে।

ভোগালী বিহুৰ জুইকুৰা মূল অথত সমন্বয়ৰ জুই। ভোগালী বিহুৰ এই অগ্নিৰ সমন্ধয়ে অসমীয়া জাতীয় জীৱনৰ সমন্বয়ৰ পৰিচয় দিছে।

অসমীয়া জাতৰ ধৰ্ম্ম নিৰপেক্ষতা আৰু উদাৰ মনোভাৱৰ স্বাক্ষৰ অসমীয়াৰ জাতীয় উৎসৱ বিহুৰ বুকুত প্ৰতিফলিত হৈছে।

বিহুৰ বুকুত প্ৰতিফলিত হোৱা বিভিন্ন ৰীতি নীতি উৎসৱ অনুষ্ঠানে অসমীয়াৰ জাতীয় জীৱনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে।

সংস্কৃতিৰ বুকুত জাতীয় জীৱনৰ সামগ্ৰিক চিত্ৰ প্ৰতিফলিত হয়। জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতিচ্ছবি প্ৰতিফলিত হোৱা অসমীয়া সংস্কৃতিৰ উপাদান সমূহৰ ভিতৰত "বিহু"ৰ অৱদান অসীম। অসমীয়া সংস্কৃতিক চিৰদিনৰ বাবে জ্যোতিস্মা কৰি ৰাখিব।

বিহু অসমীয়াৰ জাতীয় উৎসৱ-সংস্কৃতিৰ প্ৰতীক আৰু আনন্দ উৎস।

বিহুৰ বুকুত আছে জাতিৰ স্পন্দন, জীৱনৰ বুৰঞ্জী, আৰু সমাজৰ প্ৰতিচ্ছবি।

০ঃ০

কবি নলিনী বালা দেৱী।

--প্ৰবন্ধ--

শ্ৰীমতী কুসুম দত্ত
বি, এ ২য় বৰ্ষিক

১৮৯৮ চনৰ চত মাহৰ কোনো এক শুভ মূহোত্তত অসমী আইৰ বুকুত এটি উজ্জ্বল নক্ষেত্ৰৰ শুভাগমন হয়। অসমী আইৰ প্ৰতি টো ধূলি কণাৰ প্ৰেমত বলিয়া এই গৰাকী আছিল আমাৰ চিৰস্মৰণীয় চিৰ পূজ্য অসম মাতৃৰ সুযোগ্যা সন্তান পদ্মশ্ৰী নলিনী বালা দেৱী।

ফুল, পখিলাৰ দৰে পবিত্ৰ মুক্ত হাঁহি আনন্দৰে ভৰা কবিৰ শৈশৱ জীৱন টি এখন অভাৱ হীন, সুন্দৰ বহল সংসাৰ আৰু ফুল ফলে ভৰা আহল বহল প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য্যৰে ভৰপুৰ ঘৰৰ আৱেষ্টনীৰ মাজত গঢ় লৈ উঠিছিল। দেৱ তুল্য বকা দেউতাক আৰু দেউতাকৰ মহান আদৰ্শ, ঋষি তুল্য শিক্ষকৰ আদৰ্শনীয় শিক্ষা জ্ঞানৱতী আইতাকৰ উপদেশ, ৰামায়ণ, মহাভাৰত, কীৰ্ত্তন ঘোষাৰ জগত হোৱাৰ পৰিচয়ে নলিনী বালাৰ শিশু মনটিৰ চৌপাশে এখন সোনালী সপোণ ৰাজ্য গঢ়ি উঠিছিল। সেই সময়ত ছোৱালীৰ বাবে স্কুল পঢ়াৰ ব্যৱস্থা অসমত নাছিল। পিতৃ নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ দেৱে সেই কাৰণে ঘৰতে সকলো ধৰণৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা কৰি গৰাকীক কাৰ দিছিল। অতি কম দিনৰ ভিতৰতে ঘৰুৱা শিক্ষকৰ জৰিয়তে সংস্কৃত ভাষাত সকলো ধৰণৰ পুথি অধ্যয়ণ কৰিব পাৰিছিল। ৰামায়ণ, মহাভাৰত, গীতা, ভাগৱত আদি পুথিও অধ্যয়ণ কৰি ইয়াৰ সাৰমৰ্ম্ম বুজিব পাৰিছিল। নিচেই কম বয়সতে অথাৎ দহ বছৰ বয়সতে কবিতা লিখি কাব্যিক প্ৰতিভাৰ চিনাকি দি সকলোকে চমক খুৱাইছিল।

শৈশৱ যৌৱনৰ দুমুজাত ভৰি দি বসন্তৰ মধু পৰশত পৃথিৱীৰ সোনোৱালী ৰদালিৰ জিলমিলনি উপভোগ কৰিবলৈ নৌপাওঁতেই, হাঁহি আৰু আনন্দৰ মাজতেই আহি পৰিল জীৱনৰ অন্য এক আধ্যায় দায়ীত্ব আৰু কৰ্ত্তব্য। সেই সময়ৰ চিৰাচৰিত নিয়ম অনুসৰি কবি নলিনী বালা দেৱীৰ [illegible] হতে শিৱসাগৰৰ [illegible]

অসমৰ এটি সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালৰ নন্দন [illegible] আহল বহল ঘৰৰ বৰ নাতিনী হৈ চাৰিকুৰী পৰিয়ালৰ মাজত, মৰম চেনেহৰ আদৰত ডাঙৰ হোৱা কবিৰ শৈশৱ টো আছিল অতি মধুৰ হাঁহি আনন্দৰে ভৰা এটি সোনালী সপোন স্বৰূপ। কোনো দিন অভাৱ অনাটনৰ সন্মুখীন নোহোৱা, দুখ কি বুজি নোপোৱা শুৱনি কল্পনাৰে ভৰপুৰ সপোন সপোন লগা সেই সোণ বৰণীয়া দিন বোৰ বাস্তৱৰ মাজত এদিন হেৰায় গল। বিয়াৰ পিচত নতুন ঘৰৰ স্বামী শহুৰ, শাহুৰ, দেওৰ ননদৰ অকৃত্ৰিম মৰম চেনেহৰ এনাজৰি ডালে কবিক বান্ধি পেলালে। আকৌ হাঁহি আৰু আনন্দৰ মাজতেই কেইদিনমান পাৰ হৈ গল আৰু যুগ্ম জীৱনৰ সাক্ষী স্বৰূপে তিনজন লৰা আৰু দুজনী ছোৱালীয়ে নলিনী বালা দেৱীৰ সোণৰ সংসাৰ খন আনন্দৰে ভৰপুৰ আছিল।

নিয়তিৰ কিয়ে নিষ্ঠুৰ পৰিহাস মাথো আঠ বছৰৰ সৰগী সপোন ৰচা সেই সোনৰ সংসাৰ এদিন নিষ্ঠুৰ নিয়তিৰ কুটিল ভ্ৰুকুটিত চাৰখাৰ হৈ গল। হঠাৎ হোৱা আকাস্মিক অসুখত তেখেতৰ স্বামীৰ মৃত্যু হল। বৈধব্য জীৱনৰ দাৰুণ হাহাকাৰ হিয়া পুৰি ছাই কাৰ পেলালে। পাচোঁটি অনাথ সন্তান বুকুত বান্ধি সীমাহীন ভৱিষ্যতক আগত লৈ তেওঁ ঘুৰি আহিল পিতৃ গৃহলৈ উনৈশ বছৰ বয়সতে বৈধব্যৰ বগা সাজ পিন্ধি ঘৰ সোমোৱাত গোটেই ঘৰ হাহাঁকাৰ লাগিল। আইতাকে চিঞৰি উঠিল "বাছা তই এই সাজ নিপিন্ধিবি" কিন্তু দেউতাকে প্ৰত্যোত্তৰ জনালে "সকলে পৰা মোৰ বাচাক মই নানা বৰণীয়া সাজেৰে সজাই চাই পাইছিলো। এতিয়াৰ পৰা মোৰ বাচাই বগা সাজ পিন্ধিব। সৰ্ব্ব শুক্লা মহাশ্বেতা ৰূপ চাবলৈ পাম" মোৰ পিতৃ জীৱন [illegible]

ভগৱানৰ ওচৰত এটি সেৱা জনালে। আৰম্ভ হল জীৱনৰ অনা এক অধ্যায়।

পিতৃ হীন পাঁচোটি সন্তানক বুকুত বান্ধি জীৱন যুজত যুজি ৰক্তাক্ত হিয়াৰে কথোৰতম ত্যাগ সহিষ্ণু তাক লৈ শোক সংঘাটেৰে ভৰা দিন বিলাক পাৰ কৰিছিল। দুখে ভৰা যাত্ৰা পথত করুনাময়ৰ ওচৰত আকুল প্ৰাথনাই আছিল দগ্ধ প্ৰাণৰ শান্তিৰ জিৰণি। দুখ সংঘাটে ক্ষনিক জীৱনৰ সুখ অভিলাস দম্ভ, অহঙ্কাৰ পুৰি ছাই কৰে। দুখ মানুহৰ পৰম বন্ধু। দুখ নপালে মানুহৰ জীৱন প্ৰকৃত শিক্ষা নহয়। দুখক পৰম প্ৰিয়ৰ দান বুলি আদৰি লবলৈ মানুহৰ জীৱন প্ৰস্তুত হব লাগে। দুখৰ সংঘাটে আত্মা শুদ্ধ কৰে। বিনয়ী সহিষ্ণু আৰু ধৈৰ্য্য শীল কৰি তুলে। দুখ মানৱ জীৱনৰ সত্য পথ পদৰ্শক। বেদৰ বানী।

সাংসাৰিক জীৱনৰ দায়িত্ব আৰু কৰ্ত্তব্যৰ মাজত কবিয়ে সাহিত্য সাধনাৰ কথা পাহৰি গৈছিল। পিতৃ গৃহ লৈ ঘুৰি আহি জীৱনৰ শূন্য গতি পথত লগৰী হিচাপে পূণৰ তেওঁ সাহিত্য সাধনালৈ ঘুৰি আহিল। তেখেতৰ কাপৰ পৰা নিগৰি ওলাল এধাৰি আধ্যাত্মিক ভাৱাপন্ন কবিতা মালা।

বৈধব্য জীৱনৰ পিতৃহীন দুমলীয়া লৰা পুতলীৰ আকস্মিক মৃত্যুত কবিৰ হৃদয়খন আকৌ থান বান হৈ গল। জীৱন সংগ্ৰামত আহি পৰা কথোৰ সংঘাটে কবিক জুকলা কৰিলে। ১৯২২ চনত পুতলাক হেৰুৱাৰ পিচত ১৯৩৬ চনত পিতৃক হেৰুৱাৰ লগাত পৰে। পিতৃ চৰণত আশ্ৰিত সুখৰ দিন বিলাকৰ অন্ত পৰিল। সন্মুখত দেখা দিলে গতি হান অনিশ্চয়তাই। নিষ্ঠুৰ ধুমুহাৰ কোবাল গতি নাম কাটিবলৈ নৌপাওঁতেই মাজু পুত্ৰ পৱিত্ৰৰ মৃত্যু হয়। হৃদয়খন আকৌ এবাৰ পুৰি ছাই হৈ গল। ভগৱানৰ দান বুলিয়েই এই সকলো বিলাক বুকুত সাৱতি তেওঁৰ চৰনত মন সপি দিলে।

সংসাৰৰ বহু ঘাট প্ৰতিঘাটৰ সান্তনা বিচাৰি অন্তৰৰ পৰম তৃষ্ণাই সন্ধান পালে পৰম পদৰ। সেই যাত্ৰাৰ সন্ধান যদিও বেদনাময়, তথাপিতো পৰম সত্য অন্বেষনৰ সুপৱিত্ৰ যাত্ৰা যেন অতীন্দ্ৰিয় শান্তিময়। সংসাৰৰ শোক, তাপ, সংসাৰৰ সুখ সন্তোষৰ [illegible] ত্ৰদীনীয়া তাৰ অন্তৰত কোনো অজ্ঞাত আছে। কবিৰ এই প্ৰগাঢ় বিশ্বাস আৰু প্ৰবল আশাই অনেক দুখ ক্লিষ্ট প্ৰাণত সান্তনা লভিলে। দুখ বিচ্ছেদ মানৱ জীৱনৰ পৰম সম্পদ এই ভাৱ শীৰোগত কৰি অসমীয়া কাব্য জগতত জন্ম দিলে এক উচ্চাভিমুখী আধ্যাত্মিক কবিতা মালাই। জন্ম পালে সন্ধিয়া সুৰ। কবি গৰাকীয়ে কৈছিল "সন্ধিয়া সুৰৰ প্ৰত্যেক টি কবিতা মোৰ সংঘাট ময় জীৱনৰ হৃদয় মথি ওলোৱা বেদনাৰ অৰ্ঘ্য।" সন্ধিয়া সুৰ কবিতা পুথিৰ যোগেদি তেখেতে অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰতিস্থা লাভ কৰে।

সন্ধিয়া সুৰৰ কবিতা সমূহে কবিৰ আপোন সুৰ এটিত আত্ম প্ৰকাশ কৰিছে। এই সুৰটি হৈছে আধ্যাত্মিকতাৰ সুৰ, অতীন্দ্ৰিয় ভাৱ তন্ময়তাৰ সুৰ। নৈসৰ্যাগিক প্ৰকৃতিৰ বিশাল প্ৰাঙ্গনত পতিবিম্বিত হোৱা সনাতন সৌন্দৰ্য্যৰ আভাস কবিয়ে গছে পাতে বিৰিখে লতাই, আকাশে বতাহে উপলব্ধি কৰিছে। জাগতিক বৰ্ণ বৈচিত্ৰৰ অন্তৰালত আত্ম গোপন কৰি থকা সত্য শিৱ সুন্দৰৰ লগত মিলনেই কবিৰ চৰম আকাঙ্খা। আধ্যাত্মিক বেদনাৰ করুন্যই নলিনী বালা দেৱীৰ কবিতাক নিয়ৰত সিক্ত ফুলৰ দৰে সিদ্ধ আৰু ৰমনীয় কৰি তুলিছে। ভাৰতীয় দৰ্শনে বিশেষ কৈ বেদান্ত, জন্মান্তৰবাদ, কৰ্ম্মফল বাদ আৰু ভক্তি বাদে নলিনী বালাৰ কবিতাক ভাৱ পুষ্ট কৰি তুলিছে। নলিনী বালা দেৱীৰ কবিতাৰ প্ৰাণ বায়ু হল আধ্যাত্মিকতা আৰু অতীন্দ্ৰিয় ভাৱ তন্ময়তা। পৰিদৃশ্য মান জগতৰ বৈচিত্ৰ বহুলতাৰ অন্তৰালত লুকাই থকা চিৰশ্বাখত সুন্দৰৰ আৰধনাই কবিৰ চূৰান্ত কামনা। ভাৰতীয় দৰ্শনৰ মাজতেই কবিয়ে বিচাৰি পাইছিল সংঘাটে আবৰা জীৱনৰ শান্তি পথ। অন্ত নিহিত কাব্যিক উৎস বিকশিত হৈ উঠিছিল জীৱন সংঘাটৰ করুন ৰস ধাৰাত সিক্ত হৈ।

সন্ধিয়া সুৰৰ পিচত ১৯৪৮ চনত তেখেতৰ কবিতা পুথি 'সপোন সুৰ' প্ৰকাশ পায়। সপোন সুৰৰ প্ৰতিটো কবিতাতে কবিৰ অনুভূতি কোমলতা আৰু সেই অনুভূতি মনোৰম প্ৰকাশ ভাল কৈ বুজিব পৰা যায়। নলিনী বালা দেৱীৰ কবিতাৰ অন্য এক বৈশিষ্ট হল স্বদেশ প্ৰেম। কবিৰ ১৯৫৫চনত পৰশমণি, ১৯৫৭ চনত যুগ দেৱতা ১৯৫৮ চনত জাগৃতি, ১৯৬৪ [illegible]

প্ৰকাশ কৰি অসমীয়া সাহিত্য জগতক আৰু এখোপ উৰ্দ্ধস্তৰলৈ আগ বঢ়ায় নিয়ে। ভাষাৰ প্ৰাঞ্জলতা আৰু ভাৱৰ স্পষ্টতা স্মৃতি তীৰ্থ ই চৰিত্ৰ সাহিত্যত অদ্বিতীয় ঠাই অধিকাৰ কৰিছে। স্মৃতি তীৰ্থ অসমীয়া সাহিত্যলৈ এক বিশিষ্ট অৱদান।

অসমীয়া সাহিত্যত আধ্যাত্মিকতা বাদৰ ওপৰত লিখা সন্ধিয়া সুৰ কবিতা পুথিয়ে কবি নলিনী বালা দেৱীক অমৰ কৰি ৰাখিছে। ১৯৫৭ চনত সন্ধিয়া সুৰৰ বাবে তেখেতক পদ্মশ্ৰী উপাধিয়ে বিভূষিত কৰে। সংস্কৃত বঙ্গীয়নী সভাই কাব্য ভাৰতী সন্মান প্ৰদান কৰে। ১৯৬৮ চনত তেখেতৰ যত্ন কবিতা পুথি অলকানন্দাই সাহিত্য একাডেমি পুৰস্কাৰ পায়। অলকানন্দা আছিল দেশ প্ৰেম মূলক কিছুমান মনৰ এমুঠি কবিতাৰ সমষ্টি। ১৯৪৭ চনত কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ে সন্ধিয়া সুৰক পাঠ্য পুথি হিচাপে আদৰি লয়। সপোন সুৰৰ প্ৰকাশ হোৱাৰ লগে লগেও ১৯৪৮ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে সপোন সুৰক ও পাঠ্য পুথি হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। কবিতা পুথিৰ ওপৰিও তেখেতে বহুতো শিশু উপযোগী গল্প, নাটক নাটিকা আৰু বহুতো প্ৰবন্ধ ৰচনা কৰিছিল। তেখেতে অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এটি উজ্বল নক্ষত্ৰ।

ইয়াৰোপৰি বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন সাহিত্য সংস্কৃতিৰ সভানেত্ৰী আসন অলঙ্কৃত কৰি বিতৰ মধুৰ যাবতীয় অমৰ বাণী আমাক দি গল তাৰ বাবে তেখেত অমৰ হৈ থাকিব। সকলোৱে তেখেতক শ্ৰদ্ধাৰে সুঁৱৰিব।

জীৱনৰ তাঁৰ কাপোৰ খনিৰ তাঁৰত ... সৰা একো একোটি ... স্মৃতিয়ে ... চল ভেদ কৰি উদিব ... বহুতাই হৈ যায় ... চৰি জীৱনক চিৰ জাগ্ৰত হৈ থাকে। মানুহৰ জী... স্মৃতিৰ ভঁৰাল। মানুহে সেইটো জীৱন ধৰি ... কৰে জীৱন বাগৰৰ চৰি ... যি বিনা পুথি... সকলো সম্ভাৰ প্ৰকৃতিক দান কৰি পৃথিৱীৰ ... মানুহে বিদায় মাগে সেই বিনা মতা পথ ... সন্ধিয়াৰ সুৰ আজীৱন সঞ্চিত কৰা এই ... ভঁৰালটি পথৰ পাথেয় ৰূপে ... বাছি লৈ ... কৰে সৰগী পথেৰে অনন্ত জীৱনীৰ স্থল ... আশাৰ মানব আত্মা অনন্ত লোকলৈ। মানুহৰ ... মানুহৰ বুদ্ধি মুক্ত হৈ পৰে, এই মতা যাত্ৰাৰ ... ক্ষনত। এই খিনিতেই বিজ্ঞানে পৰাজয় মানে ... নিয়তিৰ বিধান অলঙ্ঘনীয়। যি দিন টোটেল ... কম্পিত, আশঙ্কিত, সেই দিনটো আছিল। অসম ... অসম বাসীৰ কন্দুৰাই চিৰ চেনেহী আমাৰ ... সুযোগ্য সন্তান নলিনী বালা দেৱীয়ে ভাল ... বিদায় ললে। অসম মাতৃক প্ৰাণত কৈও পৰলোক ... এই গৰাকী সন্তান কবি ১৯৭৮ চনত ... তেখেতৰ সু-সন্তান আদৰ্শই অসমীয়া জাতিক ... দেখুৱাই দিব। জীৱনৰ গতি পথত অসম ... তেখেতক শ্ৰদ্ধাৰে সুঁৱৰিছে আৰু সুঁৱৰিব। ... (সহায় নলিনী বালা দেৱীৰ "এৰি কাহা দিনৰ ...

'আমাৰ বৰ্তমান শিক্ষাৰ মানদণ্ড'

শ্ৰীৰঘুনাথ দাস
১ম বাৰ্ষিক (P.D.C.)

বহল অৰ্থত জ্ঞানীজনক শিক্ষিত বুলি কোৱা হয় যদিও সাধাৰণতে আমি লিখাপঢ়া জনা লোকক শিক্ষিত বুলি কওঁ। মানুহৰ মনৰ প্ৰবৃত্তিবোৰ দমন কৰি শৰীৰৰ সুকুমাৰ প্ৰবৃত্তিবোৰৰ উৎকৰ্ষ সাধন কৰি এই মহান সৃষ্টিক আৰু মহীয়ান কৰি দেশৰ, দহৰ মঙ্গল সাধন কৰিব পৰাটোহে শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য। প্ৰাচীন কালৰ ঋষি-মুনিসকলে শিষ্যসকলক সকলো প্ৰকাৰৰ জ্ঞান দিছিল। তাহানিৰ শিক্ষা, পুথিগত শিক্ষা নহৈ (Theory) কৰ্মৰ জৰিয়তেই বেছিকৈ জ্ঞান দিছিল। সেয়েহে আমাৰ ফকৰাতে আছে "পঢ়ে পঢ়ুৱাই কৰা পাণ, এই তিনিয়ে নিচিন্তে আন। অৰ্থাৎ যিজনে পঢ়ে তেওঁৰ বাবে "ছাত্ৰানাং অধ্যয়নম্ তপঃ" অৰ্থাৎ অধ্যয়নেই আছিল তেওঁলোকৰ বাবে তপস্যা স্বৰূপ। ঋষি, মনিয়ে যেনেকৈ অশেষ কষ্ট স্বীকাৰ কৰি তপস্যা কৰাৰ ফলতহে তেওঁলোকে বৰ লাভ কৰিব পাৰিছিল, তেনেকৈ ছাত্ৰসকলেও ছাত্ৰাৱস্থাটোক তপস্যা কাল বুলি ভাবি লৈছিল। আৰু যি সকলে পঢ়ুৱায় তেওঁলোকেও পঢ়োৱা বা শিষ্যক শিক্ষাদান দিয়াটোকে জীৱনৰ ব্ৰত বুলি ভাবি লৈছিল। অৰ্থৰ প্ৰতি তওঁলোকৰ অলপো লালসা নাছিল। যি মানুহে পাণ-তামোলৰ বাৰী পাতে, তেওঁ পাণৰ প্ৰতি যত্ন সদায় ৰাখিব লাগে। নহলে যত্নৰ অভাৱত পাণ তামোল মৰি শেষ হৈ যাব পাৰে। কিন্তু যুগ পৰিবৰ্ত্তনৰ লগে লগে আজি আৰু সেই ফকৰাক মৰ্ম্ম কাৰ্য্যক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰিব নোৱাৰা হৈছে। সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক পৰিবৰ্ত্তনৰ লগে লগে আজিৰ বহুতো ছাত্ৰই কেৱল পঢ়া কামটোকে মুখ্য হিচাপে লব নোৱাৰে। পঢ়া কামটো তেওঁলোকে গুণ হিচাপে লব নোৱাৰে। পঢ়া কামটো তেওঁলোকে গুণ হিচাবে লৈ চাকৰি টিউশ্যন, বেপাৰ আদি কৰি নিজৰ জীৱিকাৰ উপৰিও পৰিয়ালটোকো চাব লগীয়া হয়। তেনেকৈ বহুতো শিক্ষকে ছাত্ৰক শিক্ষাদান দিয়াৰ উপৰিও অন্য কাম কৰিব লগীয়া হয়। তেওঁলোকে বেতন হিচাপে যিখিনি পায়, সেই খিনিয়ে বৰ্ত্তমান জগতৰ চৰা দামৰ বজাৰত পৰিয়াল এটি ভৰণ পোষণৰ বাবে যথেষ্ট নহয়। ফলত তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা শিক্ষকতা খেতি বাতি আদি কৰিব লগীয়া হয়। আৰু তাৰ ফল স্বৰূপে শিক্ষা দানত যথেষ্ট ব্যাঘাট হয়। তেনেকৈ পাণ খোৱা লোকেও কেৱল পাণ খুইয়ে বৰ্ত্তমান জীৱিকা উলিয়াব নোৱাৰে।

যুগ পৰিবৰ্ত্তনৰ লগে লগে আমাৰ শিক্ষা, সংস্কৃতি আৰু সমাজ ব্যৱহাৰো পৰিবৰ্ত্তন হৈ আহিছে। যুগৰ লগত খোজ মিলাই চলিবলৈ হলে আমাৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে পৰিবৰ্ত্তন লাগে। কিন্তু সেই পৰিবৰ্ত্তনে আমাৰ সমাজ তথা জনগনৰ মঙ্গলৰ নিমিত্তে হোৱা বাঞ্ছনীয়, তাৰ বিপৰীতে হলেই অমঙ্গল। অপ্ৰিয় হলেও এটা কথা স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে আমি বহুত ক্ষেত্ৰত নিজৰ দোষ ঢাকিবলৈ আনৰ গাত দোষ জাপি দিওঁ। এই কথা কিছু পৰিমানে শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো হৈছে। প্ৰাইমাৰী স্কুলৰ শিক্ষক সকলে লৰা ছোৱালী বেয়া হোৱাৰ কাৰণটো অভিভাৱকক দিয়ে। মজলীয়া স্কুলৰ শিক্ষকে প্ৰাইমাৰী স্কুলৰ শিক্ষকক দিয়ে উচ্চ ইংৰাজী স্কুলৰ শিক্ষকে ছাত্ৰৰ সেই দোষ মজলীয়া স্কুলক দিয়ে আৰু কলেজটো হাইস্কুল শিক্ষক দিয়ে আৰু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষকে কলেজৰ শিক্ষকক দোষ দিয়ে। কিন্তু তাৰ সমাধানৰঃ উপায় বহুতো বিচাৰি নাপায় বা বিচাৰি নাচায়।

পুৰণি কালৰপৰা দেশ তথা সমাজলৈ শিক্ষক তথা গুৰু বা আচাৰ্যসকলে যথেষ্ট বৰঙনি দি আহিছে গ্ৰীচ দেশৰ চক্ৰেটিছে প্লেটো আৰু এৰিষ্টোটলৰ নিচিনা শিষ্যৰ সৃষ্টি নকৰা হলে গ্ৰীচদেশ হয়তো বহুত পিছপৰি থাকিলহেঁতেন। শিক্ষক শ্ৰেণীটো পুৰণি কালৰে পৰা চিৰ পূজ্য। এৰিষ্টোটলে কৈছিল

যিবোৰ লৰা-ছোৱালীক শিক্ষা দিয়ে তেওঁলোক পিতৃ মাতৃতকৈও বেছি সন্মানীয় কিয়নো পিতৃ মাতৃয়ে সন্তানৰ জন্মহে দিয়ে কিন্তু শিক্ষকে তেওঁলোকক সৎ হিচাপে জীয়াই থকাৰ পথ দেখুৱাই দিয়ে।

আমাৰ বৰ্ত্তমান যি শিক্ষা পদ্ধতি ই পাশ্চাত্য সভ্যতাৰ অনুকৰণত গঢ় লৈ উঠিছে। বিদেশী অনুকৰণত গঢ় লৈ উঠাৰ বাবে বহুত ক্ষেত্ৰত আমি বিদেশী ভাল বস্তুখিনি গ্ৰহণ কৰিব পৰা নাই। আমাৰ শিক্ষা পদ্ধতি বৰ্ত্তমান পুথিগতহে হৈ পৰিছে কেৱল পুথিগত বিদ্যাৰে এজন লোক প্ৰকৃত শিক্ষিত বা জ্ঞানী হব নোৱাৰে। এই কথা চাৰ আশুতোষ মুখাৰ্জীয়ে ভালকৈ উপলব্ধি কৰিছিল। আজিৰ পৰা এশবছৰৰ আগতে ঈশ্বৰচন্দ্ৰ বিদ্যাসাগৰে এই কথাটো ভালদৰে উপলব্ধি কৰি শিক্ষকসকলৰ বাবে নৰ্মাল স্কুল স্থাপন কৰিছিল।

দেশৰ তথা জাতিৰ প্ৰতি শিক্ষকসকলৰ কৰ্ত্তব্য মহান। কমাৰে যেনেকৈ কমাৰশালত লোৰ পৰা অনেক চোকা চোকা অস্ত্ৰ তৈয়াৰ কৰে, ঠিক তেনেকৈ শিক্ষক সকলেও পঢ়াশালিত বা শিক্ষানুষ্ঠানৰ জৰিয়তে একো একোজন মহান ব্যক্তিক গঢ় দিব পাৰে। অতীতৰ গুৰু শিষ্যৰ যি সম্পৰ্ক, আজিৰ যুগত সেই সম্পৰ্ক ভালেখিনি কমি আহিল। পুৰণি কালৰ শিষ্যই শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা কালছোৱা সদায় গুৰু ...

নিৰক্ষৰতা সমস্যাই বহুতো ছাত্ৰৰ উশৃংখলতাৰ কাৰণ। ৰাজনৈতিক দাতা ধৰণেও ছাত্ৰসকলৰ মাজত কিছু বিশৃংখলৰ সৃষ্টি কৰিছে। আমাৰ দেশৰ স্কুল তথা কলেজৰ পৰীক্ষা সমূহো ত্ৰুটিশূন্য নহয়। যেনে ধৰণৰে পৰীক্ষা লোৱা হয়, তাৰদ্বাৰা এজন ছাত্ৰৰ সম্পূৰ্ণ মেধা শক্তিৰ বহুতো পৰিচয় পোৱা নাযায়। বহুতে পৰীক্ষকে অনাবশ্য প্ৰশ্ন কাকত পৰীক্ষা কৰিবৰ লগা হোৱাত পৰীক্ষাৰ্থীৰ উপযুক্ত অংক তা বিচাৰ কৰা নহয়। বহুতো ছাত্ৰ ছাত্ৰীয়ে পৰীক্ষাৰ জৰিয়তে ছাত্ৰজীৱন শেষ কৰিছে। আজিৰ আমাৰ সমাজৰ নিজকে শিক্ষিত বুলি ভবা লৰা ছোৱালীয়ে শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম কৰিবলৈ সংকোচ কৰে বা লাজ পায়। বহুতো শ্ৰমৰ মৰ্য্যাদা পাহৰি যায়। কিন্তু প্ৰকৃত শিক্ষিত লোকে কোনো কাম কৰিবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰে। প্ৰকৃত শিক্ষাই মানুহৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰে।

কিছু বছৰৰ আগতে শিক্ষাৰ অৱস্থা সচাঁ... শোচনীয় আছিল। আজিৰ দেশৰ প্ৰতিজন সু-না... ৰিকক গঢ় দিয়া মহান দায়িত্ব এই শিক্ষক ... টোৰ ওপৰতে। সেয়েহে ভাৰতৰ প্ৰা... ৰাষ্ট্ৰপতি (... ...শিক্ষকসকলৰ

আধুনিক ভাৰতৰ সামাজিক সমস্যা আৰু ইয়াৰ সমাধানৰ উপায় ॥

শ্ৰীপদ্ম ধৰ চায়েঙীয়া
প্ৰথম বাৰ্ষিক
প্ৰাক্ স্নাতক

ভাৰতবৰ্ষ এখন অতি পুৰণি দেশ। পুৰণি হিন্দু সমাজৰ দিনৰ পৰা ভাৰতবৰ্ষত সামাজিক প্ৰথা প্ৰচলিত আছিল আৰু এইয়ে সেই সময়ৰ সামাজিক সমস্যা-ৰূপে বহুতো ক্ষেত্ৰত সম্পুৰ্ণ বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এই সামাজিক প্ৰথা বা সামাজিক সমস্যাবোৰে বিভিন্ন সময়ত, নানা সমস্যা ৰূপে দেখা দি আহিছে। (অতীতৰ সামাজিক প্ৰথা সমূহ বৰ্ত্তমান যুগত প্ৰথা বুলি নকয় 'সমস্যা, বুলি কোৱা হয়) উচ্চ-নীচ, ধনী দুখীয়া আদিও তেতিয়াৰ দিনত সামাজিক সমস্যা বুলি কব পাৰি।

বৰ্ত্তমান আধুনীক ভাৰতবৰ্ষত সামাজিক সমস্যা বুলিলে সাধাৰণতে জনজাতিৰ মাজত থকা ধৰ্ম্মীয় অন্ধবিশ্বাস, যৌথ বিবাহ অ-শিক্ষিতৰ সমস্যা দ্ৰুত গতিত জনসংখ্যা বৃদ্ধি, ৰাগীযাল বস্তু খোৱা আৰু অৰ্থনৈতিক সামাজিক সমস্যা আদিকে বুজোৱা হয়।

ভাৰতবৰ্ষত থকা জনজাতিয় সকলৰ মাজত এতিয়াও ধৰ্মৰ প্ৰতি থকা অন্ধবিশ্বাসে, বৰ্ত্তমান ভাৰতবৰ্ষৰ উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিবন্ধক হৈ আছে। পুৰণি ৰীতি নীতি অনুসৰি এতিয়াও ধৰ্ম্মৰ নামত জীৱ বলি দান কৰে। ইয়াৰ উপৰিও নিজে নাখাই হলেও বছৰৰ উপাৰ্জিত অৰ্থখিনি এই ধৰ্ম্মৰ নামত খটাই ...

পাতিব লগা হোৱাত দুখীয়া শ্ৰেণীৰ মানুহ অধিক দুখীয়া হৈ পৰে। বিয়াৰ পিছত ঘৰৰ সকলো মানুহ বা পৰিয়ালে অৰ্থনৈতিক সমস্যাৰ খোৱা লোৱাৰ সমস্যা আদিৰ কবলত পৰে। ফলত দিনক দিনে দুখীয়া মানুহৰ সংখ্যা বাঢ়ি যাব ধৰিছে। ইয়াৰ ফলত চৰকাৰৰ দিনক দিনে অৰ্থ মঞ্জুৰীৰ ভৰাল উদং হৈ আহিছে।

ভাৰতবৰ্ষৰ বেছি ভাগ মানুহ অ-শিক্ষিত আৰু বেছি সংখ্যক লোকে খেতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। মানুহবোৰ শিক্ষিত নোহোৱা কাৰনে যি কোনো কাম নিজে বিবেচনা কৰিব নোৱাৰে। ফলত চৰকাৰে দিয়া সা-সুবিধা সদব্যৱহাৰ কৰিব নাজানে আৰু যি কোনো চৰকাৰী সাহাৰ্য্য অ-মুলক্ষে ধ্বংস হৈ পৰে। চৰকাৰী কাৰি কৰি বিষয়ত বা উদ্যোগ প্ৰতিস্থান আদিতো অ-শিক্ষিতৰ কাৰণে সংস্থাপন দিব পৰা নাই। ফলত দিনে দিনে বিভিন্ন সমস্যাই (খোৱা-লোৱা টকা-পইচা) দেখা দিয়ে আছে।

দ্ৰুতগতিত জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ কাৰণে ভাৰতবৰ্ষত সামাজিক সমস্যা ৰূপে দেখা দিছে। ভাৰতচৰকাৰৰ পৰিকল্পনা সমূহত অধিক জন-সংখ্যাৰ বাবেই এক বিৰাট সমস্যাই দেখা দিছে। চৰকাৰেও দ্ৰুতঃতৰ ...

দি থয়। ফলস্বৰূপে চৰকাৰৰ যি কোনো উন্নয়ণ মূলক কাম আধৰুৱা হৈয়েই থাকিব লগা হয়।

ইয়াৰ ওপৰিও ভাৰতবৰ্ষ বৰ্ত্তমান জনকল্যান মূলক গণতন্ত্ৰ নহৈ ধ্বংস কামী বা শোষনাটুৰ ধনতন্ত্ৰ ৰাষ্ট্ৰ হৈ পৰিছে।

ধনী শ্ৰেণীৰ মানুহে চৰকাৰৰ বেছি ভাগ সা-সুবিধা পায়। ফলত যাৰ ধন বেছি সিয়েই চৰকাৰৰ ওচৰত ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধ পায় আৰু দুখীয়া লোকৰ দিনক-দিনে লেওকা পেওকা অৱস্থাতে থাকিব লগা হয়। ধনী শ্ৰেণী বেছি ধনী হয়হে পৰে আৰু দুখীয়াবোৰ তেনেই নিচলা হৈ পৰে। ফলত চৰকাৰৰ পৰিকল্পনাত বাৰে বাৰে কংকালৰ সমস্যাই দেখা দিয়ে।

সেইবোৰ সামাজিক সমস্যা থকাৰ বাবে বৰ্ত্তমান ভাৰতবৰ্ষত বহুতো সমস্যাৰ সন্মুখীন হব লগা হৈছে। সেইবোৰ সামাজিক সমস্যাৰ সমাধানৰ কাৰণে চৰকাৰ তথা জনসাধাৰণ আৰু পৰিয়াল আদিৰ প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ ভাবে সম্পূৰ্ণ দায়িত্ব, কৰ্ত্তব্য, আৰু অংশ আছে। যদি চৰকাৰ তথা সচেতন জনসাধাৰণে যুটীয়া ভাবে আগবাঢ়ি যায় তেনেহলে নিশ্চয় সমাজৰ পৰা এই সমস্যাবোৰ দূৰ কৰিব পৰা হব।

সংবিধানত থকা নিৰ্দ্দেশাত্মক নীতি সমূহ, চৰকাৰে জনসমাজৰ মাজত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিলে আৰু এই নিৰ্দ্দেশাত্মক নীতি সমূহৰ বিভিন্ন দিশ সমূহ বিভিন্ন আদৰ্শ হিচাপে লৈ অহিন সঙ্গত ভাবে প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিলে সমাজৰ পৰা সামাজিক সমস্যা সমূহ নিশ্চয় দূৰ কৰিব পৰা হব। ভাৰত চৰকাৰে সামাজিক, অৰ্থ নৈতিক আৰু ৰাজনৈতিকৰ সকলো দিশতে জনসাধাৰণৰ মাজত ন্যায় প্ৰতিষ্ঠা কৰিব লাগিব। শিল্পউদ্যোগ আদিত কাম কৰা সকলো নিবনুৱা

সকলৰ জীৱন যাত্ৰাৰ মান উন্নত কৰা আৰু সকলো সামাজিক, সাংস্কৃতিক আদিৰ সম্পূৰ্ণ সু-যোগ সুবিধাৰ ব্যৱস্থা থাকিব লাগিব। জনসাধাৰণৰ স্বাস্থ্যৰ উন্নতিৰ কাৰণে চৰকাৰে স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ, চিকিৎসালয় আদিৰ ব্যৱস্থা থাকিব লাগিব। তাৰ কাৰণে মাদক দ্ৰব্য নিবাৰণৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰ...

...মাজত বিনামূলীয়া শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা আৰু বাধ্যতা মূলক বিষয় হিচাপে গ্ৰহণ কৰি জনসাধাৰণৰ মাজত শিক্ষা আৰু বাধ্যতামূলক বিষয় হিচাপে গ্ৰহণ কৰি জনসাধাৰণৰ মাজত শিক্ষা প্ৰদান কৰিব লাগিব। ধৰ্মীয় অন্ধ বিশ্বাস, যৌতুক বিবাহ আদি সকলো সামাজিক ৰীতি-নীতি সমূহকে চৰকাৰে আইন বদ্ধ কৰি উঠাই দিব লাগিব।

ইয়াৰ উপৰিও এনেবোৰ সামাজিক সমস্যা সমূহ দূৰ কৰিবলৈ হলে পৰিয়ালৰ দায়িত্ব সম্পূৰ্ণ কৰ্ত্তব্যবোধ। পৰিয়ালৰ বেছি ভাগ মানুহে শিক্ষা বিদ্যা নথকা কাৰণে বহুতো সামাজিক সমস্যাৰ মাজত আবদ্ধ থাকিব লগা হয়। আধুনীক যুগত শিক্ষাই শ্ৰেষ্ঠ ঔষধ। মানুহ শিক্ষিত হলেহে নিজৰ জ্ঞান বিবেকৰ দ্বাৰা কাম কৰিব পাৰে। নিজৰ জ্ঞান বিবেকৰ দ্বাৰা যি কাম কৰা হয় এইয়ে উন্নতিৰ মূল উৎস। পৰিয়ালত থকা শিক্ষিত মানুহজনে যাতে ইবোৰৰ শিক্ষা বিদ্যাৰ বিষয় যে থাকিব লাগে তাৰ বাবে যথেষ্ঠ সজাগ হব লাগিব। অথচ চৰকাৰে দিয়া সকলো সা-সুবিধা জনসাধাৰণে গ্ৰহণ কৰি শিক্ষাৰ পথত আগভাগ লব লাগিব। অৱশ্যে বৰ্ত্তমান আমাৰ ভাৰতবৰ্ষত সামাজিক শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। যদিও ভাৰতবৰ্ষত প্ৰাপ্ত বয়স্ক শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে তথাপি গ্ৰাম্য অঞ্চলত এইবোৰ সম্পূৰ্ণ ফলপ্ৰসু হৈ উঠা নাই। কাৰণ চৰকাৰে দুবছৰৰ কাৰণেহে এই ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। ফলত পৰিশ্ৰমী জনসাধাৰণে দুবছৰ কোনো মতে দুটি এটি শিক্ষা লাভ কৰি আকৌ আগৰ সীমিত জ্ঞানলৈ ফিৰি আহিব লগীয়া হয়। অৱশ্যে চৰকাৰে দুই বছৰৰ পিছৰ পৰা আকৌ সামাজিক শিক্ষাৰ কেন্দ্ৰত নাম ভৰ্ত্তি কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। যদিও গ্ৰাম্য অঞ্চলত এইটোৱে হৈ পৰে এটি বিপৰীত সমস্যা। তথাপি চৰকাৰ এইবোৰ ক্ষেত্ৰত বেছি সজাগ হোৱা যেন নেলাগে। সমা-...

...যুৱক সংঘ, ছাত্ৰ সন্থা বা তেনে কোনো অনুষ্ঠান সমূহে সমাজৰ পৰা বিভিন্ন সমস্যা সমূহ দূৰ কৰিবৰ কাৰণে প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষ ভাবে অংশ লব লাগিব। জনসাধাৰণৰ মাজত বাতৰি কাকত আলোচনী আদিৰ প্ৰচলন কৰি সামাজিক সমস্যাৰ পৰা বিৰত থাকিবলৈ বুজাব লাগিব। পৰিয়াল পৰিকল্পনা গ্ৰহন কৰি অধিক সন্তান উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত বাদ কৰা, শিক্ষানুস্থান আদিৰ যথেষ্ঠ ব্যৱস্থা কৰা, মদ, ভাং আদি ৰাগিয়াল বস্তু বন্ধ কৰা, কম খৰচত বিবাহৰ প্ৰচলন ৰীতি-নীতি কৰা ধৰ্মীয় অন্ধ বিশ্বাসৰ পৰা বিৰত ৰখা আদি সামাজিক কাৰুকাৰ্য্য সমূহ জনসাধাৰণৰ মাজত বিতং কৰি বুজাই দিব লাগিব। ইয়াৰ আগভাগ লব লাগিব ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলেই চৰকাৰৰ লগত যোগাযোগ ৰাখি সকলো খিনি সা-সুবিধা জনসাধাৰণৰ মাজত প্ৰদান কৰিব লাগিব।

চৰকাৰ, জনসাধাৰণ, পৰিয়াল আৰু অনুষ্ঠান তথা ছাত্ৰ ছাত্ৰী আদিয়ে ইটোৰ লগত সিটোৱে ওতঃপ্ৰোতঃ ভাৱে সম্বন্ধ ৰাখি কাম কৰিলে আজিৰ আধুনাক বিজ্ঞানৰ ন-ন সময়ত আমাৰ ভাৰতবৰ্ষনো উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত সু-প্ৰসত হব আৰু আধুনীক ভাৰতত দেখা দিয়া সামাজিক সমস্যা সমূহ নিশ্চয় সামাধান কৰিব পাৰিম।

**

বৰ্ত্তমান ভাৰতৰ সামাজিক সমস্যা আৰু ইয়াৰ সমাধানৰ উপায়।

শ্ৰীদত্ত কুমাৰ লাগাচু
প্ৰাক্ স্নাতক
প্ৰথম বাৰ্ষিক

O

সমাজ পৰিবৰ্ত্তনশীল। স্থাৱৰ সমাজৰ প্ৰগতিও অসম্ভৱ। সমাজ পৰিবৰ্ত্তনশীল সূত্ৰৰ সূত্ৰাধীন হৈ আজি পৰিবৰ্ত্তন চক্ৰত ঘূৰিব লাগিছে বিশ্বৰ হাজাৰ হাজাৰ সমাজ। ভাৰতো তাৰ পক্ষপাতী। বৈদিক যুগত প্ৰচলিত সমাজনীতিৰ লগত বৰ্ত্তমান ভাৰতীয় সমাজৰ বৈসাদৃশ্য পৰিলক্ষিত হয়। অতীতক আধুনীকৰণ কৰা দৃষ্ট হলেও বৰ্ত্তমান ভাৰতৰ সমাজ ব্যৱস্থা সমস্যামুক্ত নহয়, বৰং সমস্যাৰ ভীষণ গৰ্জন শুনি ভাৰত আজি কম্পমান।

ভাৰতত ব্যাপক নিৰক্ষৰতা দৃষ্টিগোচৰ হয়। ১৯৭১ চনৰ লোকপিয়লমতে, ভাৰতৰ শতকৰা ২৯জন লোকেহে স্বাক্ষৰ শতকৰা ৭১জন লোকেই নিৰক্ষৰ। সাম্প্ৰদায়িকতা, জাতিভেদ প্ৰথা, ধৰ্ম্মান্ধতা সংকীৰ্ণতা প্ৰভৃতি ভাৰতৰ সকলো সামাজিক সমস্যাৰ উৎস হল নিৰক্ষৰতা আৰু শিক্ষাৰ অভাৱ। ভাৰত বহু শ... সদভাৱৰ অভাৱ দৃশ্যিত হয়। ভাৰতৰ দৰে এখন গণতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰত জাতিভেদৰ দৰে অবাঞ্চনীয় প্ৰথা থকাতো অতি পৰিতাপৰ কথা। সৌভাগ্য যে জাতিভেদৰ এই কটকটীয়া বান্ধোন শিথিল অৱস্থা প্ৰাপ্ত হৈছেগৈ, যদিও যৱনিকা পৰা নাই। ভাৰতত প্ৰচলিত আন এটা ডাঙৰ সামাজিক সমস্যা হল জাতিগত, সংস্থাগত বা ধৰ্ম্মীয় সংকীনতা নিজৰ ধৰ্ম্ম জাতি বা সম্প্ৰদায়ক উচ্চ স্থান দিবলৈ আৰু আন ধৰ্ম্ম জাতি সম্প্ৰদায় প্ৰভৃতি অৱজ্ঞা কৰিবলৈ বহুতো ভাৰতীয় লোকে দ্বিধাবোধ নকৰে স্বাস্থ্যৰক্ষাৰ প্ৰাথমিক নীতি নিয়মবোৰ বেছিভাগ ভাৰতীয় লোকৰ আয়ত্বধীন হোৱা নাই। লেতেৰা পৰিবেশত ডাঙৰ দীঘল হোৱা হতভাগ্য ল'ৰা ছোৱালীবোৰে নানা নেঁচৰা ৰোগত আক্ৰান্ত। মুছলিম সম্প্ৰদায়ৰ তিৰোতা পৰ্দা আঁৰত ৰখা প্ৰথা আজিও ভাৰতত চলি আছে তেনেকৈ হিন্দু তিৰোতাকো ঘৰুৱা কাম কাজত আৱদ্ধাৱস্থাত ৰখা প্ৰথাটো সম্পূৰ্ণ বিনষ্ট হোৱা নাই। মানসিক প্ৰস্তুতিবিহীন শি...

: সংশয় :

শ্ৰীশিৱপ্ৰসাদ গগৈ

পঞ্চায়তী ৰাজনীতি কৰিম বুলি মই কোনো দিনেই ভবা নাছিলো। অৱশেষত কৰিলো আৰু কেইদিনমানৰ আগতে মই নলনিপাম ক'অপাৰেটিভ্ চচাইটিৰ সভাপতি নিৰ্ব্বাচিত হ'লো।

মই এনে ৰাজনীতিলৈ অহাৰ প্ৰধান কাৰণ দুটা। এক মালতীৰ থুন্ থুনুনি আৰু দুই আজি দুবছৰৰ আগতে ককাল পৰাত লাখুটি লৈ বাহিৰ ভিতৰ কৰি ফুৰা মোৰ আইৰ টেক্‌টেক্‌নি।
তিনি মাহৰ আগতে মালতীৰ ভনীয়েকৰ বিয়াত মালতীয়ে ভিনিয়েকৰ কঠাল গুৰি ক'অপাৰেটিভৰ চেক্ৰেটৰী কৰা ভায়েক কনকেশ্বৰ শইকীয়াৰ লগত পৰিচয় কৰাই দিওঁতে মোলৈ চাই ৰৈ গৈছিল। এওঁ আমাৰ শ্ৰীমানজী চাকৰি বাকৰি নাই মালতীৰ কথাকেইষাৰ যদিও আন্তৰিকতাপূৰ্ণ ই আছিল তথাপি কথাটোৱে যেন মোৰ বুকুৰ কোনোবা এখিনিত বেচ ধাক্কা এটা মাৰি গ'ল।

মনে মনে তেতিয়াই মই মন ঠিক কৰিলো। মই কিবা এটা কৰিবই লাগিব।

কিবা এটানো কি কৰিম? তিনিবাৰ পিইউ দি দেহমনত আৰু পৰীক্ষা দিয়াৰ পিৰ, পিৰনি নাইকীয়া হ'ল। তাতে গাৱঁৰ উঠি অহা লৰা-ছোৱালীবোৰ পেলুবোৰৰ দৰে লেউ লেউকৈ মেট্ৰিক পাছ কৰি কলেজ ভৰি পৰিল। সিহঁতৰ লগত মই এটা নিৰাপদ দূৰত্বত থাকিব খোজোঁ। কাৰণ গাওঁখনত বিয়াই সবাহে ভাওনাই থিয়েটাৰে মোৰ এটা 'দাদাগিৰি' কৰা সম্ভ্ৰম আছে ধৰতে গেয়ামহৰ পোৱালীৰ দৰে খাই গলধন্ ধৰা দেখি নেফাত চিপিডাৱউদিৰ একাউন্‌টেণ্ট কৰা বিনাই পেহাদেৱে আইক কৈ মোক নেফালৈ লৈ গ'ল। ময়ো পেটে পেটে ভালেই পালো। জীৱনটোৰ কিবা এটা গতি লাগিলে লাগক।

নেফাত প্ৰথমে ভালেই লাগিছিল। পাহাৰীয়া ঠাই। তাতে লগ যি কেইটা পালো আটাইকেইটা মোৰ দৰেই গাৱঁত নঙলা ভাঙি ফুৰা। কামতহে বৰ খাতনি। কেজুৱাল লেবাৰ। মটৰ গেৰেজৰ কাম। মনে মনে ভাবিলো কিবাকৈ ড্ৰাইভিং লাইচেঞ্চ এখন সৰকাৰ পাৰিলে দেখুন ভবিষ্যতে কামেই আহিব। আমাৰ তাৰ ভীম শৰ্ম্মাই দেখুন এনেকৈ তিনিখনকৈ টেক্সীৰ মালিক হল।

পাছে কি হ'ব। কপালত থাকিলেহে। ঘটিল নঘটিব লগা এটা। সেই দিনা বিশ্বকৰ্ম্মা পূজা। গেৰেজত বেচ্ ধুমধাম। গেৰেজৰ মেনেজাৰ কেৰানী মহৰী মেকানিক প্ৰায় বোৰেই বিহাৰ-ইউপিৰ ফালৰ চাকৰিয়াল। সিহঁতে এনেয়েও এটা ডেমাকি সদায় দেখুৱায় থাকে। আমি অসমীয়া কেইটাই পেটে পেটে কামটো সিজক বুলি সিহঁতলৈ খঙ উঠিলেও একো নকওঁ। মনে মনে চব সহ্য কৰি থাকো। পাৰিলে ইয়াতে চাকৰি এটা হ'লে জীৱনটোৰে এটা সদ্‌গতি হব।

চাবুৱাৰ উমেশ সোনোৱালৰ সেইদিনা বেচ্ ফুৰ্টি। তাৰ দুদিনৰ আগতে তাক ট্ৰাক ড্ৰাইভাৰৰ ট্ৰাইলত টেম্পৰেৰি এপইণ্টমেণ্ট দিছে। তাৰ খৰচতে তিনিটা ফটিকধাৰ যেন স্থানীয় নেপালিবস্তীত তৈয়াৰ কৰা বটল আৰু এক কেজি মাংসৰে বেচ জমিছে আড্ডাটো। এনেতে সোমাই আহিল গেৰেজৰ ষ্টৰকিপাৰ মোহন চ'ৰা। সিও খাই ৰৈ আহিছিল।

প্লেট্ এখনত একপ্লেট্ মাংস আৰু কাচৰ গিলাছ এটাত পুৰা এগিলাছ তাৰ ফালে আগবঢ়াই দিলে উমেশে সি চুৱঁৰ বাচ্ছাই গিলাছটো মুখৰ ওচৰলৈ নি তাচ্ছিল্য কৰি উঠিল 'এ চিজত্ মেৰা কুত্তাভি নহী পিটে' কবলৈহে পালে উঠিল মোৰ পুৰনা ডেমাক। 'য় চিজ্ শেৰ পিটে- তোমহাৰা কুত্তা ক্যা তুমকো ভি নহী মিল সকতা- মই গহীনাই কলো। বাৱৰে। আৰু নৰলো। ৰাকুকৈয়ে পিটিন এটা দি তাক বাহিৰ কৰি দিলো।

ধাৰণ কৰে। ভাৰতীয় সমাজত চলি থকা আন এটা কু-প্ৰথা হ'ল যৌতুক প্ৰথা। কিছুমান ছোৱালীৰ মাক বাপেকে দৰা ঘৰক সম্প্ৰদায়গত পৰম্পৰাৰ আহ্বান ক্ৰমে ছোৱালীৰ বিয়াত বহুতো ধনসম্পত্তি দিবলৈ বাধ্য হয়। যৌতুক দিবলৈ অসমৰ্থ মাক বাপেকৰ বিবাহযোগ্য কন্যাক এই প্ৰথাই পন্য সামগ্ৰীৰ নাৰী লৈ অৱনমিত কৰে। সামাজিক দুৰ্নীতিটো আমাৰ ৰাষ্ট্ৰীয়জীৱনৰ ডাঙৰ ব্যাধি সমাজৰ প্ৰতিস্তৰতে এই ব্যাধিয়ে দকৈ শিপাইছে।

সমস্যা প্ৰতিকাৰৰ উপায় সমূহ নিম্নলিখিত ধৰণৰ—

(ক) ভাৰতীয় লোকক উপযুক্ত শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰাবলৈ সচেষ্ট হব লাগে। উপযুক্ত শিক্ষাত সাফল্য-মণ্ডিত হ'ব পাৰিলেহে গণতন্ত্ৰ, ধৰ্মনিৰপেক্ষ ইত্যাদি শব্দই ভাৰতীয় সংবিধানত ভোটা তৰাৰ আসন লাভ কৰিব।

(খ) ভাৰতীয়লোকে পাহৰি যাব নেলাগে যে সকলো সম্প্ৰদায়ৰ লোকেই ভাৰতীয় পৰিয়ালৰ সদস্য। আমাৰ ঐতিহ্যত সাম্প্ৰদায়িক মিলাপ্ৰীতিকে কামনা কৰে।

(গ) কৰ্ম্মৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰথমতে ব্ৰাহ্মণ, ক্ষত্ৰিয়, বৈশ্য আৰু শূদ্ৰ এই চাৰিটা জাতি উদ্ভৱ হৈছিল। গতিকে জাতিভেদৰ উচ্চ-নীচ, জন্ম ভিত্তিক নহয় কৰ্ম্মভিত্তিক হোৱা উচিত।

(ঘ) কোনো ধৰ্ম্ম, জাতি বা সম্প্ৰদায়ৰ লোকে আন ধৰ্ম জাতি বা সম্প্ৰদায়ৰ লোকক উদাৰ দৃষ্টি ৰাখিব লাগে। নিজৰ জাতি, সম্প্ৰদায় বা ভাষাৰ প্ৰতি অনু-গত্য প্ৰদান কৰিবলৈ পাহৰি যাব নেলাগে।

(ঙ) স্বাস্থ্যৰক্ষাৰ বাবে আৱিস্কৃত আধুনিক বিধি বিধানবোৰ মানি চলিবলৈ অনিচ্ছুক হব নেলাগে। পৰিস্কাৰ পৰিছন্নতাৰ শাসনাধীন হব লাগে। যতে

তকে শৌচ প্ৰসাৰ কৰা নিষিদ্ধ কৰিব লাগে আ বিশুদ্ধ পানী ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

(চ) সুবিধা পালে তিৰোতা জাতিও পুৰুষৰ খোজ মিলাব পাৰে এইটো আজি প্ৰমাণিত। গতিকে পৰ্দাৰ আঁৰত অতৰ্কিতে থকাতো আৰু আৱদ্ধ ৰখাতো তিৰোতা আৰু পুৰুষ উভয় জাতিৰ তাৰ পৰিচায়ক ইয়াক হৃদয়ংগম কৰাতো আবশ্যক। অপূৰ্ণ অৱস্থাৰ বিবাহ নিষিদ্ধ হোৱাটো বাঞ্ছনীয়।

(ছ) বিবাহযোগ্য কন্যাক পিতৃ-মাতৃৰ অসমৰ্থ বাবেই অ ব্যৱহাৰ্য্য কেঁচা সামগ্ৰীত পৰিণত কৰ যৌতুক প্ৰথাই। নাৰী জাতিৰ বাবে অসন্মান জ আৰু নাৰীৰ মৰ্য্যদা বিৰোধী এই প্ৰথা পতন হলে কন্যা সন্তান উদ্যোগতা বিপদ মুক্ত হব। ভাৰ সমাজখন দু-নীতিৰে পোত খোৱা। দু-নীতি ৰাবৰ বাবে চৰকাৰে কঠোৰ ব্যৱস্থা লব লাগি আৰু সামাজিক ভাৱে সজাগতা থাকিব লাগি তেতিয়াহে দুৰ্নীতি আঁতৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰি ওপৰত উল্লেখিত সমস্যা সামাধানৰ উপায় পূৰ্ণৰূপে চৰিতাৰ্থ কৰিব পাৰিলে সমাজখন মুক্ত হব। প্ৰতি সমস্যা সামাধানতে পাৰৱৰ্ত্তনৰ আলোক ৰশ্মি দৃষ্ট হব। শ শ সমস্যা সমাধানৰ জ্যোতি ৰশ্মিৰ অৱতাৰনা কৰাৰ পোহৰ ৰশ্মি সন্ধিক্ষেত্ৰত ৰাতিপুৱাৰ। হাজাৰ জনৰ হাজাৰ চকু মি হব। মুক্ত হাঁহিৰে সৈতে বাৰ্ত্তা বিনিময় কৰিব বিবেচিত খং বিদূৰত ৰাখিবলৈ সচেষ্ট হব। অ-সহি আঁতৰি যাব। সহিষ্ণু পৰ্ব্বৰ সূত্ৰপাত হব। প্ৰগা এমুখ হাঁহিৰে ওলাই আহিব। সকলোৰে মাজত থি চিঞৰি চিঞৰি কব। মোৰ জন্ম স্থৱিৰ সমাজত ন মই পৰিবৰ্ত্তনশীল সমাজৰ সদস্য সকলৰ প্ৰতিনি

০০০

খন্তেক পাছতে দেখুন সি এগালমান লগত লৈ আমাৰ ৰোৱক ঘেৰাও কৰি ধৰিলেহি। আমিও এই কথাই কথা নহয় বুলি হাতত যেয়ে যি পালো লৈ সাজু।

তেনেতে যেনিবা ইঞ্জিনিয়াৰ খান চাহাব আহি ভাগ্যে যুদ্ধখন ভাঙিলেহি। পিছ দিনা গেৰেজত সোমায়ে মোৰ মনে যেন ক'লে মোক লৈ কিবা এটা ফন্দী পাতিছে। উমেশহঁতক একোনকৈ আৰেলি চিলাপথাৰলৈ অহা ট্ৰাক এখন পাই তাৰ বস্তু তাতে এৰি ঘৰ ওলালোহি।

বচ, সেই অনা সেই দৰেই দেলে। তাৰ পাছত আৰু গাৱঁত এবছৰ শুই বহি কটালো। আইয়ে সদায় কেট কেটায় 'কিবা এটা কৰ হেৰ'। তোৰ লগৰবোৰে চাচোন কিবা নহয় কিবা এটাত মুৰ গুজি ললে।

আইক মুখ ফুটাই একো নকওঁ। মোৰ তিনি-বছৰ হওঁতেই হেনো দেউতা ঢুকাল। বাইজনীৰ তেতিয়া ছয় নে সাতবছৰ। দেউতা ঢুকোৱাৰ পাছতে দদাই-দেউইঁতে আইক মাটি-বাৰী দি বেলেগ কৰি দিলে।

আমাকে বুকুত বান্ধি কটনাকাটি আইয়ে আমাক খুটি খাব পৰা কৰিলে। বাইজনীকো বিয়া দিলে। তাই সুখেৰেই আছে। ভিনদেউ ইএনডিৰ মহৰী। টকা পইচা আছে। বাইতকৈ পিছে ভিনৰ বয়স-টোহে বেছি। এতিয়া তিনিটা লৰাৰ মাক যদিও বাই বেচ ৰসেৰেই আছে। ভিনিয়েহে বুঢ়া তামুল চকলিয়াই খাব লাগে এতিয়াই। আইৰ মন মই চাকৰি এটা যোগাৰ কৰি লব লাগে সোনকালে বিয়াখন পাতিব লাগে। লগৰবোৰে দুই তিনিটাৰ বাপেক হৈ একোখন ভৰা সংসাৰ চলাইছে।

মিছাটো কলে হব কি? ময়ো বিয়াখন পাতো পাতোকৈই আছোঁ। ভদাই মাষ্টৰৰ সৰু মাজুজনী মালতীক বিয়া কৰাম বুলি মনে মনে তাইক কথা দি থৈছোঁ। বাপেকে পাছে নামকে নলয় মোৰ। মালতীৰ মাক সৰুতে ঢুকাল। বাইয়েক দুজনী দিয়াও দিন হ'ল। ককায়েক এটা। ৰেলওৱেত চাকৰি কৰে। পৰিয়াল লগতে থাকে। ভদাই মাষ্টৰৰ (মোৰ এতিয়া শহুৰ) চিন্তা চাকৰিটো থাকোতেই মালতীকে সৰু জনীকে বিয়া দি আজৰি হয়।

যোৱা আহাৰ মাহত ওলালহি ডিব্ৰুগড়ৰ পৰা মানুহ এজোৱা ককায়েকৰ লগত। বিয়া প্ৰায় বন্দ-

বস্ত হলেই। কথাটো মই গমেই নেপাওঁ। ৰমেশ্বৰে জানো ক'ত শুনিলে। মই কলো 'সঁচা হ'লে মাল-তীয়ে কব নহয় নোক।" 'বেটা চাকৰি বাকৰি ধৰা মানুহ পালে ছোৱালীয়ে আজি কালি কথা নেৰাখে অ" ৰমেশ্বৰে বিজ্ঞৰ দৰে কলে। মই চুপ থাকিলো।

চলে চলে মালতীক লগ পোৱাতো টান। বজাৰৰ পৰা আহোঁতে কি ভাগ্য পালো মালতীক। তাই খুড়ী-দেৰৰ ঘৰত চিৰা খুন্দি ঘৰলৈ ঘূৰিছে। মোৰ লগত মোতকৈ বয়সত সৰু বুদ্ধেশ্বৰ। তাৰ আগত মাল-তীক কথাবাৰ কওঁনে নকওঁ ভাবোতেই বুদ্ধেশ্বৰে মাত দিলে 'মালতী বাই আমাক আজি কালি নেমাতে'। মালতীয়ে গহীন হৈ হাঁহিলে মাথোন।

মই ইংগিতেতে সুধিলো। ৰমেশ্বৰে কোৱা কথাটো সঁচা নেকি?

'বঢ়া ভাত আগত লৈ থকা আপোনাকহে ... হো' বুলি কৈ মালতীয়ে কোবা-কোবি কৈ ঘৰৰ ফালে খোজ ললে। তাৰ তিনি দিনৰ পাছত। ৰাতি। আমি জগালোহি। আইয়ে ক'লে-- 'ভাত ঢাকি থৈছোঁ ... গেহে পাব। কি 'আহ' 'আহ' কৰি আছ।

মই বোলো 'টকা ভাত মই অকলে খামনে ... লগত এইজনী কোন আহিছে চা'।

আইয়ে গিৰিপ্ কৈ উঠিল পাটিৰ পৰা। ... ককালৰ বিষ্ টোও সেই ৰাতি আইৰ থিতাতে নাই-য়া হ'ল।

সোনা মুখ খনেৰে টেক্ টেক্কৈ হাঁহি আই ... টিপ্ চাকিটো মুখৰ ওপৰলৈ দাঙি ক'লে- 'এই এহ্ কতা নিধকটোৱে সচাঁকে অকলে অহা নাই ... আঁহ আই আঁহ ভিতৰলৈ আঁহ।' আমি দুয়ো ... ভৰি চুই ভিতৰলৈ সোমালো। বুঢ়াৰ এইবাৰ কোৱা ... কোনে। ততাতৈয়াকে চুবুৰীৰ আটাই বোৰকে ... আনি গোটেইখন খদম্ দম্ লগাই দিলে।

পিছ দিনা মালতীৰ বাপেকে বোলে আবুল ... বকিছিল। পাছে দহে বজুনি দিয়াত হেনু তাপ মাৰিলে।

কেইমাহ মানৰ পাছত শাশুৰ বোৱাৰী দুয়ো ... হৈ মোক ক'লে বোলে ঐ তলৰ মাতি তিনিবিঘা মাটি ... দিওঁ। মোৰ চকু কপালত উঠিল। কথা কি? মাক-যে ক'লে বোলে এনেকৈয়ে বহি থাকিলে হ'বনে। ... কৰি এটা বিচাৰক। মই বোলো চাকৰি বিচাৰিব

মাটি বেচিব লাগে কেলৈ?

মালতীয়ে মোৰ মুখত হাত বুলাই কলে-- এহ্ দেহি আমাৰ এইটি এতিয়াও ওঁঠ চেপিলে গাখীৰ ওলোৱা কেচুৱা হৈয়ে আছে। টকা নহলে কোনে আপোনাক চাকৰি দিব? চাকৰিটো কিবা আপো-নালৈ পৰি আছে নে? দেউতাই কৈ পঠাইছে টকা চাৰিহেজাৰ মান যোগাৰ কৰি আপোনাক এছআইৰ ওচৰলৈ যাবলৈ।

'মালতী- চাকৰি কৰিব লাগে কৰিম। কিন্তু টকা দি চাকৰি নিকিনো।

মই যেন কঁদো বাহতহে জুই দিলো। আইয়ে টিক্চি বিক্চি উঠিল। 'ইমানটো ফিটাহি লৈ আমো-লাৰ ঘৰত নজন্মিলি কিয়? ঘৰ কৰিব জানিছ যেতিয়া ঘৰ চলাবও জানিব লাগিব।'

মালতীয়ে চকুৰে মোক টেলেকাকৈ ধৰিলে। টিপতে ভিতৰলৈ মাতি লৈ গ'ল।

ঘৰসংসাৰ কৰিলে লৰা ছোৱালী হয় বুলি জানিছিলনে নাই ' মালতীয়ে ফুচ্ ফুচ্কৈ মোৰ কাণত কোৱাত হে মোৰ হুচ্ আহিল। এৰা তেনেহলে আইৰ আৰু মালতীৰ চিন্তাবোৰ অমূলক নহয়।

কি কৰিম। মেজাজ যিটো। ৰূপিত মাটি বেছি চাকৰি লব নোৱাৰো। মালতীক বুজালো। কেৱল চাকৰীয়েই জীৱিকা নহয়। ক্লাচ নাইনলৈকে পঢ়া মালতীয়ে কিবা বুজিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলনে নাই নেজানো। সেই দিনা ৰাতি কিন্তু মালতীয়ে এষাৰ মাতো নিদিলে।

এমাহ মানৰ পাছত মোৰ মগজুত কেনেকৈ জানো সোমাল কথাটো ক'অপাৰেটিভৰ চেক্ৰেটৰীটোৰ আগত মালতীয়ে মোৰ পৰিচয় দিওঁতে কৈছিল— শ্ৰীমান জীৰ চাকৰি বাকৰি নাই।

ক'অপাৰেটিভৰ চেয়াৰ এটা কিনিলো। চেয়াৰ মেনৰ নিৰ্ব্বাচনত নামিম বুলি ক' বলৈহে পালো ধনাই মেম্বৰ কাইটি, চন্দ্ৰকাউন্সিলাৰ, মাগৰমল. ৰামচৰন গুপ্তা, বুধিন চেক্ৰেটৰী আটাইখথাই মোক নেৰায় হ'ল।

এদিন ৰাতি ৰামচৰন গুপ্তা ঘৰত আহি ওলাল বাবুজী আপনি চেয়াৰমেন জিতিবই। মই চব্ বুঝিছোঁ পাছে হামাক মনত ৰাখিব লাগিব। মই কলো-হ'ব হ'ব আগতে জিকি লবলৈ দিয়াচোন।

টকা পইচাৰ জৰুৰত্ পৰে তো হামাক ক'ব বাবুজী। ৰামচৰনে ৰৰ খাতিৰকৈ সেইদিনা কিয় কথাবোৰ কৈছিল মই বুজা নাছিলো। সচাঁকৈ ক'ব লাগিলে ধনাই মেম্বৰ কাইটি আৰু বুধিন চেক্ৰেটৰী লগত নোহোৱা হ'লে মই যে নিৰ্ব্বাচনত গুহাৰন হাৰিলোহেতেন পাছতহে বুজিছো।

কীৰ্ত্তি বৰুৱাই মোক গুন্দা, ডেকা উতনুৱা লৰা তাতে মই পাটিবাজী কঁৰো বুলি নানা কথাকৈ আটাইবোৰ ভোটাৰক ভঙাই ফুৰিছিল।

ক'অপাৰেটিভৰ নিৰ্ব্বাচন এটাতো যে জাত-পাত পাৰ্টিবাজীৰ কথা খুচাৰ ভোট বিচাৰে মোৰ কেচা মগজে একোকে বুজা নাছিলো।

আগৰটো টামত কীৰ্ত্তি বৰুৱাই বোলে চেক্ৰেট-ৰীৰ লগ লাগি চেনীৰ পৰা ধানলৈকে ভাল ব্যৱসায় কৰিলে।

ধনাই মেম্বৰ ককাইটি আৰু বুধিন চেক্ৰেটৰীৰ জহতেই কেৱল সাতসাল্লচ টা ভোটত মই কান্ধত কান মাৰি জিকিলো।

মোৰ মনটো অকনো মুকলি লগা নাই এইবোৰ কথা পাগুলি পাগুলি ময়ো যে নিকা হৈ চলিব পাৰিম মোৰ ভয় হৈছে। তাতে ধানৰ কাৰবাৰটো দেখিছো বেছি লেটেৰা। হৰি চৰনে কালি জোৰকৈ তাৰ দোকানত সোমোৱাই একেবাৰে পাছফালে বাৰান্দাত বহিবলৈ দি মোক পেট্ৰা গনেশ বুলি ধূপধূনা জ্বলাই পূজাহে কৰিবলৈ বাকী থলে।

উদৰ পূৰাই চাহতাহু খোৱাই সি আৰম্ভই কৰিলে 'ক'পাটিকে খাতিৰ যেতনাভি হ' আপ্ কিজিয়ে লেকিন্ হামিলোগক ভি মদত্ কৰিব। ইধৰ উধৰতো হম দেখেঙ্গে জৰুৰ' তাৰ দোকানৰ ভিতৰৰ পৰা ওলাই আহোঁতে মোৰ এনে অনুভৱ হৈছিল মোৰ সমগ্ৰ গাটোত্ যেন ৰামচৰনে কিবা ৰঙ এসোপা সানি পঠা-ইছে। এই ৰঙবোৰ গুচাবলৈ গ'লেই মোৰ গাৰ মাখি-ছাল এতৰপ্ যাব। আৰু নুগুচালেও যেন বাহিৰৰ পৃথিৱীখনে মোক হাঁহিব। এইটোলৈ চা-দুদিন নৌহ-ওঁতেই তাৰ গাৰ ৰঙ সলনি হৈ আহিছে। কীৰ্ত্তি বৰুৱা-ই যেন জোপ্ লৈ আছে 'মই নকৈছিলোনে মই বাৰে-ৰেহে সি তেৰেৰে'

পিৰালিত বহি আইয়ে যেন কেৱল মুখৰ ভিত ৰতে ভুৰভুৰাই আছে 'নিধকটোৱে ঘৰ কৰিব জানিলে ঘৰ চলাবহে নজনা হ'ল ' মালতীয়ে মৌমাখিৰ দৰে গুন্ গুন্কৈ মোৰ কানে কানে কৈ আছে 'ঘৰসংসাৰ

কৰিলে ……………"

মোৰ ভাব হৈছিল ছাৰি দিয়া চকৰি এটাত খিয় কৰায় মোক যেন কোনোবাই ... কৰাইছে।

O০০০

একটি গল্প

—সমল বিচাৰোতে—

চন্দ্ৰ চমুৱা—

আপুনি মোক গল্প লিখিবলৈ কৈছে। গল্পটো লেখাৰ আগতে এটি কথা সুধিব খোজো, বেয়া নেপাব। মই ভালকৈ নুবুজাৰ কাৰণেহে হয়তো কথাটো সুধিব খুজিছো। সমাজ বিজ্ঞানৰ এক প্ৰসঙ্গত দুটা শব্দ পাইছো Prejudice আৰু Superstition. এই শব্দ দুটাৰ বাৰু অসমীয়া প্ৰতিশব্দ কি হ'ব পাৰে? আপুনি কেৱল ঠিক etymological ব্যাখ্যা নিদি দুই এটা উদাহৰণেৰে আপোনাৰ আলোচনীৰ যোগে হ'লেও ধাৰনাখিনি পৰিষ্কাৰ কৰি দিব পাৰিবনে?

কথাখিনি আছিল এজন কলেজৰ ছাত্ৰৰ। ছাত্ৰ-জনক নিৰহ-নিপালীকৈ কথাখিনি বুজাই দিয়াৰ দায়িত্ব বিভাগীয় অধ্যাপকৰ। আমি মাজতে সোমাই পৰি দায়িত্বটো কান্ধ পাতি নোলোৱাহলেও হৈছিল। স্থানীয় আলোচনী এখনৰ সম্পাদনা কৰো বুলিয়ে বুদ্ধিজীৱি বুলি এচাম মানুহৰ মাজত এটি পৰিচয় আছে। ছাত্ৰ-সকলৰ একাংশই হয়তো ভাবে যে আমি বহুত কথাই জনো। কিন্তু সেই বুলি যে যি কোনো প্ৰশ্নৰ সন্মুখীন হৈ একোটা অসুবিধাজনক অৱস্থাত পৰাৰ পৰানো কোনে দূৰত থাকিবলৈ নিবিচাৰে

আলোচনীখন জনপ্ৰিয় কৰিবৰ কাৰণে ন-লেখক লেখিকাসকলৰ মাজৰ গল্প-প্ৰবন্ধ আদি মাজে মাজে বিচৰা হয়। চিঠি'ৰ নহৈ জেনিবা নাক্যাংতেৰে এই ছাত্ৰজনৰ ওচৰ চপাৰ কাৰনেই জেমেলাখন ... পঢ়াত ভাল ছাত্ৰজন। তদুপৰি, লেখা ... কলেজৰ আলোচনাবোৰত ... ওচৰ চাপিছিলো ...

লিখি দিয়াৰ দায়িত্ব এটি লৈ। আৰু ফলত ... প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলগীয়া হ'ল। মই তেওঁকে সুধিব ... তুমি দেখোন প্ৰশ্নৰ উত্তৰ নিজেই জানা! কিন্তু ... নকলো

আলোচনীখন এই সপ্তাহতে ... মই ভাবিছো ইয়াতে মানৱ সমাজৰ Prejudice আৰু Superstition সম্পৰ্কে এটা সম্পাদকীয় ... প্ৰস্তুত কৰিম। নিজা আন সমল দাবলীয়াকৈ ... বলে নাই। সমাজশাস্ত্ৰৰ কোনোবা অধ্যাপকৰ ... চাপিব লাগিব সেই প্ৰয়োজনে কোৱা প্ৰশ্নটো ... কিবা তথ্যপাতিৰ কাৰণে।

অধ্যাপিকা সুদক্ষিণা বৰাৰ ওচৰলৈ সেয়ে ... যাবলগা হ'ল, আৰু সেয়ে আজি তেওঁলোকৰ ... দু-আবাৰমান ইয়াত কৰলগীয়াত পৰিলো। আমা... প্ৰতিবেশী সুদক্ষিণা বৰা।

"আহক, আহক শইকীয়াদেউ, আপো... 'প্ৰবাহিনী'ৰ যোৱা সংখ্যাটো পাইছো। সম্পা... য়টোবঢ়িয়া লিখিছে।" বৰাই একেবাৰতে কৈ পে...

"ক'ব নোৱাৰো কি হৈছে।"

"গল্প আৰু কবিতাবিলাকত লেখক-লেখিকা... লৰ সমাজ সচেতনতা ... বৃদ্ধিছে।"

"কিন্তু ...

লাগিব। কিন্তু ……"

"কিন্তু আৰু কি শইকীয়াদেউ?"

"সমস্যা এটাৰ কথা অকস্মাতে মনত পৰিল। কলেজীয়া ছাত্ৰ এজনে প্ৰশ্ন এটা কৰিছে। মই ভাবি-ছো প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ এই সংখ্যাৰ আলোচনীতে দিওঁ। আপুনি মোক দুখনমান কিতাপ দি সহায় কৰিব লাগে।"

মই মিছেচ বৰাক প্ৰশ্নটোৰ কথা কলো। তেওঁ হাহিঁলে। কথাটো হয়তো তেওঁ পাতলভাৱে ললে. প্ৰশ্নটোৰ লঘুতাৰ কাৰণে।……। কিন্তু সেইয়া যি কি নহওক, সুদাক্ষণা বৰাই এটা ভাল বক্তৃতাই আৰম্ভ কৰিলে।

তেওঁৰ বক্তৃতা শেষ নহয়হে নহয়। মই বিচৰা কিতাপ কেইখনৰ কথা ডালয়াবলৈ এটা সুযোগ বিচা-ৰি তেওঁৰ মুখলৈ চাই থকাৰ বাহিৰে আৰু উপায় নাই। সুযোগ এটা অৱশ্যে ওলাইছিল। সৰু লৰা তুষাৰ আহি ওলালাহি কৰবাৰপৰা। আহিয়েই মাকৰ কোলাত উঠি ললে। ছয় সাত বছৰীয়া নোদোকা লৰা এটা। সুদক্ষিণা বৰাই ... পৰা শাৰীৰ কাষটো লাহেকৈ তুলি লৈ কৈয়েই থাকিল।……….. ..

নকবিবিচোন সোনটো।

: উহ, আমনি নকৰিবিচোন সোনটো।

মই লৰাটিৰ ফালে চাই এনেয়ে হাহিঁলো। তেওঁ কৈ গ'ল. ধৰক, এই লৰাটিৰ কথাকে কৈছো। ই এখন সমাজত বাস কৰিছে, আৰু আমি সেই সমাজ কেনে হোৱাটো বিচাৰো। ইয়েইবা সেই সমাজখন কিয় ভাল পায়? কথা হৈছে, সমাজখনত লাহে লাহে সি নিজকে বিলীন কৰি দিছে, নিজৰ কিছু দিছে আৰু আনৰ কিছু লৈছে য'ক আমি Socialzation Process বুলি কব পাৰো। বুজিছে, আমাৰ তেখেতে কয় লৰা ছোৱালীক ভালদৰে শাসন কৰিবা। এই-খিনিতে তেখেতৰ লগত মোৰ মতৰ কিছু পাৰ্থক্য আছে। সিবাৰ তেখেতৰ লগত সেই কথাবোৰ ……"

কাৰোবাৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ অতল তলিলৈ দৃষ্টি-পাত কৰাৰ ইচ্ছা মুঠেই নাছিল। মই আহিছো কেই-টামান প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বিচাৰি। কিন্তু তাকে বিচাৰোতে তেওঁ যি কয় তাকে শুনাৰ বাহিৰে গত্যন্তৰ কি? মই শুনিলো তেওঁৰ বিষয়ে তেওঁৰ স্বামীৰ বিষয়ে আৰু সৰু লৰা তুষাৰৰ বিষয়ে।

... সুদক্ষিণা বৰাৰ স্বামী প্ৰসন্ন বৰাৰ ভেট, প্লেণ্টত দামী চাকৰি কৰে। লৰা ছোৱালীৰ কথা বেছি চিন্তা কৰিবলৈ তেওঁৰ সময় অৱশ্যে টাকৰ। তথাপি পিতৃৰ কৰ্তৃত্ব মাতৃৰ সমানে বুলি মই কবলৈ মুখ মেলিছিলো। তেনেতে মিছেচ বৰাই প্ৰসঙ্গটো সলনি কৰি আৰম্ভ কৰিলে তেওঁৰ সমীক্ষা আৰু গৱেষ-ণামূলক প্ৰবন্ধটোৰ কথা। স্বীকাৰ কৰিব লাগিব, সুদ-ক্ষিণা বৰা এগৰাকী ভাল মেধা সম্পন্না উচ্চ শিক্ষিতা মহিলা, লেখা মেলাও কৰে, নিজৰ মত তথ্যপাতি আৰু পৰিসংখ্যাসহ প্ৰতিপন্ন কৰিবলৈ যত্ন কৰে আৰু সেই প্ৰবন্ধটোত তেওঁৰ তেনে চেষ্টাৰ প্ৰতিফলন ভালকৈ পোৱা যায়। তেওঁৰ প্ৰবন্ধটো প্ৰকাশ হোৱা আলো-চনীখন টি টেবুলৰ তলৰ পৰা টান মাৰি আনি পাত লুটিয়াবলৈ ধৰিলে। এইখিনি সময়তে মই তেওঁৰ বক্তৃ-তাৰ সাৰমৰ্ম বুজিবলৈ চেষ্টা কৰিলো। তেওঁ কি কি কৈছিল সঠিক মনত নেথাকিলেও কেইটামান শব্দ মনত আছে। সেইবোৰ যে অতি উচ্চ অৰ্থব্যঞ্জক শব্দ তাত কোনো সন্দেহ নাই। এটা শব্দ হৈছে Egalitarianism মই বুজিলো তেওঁ সকলো ধৰ্ম, ভাষা, সম্প্ৰদায় মিলি এখন নতুন উন্নত মানৱ সমাজ গঠন হোৱাটো সমৰ্থন কৰে।

কিন্তু মই তেওঁৰ বহল বক্তৃতা শুনিবলৈকে আহিছিলোনে? Most obscure, I think তেওঁ চমুকৈ নকয় কিয়? তথাপি মই কোনো বিৰক্তিৰ ভাব তেওঁৰ আগত প্ৰকাশ কৰা নাই। বাহিৰত এজুন লৰা ছোৱালী ইতিমধ্যে বৈ আছেহি। বোধ-কৰো সিহঁতে খেলিবলৈ আহিছে। তুষাৰৰ লগত সিহঁতে আবেলি লনখনত খেলে। কোলাৰ পৰা তুষা-ৰক নমাই দি তেওঁ ক'লে, "যোৱা খেলাগৈ। মই মাতিলে আহিবা।" তুষাৰ ওলাই গ'ল। সুদক্ষিণা বৰাই আলোচনীখনৰ প্ৰবন্ধটো মেলি মোৰ ফালে আগবঢ়াই দিলে। মই ওপৰে ওপৰে কিছু চাই গলো। এখন জিলাত চলোৱা সমীক্ষাৰ যোগেদি তেওঁ প্ৰমান কৰিব বিচাৰিছে যে সকলো ভাষা-জাতি-সম্প্ৰদায় আৰু ধৰ্মৰ লোক বাস কৰা অঞ্চলবোৰৰ মানুহৰ সাংস্কৃতিক মানদণ্ড ক্ৰমাৎ উন্নত হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে শিক্ষাৰ কথাকে ধৰা হৈছে। কেৱল জনজাতিৰলোক থকা অঞ্চলত শিক্ষিতৰ শতকৰা হাৰ বৃদ্ধি হৈছে ৩ হিচাবে, চাহবাগানত ২হিচাবে, অনুন্নত সম্প্ৰদায় বাস কৰা অঞ্চলত ৪হিচাবে, ...

আনহাতে সকলো ধৰ্ম্ম-বৰ্ণ-বৃত্তি সম্প্ৰদায়ৰ সংমিশ্ৰিত
লোকৰ বসতিৰ ঠাইবোৰৰ পৰা এই বৃদ্ধি ৫৫ পোৱা
গ'ল।

কিন্তু মই বিচৰা বিষয়টো ইয়াত ক'ত আছে ?
এইবোৰৰ পৰা মই কোনটো চমু সিদ্ধান্তত উপনীত
হওঁ এতিয়া ? মোৰ ইচ্ছা তেওঁ চমুকৈ কথাবোৰ কৈ
যাব। মাজে মাজে মই অন্যমনস্ক হৈ নপৰা নহয়।
খিৰিকিৰে দেখা লৰি থকা গছপাতবোৰ কেতিয়াবা
চাওঁ, কেতিয়াবা তেওঁলৈ কোনো গল্পৰ নায়কৰ দৰে।
পাত ৰঙৰ কাপোৰৰ প্ৰতি মোৰ এনেয়ে এটা মোহ
আছে। কথা কওঁতে বাৰে বাৰে সুদক্ষিণা বৰাৰ সেই
পাতবঙৰ শাৰীখনলৈ মোৰ চকু গৈ থাকে। কিবা
প্ৰকাৰে তেওঁ অপ্ৰস্তুত হ'ব পাৰে বুলি, অথবা মই
নিজেই কেনেবাকৈ ধৰা পৰাৰ ভয়ত চকু দুটা কিছু
শাসন নকৰা নহয়। মাজে মোজে চকু দুটাকে মুদি
দিওঁ, অথবা তলমূৰ কৰি ৰওঁ। এখন সংমিশ্ৰিত
মানুহৰ সমাজত মানুহৰ আচাৰ-বিচাৰ, কথা বতৰা,
পিন্ধন-উৰণ কেনে হ'ব পাৰে সেই বিষয়ে কথা আৰম্ভ
কৰাত মই কিছু উৎসাহ পাই সুধিলো : আপুনি যে
অসমীয়া মানুহ শাৰী পিন্ধাৰ অৰ্থটো তেনেহ কেওট
টোৱেই যে এখন বিশ্ব-মানৱৰ সমাজত সাজপাৰৰ বক্ষ-
ণশীল বন্ধন আপুনি মানিব নুখোজে ?"
: মেখেলা-চাদৰেই হওক, বা শাৰীয়ে হওক সেই
বিষয়ে মোৰ কোনো Prejudice নাই।"
ইমান সময়ৰ মূৰত তেওঁ মুখত Prejudice শব্দ-
টো শুনিলো। এই শব্দটোৰ কথা মই পাহৰিয়ে
গৈছিলো। সেই যে কলেজৰ ল'ৰাটোৰ প্ৰশ্নটো আছিল
মই এতিয়া তেনেহলে বুজাব লাগিবনেকি যে অসমীয়া
মানুহে শাৰী পিন্ধিবলৈ লাজ কৰা, বা বঙালী বিহাৰী
অথবা হিন্দুস্থানীয়ে মেখেলা-চাদৰ ল'বলৈ বেয়া পোৱা
এইবোৰেই Prjudice, নাইবা Prejudice নথকা
মানুহে মেখেলা-চাদৰ, শাৰী অথবা মেক্সি নাইবা বেল
বটম সকলো ইচ্ছা কৰিলে পিন্ধিব পাৰে। এইখনেই
নেকি আমাৰ আধুনিক Egalitarian সমাজ ?
হে ভগবান, এইবোৰ কথাৰ কাৰণে যেন মিষ্টাৰ
বৰা আৰু মিছেচ বৰাৰ মাজত কোনোবকমৰ বিৰোধ
নহয়। বাকী ক'ৰবাত হৈছে যদি হ'ক।
বুজিলো, নতুন এক প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰাৰ বাবে
সুদক্ষিণা বৰাৰ আছে অদম্য বাসনা। হকুৰিৰ দেওনা
পাৰ হোৱা নাই। ভাল স্বাস্থ্য, নিটোল শৰীৰ। ধুনীয়া

মহিলা বুলিয়ে ক'ব পাৰি। ক'লা ফ্ৰেমৰ চচমাৰ তলত
তিৰবিৰাই থকা তেওঁৰ বুদ্ধিদীপ্ত চকুযোৰ আৰু
ধুনীয়া। তেওঁৰ মুখখন আৰু বেছি ধুনীয়া হৈ পৰে
যেতিয়া তেওঁ গভীৰ আস্থা আৰু বিশ্বাসেৰে কথা-
বোৰ কয় আৰু সমৰ্থন বিচাৰি মানুহৰ মুখলৈ চায়।
তেওঁৰ চকুযোৰ আৰু অধিক তিৰবিৰাই উঠে যেতিয়া
সহাঁৰি পাই নতুন বক্তব্যৰ পাতনি মেলিব খোজে।
তেওঁৰ মুখমণ্ডলত এক অনিৰ্ব্বাচনীয় গাম্ভীৰ্য্য আৰু
কমনীয়তা সৃষ্টি উঠে যেতিয়া তেওঁৰ মন হয়তো এখন
নতুন সমাজৰ কল্পনাত বিভোৰ হয়
সেইখন সমাজ, সেইখন দেশ সুদক্ষিণাৰ কল্প-
নাৰ, হয়তো ৰাস্কিনৰ, হয়তো ৰুচোৰ নাইবা ওৱেনৰ
ৰবীন্দ্ৰনাথৰ কিম্বা মাদাৰ টেৰেচাৰ। মাদাৰ টেৰে-
চাৰেই হ'ব পাৰে। কাৰণ এই বছৰতে মাদাৰ টেৰে-
চাই শান্তি সম্প্ৰীতিৰ নোবেল বঁটা পাইছে, এই
বছৰতে আন্তৰ্জাতিক শিশুবৰ্ষ পালন কৰা হৈছে।
: আপুনি সেই সমাজখন সম্পৰ্কে আশাবাদীনে ?"
: কোনখন সমাজৰ কথা কৈছে ?"
: সেই যে আপোনাৰ Egalitarian সমাজখন।
মানে মই ভাবো, জাতি-বৰ্ণ বৈষম্যবিহীন এখন সমাজ।
: নিশ্চয়, Without any prejudice in
mind"
এনেতে ক'ববাৰ পৰা সৰু লৰা তুষাৰ আহি
তেওঁৰ ওচৰত উপস্থিত হ'ল। সুদক্ষিণা বৰাই ল'ৰাটো
কাষলৈ টানি নিলে। মাতৃ আৰু শিশুৰ এই পবিত্ৰ
মিলনৰ পাৰ্থিব সৌন্দৰ্য্য মই উপভোগ কৰাত লাগিলো
প্ৰসঙ্গটো পাহৰিয়ে গ'লো।
: নিশ্চয় শইকীয়া।"
মই বুজিলো, সুদক্ষিণা বৰা পাহৰা বিধৰ মানুহ নহয়।
: কিন্তু কেনেকৈ মিছেচ বৰা ?"
: শিক্ষাৰ যোগেদি শিক্ষাৰ যোগেদি জেনেৰে-
চনক গঢ় দিব লাগিব।
তুষাৰৰ গালখন নিজৰ গালৰ ওচৰ'লৈ নি তেওঁ
লাহেকৈ উচ্চাৰণ কৰিলে 'সোনটো মোৰ।'
মই ভাবিলো, এতিয়া নাটকখনৰ বাৎসল্য ৰস
আৰম্ভ হ'ব। কিন্তু এইয়া কি ? তেওঁ দেখোন কথাৰে
আৰম্ভ কৰিছে !
: এনেকুৱা শিশুহঁতৰ মুখত ভাষা দিব লাগিব,
মানৱ প্ৰেমৰ ভাষা। আমাৰ তুষাৰক আপুনি আগতে
নিশ্চয় দেখিছে।"

মই এনেয়ে শলাগিলো। নগৰৰ শ শ শিশুৰ
মাজত তুষাৰক চিনি নেপাওঁ বুলি কবলৈ টান পালো।
মাতৃৰ গৰ্ব্ব-বোধত আঘাট লাগিব পাৰে বুলি। ইও
একৰকমৰ Prejudice নেকি?
: আমাৰ তুষাৰে সিদিনা মঞ্চত বক্তৃতা দিয়াও
আপুনি শুনিছে।" তেওঁকলে মই শলাগিলো।
: সেইবোৰ কথা আমি শিকোৱা বুলি মানুহে
ভাবিব পাৰে। কিন্তু আচলতে নহয়। সেইবোৰ শিশু-
মনৰ চেতনাৰ পৰা আহিব নোৱাৰে বুলি আপুনি
ক'ব নোৱাৰে।"
: আহিব পাৰে। শিশুৰ সামাজিক-নৈতিক অনু-
ভূতিবোৰ পাচঁবছৰ বয়সৰ পৰাই প্ৰকাশ পাব পাৰে;
ভাষাৰ মাধ্যমত, কামকাজৰ মাধ্যমত।
: শ শ দৰ্শকক মুগ্ধ কৰি তুষাৰে কৈছিল আমি
দুখীয়া ভাইসকলৰ কথা চিন্তা কৰিব লাগিব। আমি
সকলোৱে পেট ভৰাই খাব পাব লাগিব। আমি
হিন্দু, মুছলমান, খৃষ্টান, জৈন সকলো মানুহে মিলি-
জুলি বাস কৰিব লাগিব। আমি কাকো ঘিণ কৰা
উচিত নহয়। আমি শিশুসকলে নতুন সমাজ গঢ়িব
লাগিব। জাউৰীয়ে জাউৰীয়ে হাত-তালি হৰ্ষধ্বনি
উঠিছিল।"
মই মনতে ক'লো, সঁচাই তেন্তে আপোনাৰ
তুষাৰ বীৰ সন্তান ! এৰা, বীৰৰ ঘৰত বীৰ জন্মে।
মই জানো কোনো মাকে সন্তানৰ বিষয়ে এবাৰ
বঢ়াই কলেও কমাই নকয়। কিন্তু সেইয়া যি নহওক,
তুষাৰৰ কথা বুলি উদ্ধৃতি দিয়া এই সুদক্ষিণা বৰাৰ
কথা কেইযাৰ বেয়া নেলাগিল। মই তুষাৰক ওচৰলৈ
মাতি আনি মৰম কৰিলো। মঞ্চত উঠি কথা কব
পৰাৰ কাৰণে শলাগিলো।
এনে এক সম্ভাৱনা লৈ উঠি অহা এটা শিশু,
যাৰ মুখত নতুন দিনৰ ভাষা দিয়া হৈছে, যাক সুদ-
ক্ষিণাহঁতে নিজৰ ভাবাদৰ্শেৰে গঢ় দি তুলিছে, তাক
বাৰু কোন মানুহে পাহৰিব ?
এইবোৰ স্মৃতিকে লৈ সেইদিনা সুদক্ষিণা বৰাৰ
ঘৰৰ পৰা উলটিলো।
কিন্তু মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰবন্ধৰ সমস্যাটো এতি-
য়াও সমাধান হোৱা নাই। প্ৰায় আটাইবোৰ ছপা
হৈ গ'ল। শেহতীয়া দুই এখন চিঠি কম্পোজ কৰি
আছে। মোৰ প্ৰবন্ধটো দিলেই দুই এদিনতে আলো-
চনী বান্ধি উলিয়াব পৰা যাব।

ৰাৱান্দাৰ বেঞ্চখনতে বহি ইলাষ্ট্ৰেটেড্ উইক্লি-
খন মেলি ছবি চাই আছো। মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰবন্ধৰ
কাৰনে সমলৰ অনুসন্ধান কৰাৰ বাহিৰে এই কেইদিন
অন্য ভাৱৰ চিন্তা নাই। কাৰোবাৰ উলঙ্গ ছবি এখন
কোনোবা সাধু-সন্যাসীৰ ছবি একোখন তাতো মনে
কিবা সমল বিচাৰি পিট্‌পিটাই ফুৰিছে। কোনোবাই
বেৰত যদি এখন উলঙ্গ নাৰীদেহৰ ছবি আঁৰি থয়
আৰু তাকে যদি কোনোবা বয়স্কা মহিলাই দেখি
নাক কোঁচায়, সেইয়া কেনে ধৰণৰ Prejudice,
আৰু ছবি আঁৰোতাজন যদি তেনে কিবা
কাৰণত অপ্ৰস্তুত হয়, সেইয়া কেনেধৰণৰ Prejudice
নাইবা এইবোৰ কোনো Prejudice নহয়েই নেকি ?
ভাবিলো, চিন্তামূলক প্ৰবন্ধৰ আজিকালি জন-
প্ৰিয়তা নাই। গাতকে পৰিকল্পনা কৰি থকা প্ৰবন্ধ-
টো নিলিখোৱেই নেকি ? যি হয় হব। কাইলৈৰ
ভিতৰতে কিবা এটা যোগাৰ কৰিব লাগিব।
আলোচনীৰ পাত লুটিয়াই গ'লো। খেলি থকা
এজাক ল'ৰা ছোৱালীৰ ছবি এখনত হঠাৎ চকু বৈ
গ'ল কিয় চকু বৈ গল চিন্তা কৰোতেই মনত পৰিল
শিশুবৰ্ষ উদযাপনৰ কথাটো। আজি প্ৰমোদ উদ্যানত
শিশুৰ খেলাধূলা আছে। ইচ্ পলমেই হ'লনেকি ?
ঘৰীটোলৈ চালো, ন বাজিল। লৰালৰিকৈ কোটটো
পিন্ধিলো আৰু ৰাস্তালৈ গৈ ৰিক্সা এখন ধৰিলো।
গৈ পাই দেখো, মিঠাই বিতৰণ হৈ আছে।
পলম হোৱাৰ কাৰণে উদ্যোক্তা এজনৰ ওচৰত মাৰ্জনা
বিচাৰি দুই এষাৰ কথা সুধি লৰা-ছোৱালীৰ জুমটোলৈ
চাই ৰলো। সিহঁতে মিঠাই খোৱা আৰম্ভ কৰিলেই।
কিন্তু তিনিটা লৰা- ছোৱালীয়ে মিঠাই খোৱা
নাই। কি হ'ল ইহঁতৰ ?
আৰু সেই লৰাটো কোন ? সেইয়া তুষাৰ নহয়-
নে ? চিনাকি তুষাৰক দেখি আগবাঢ়ি গলো। মোক
দেখি সি হাহিঁলে – শিশু মুখৰ নিৰ্মল হাঁহি।
: তুমি মিঠাই খোৱা নাই তুষাৰ ?
: মাই কৈছে, য'ত ত'ত মিঠাই নাখাবা।"
: তেনেহলে মিঠাইখিনি কি কৰিবা ?"
: কাৰোবাক দি দিম।" সি কলে।
মই তভক মাৰি ৰলোঁ। কিন্তু কোনে খাব ?
তুষাৰৰ ভাগৰ মিঠাইখিনি খোৱা লৰা-ছোৱালী
ইয়াত আছেনে নাই ? গোটেই জুমটোলৈ মই চকু
ফুৰালো এবাৰ।

আছে, তুষাৰৰ মিঠাইখিনি গিলি পেলাবলৈ অনেক ল'ৰা-ছোৱালী তাত আছে। সিহঁতৰ মুখৰ চেহেৰা, সাজপাৰ আদি দেখিলেই ক'ব পাৰি সিহঁতে তুষাৰৰ মিঠাইখিনি খাবলৈ হয়তো হেতা-ওপৰা লগাব পাৰে। কিন্তু সেইয়া জানো উচিত হ'ব? কাৰোবাৰ হীনমন্যতাৰ বিনিময়ত কাৰোবাৰ (হয়তো তুষাৰৰ) উচ্চ মন্যতাক প্ৰশ্ৰয় দিয়াটো জানো নৈতিসম্মত হ'ব? কিন্তু এই কণকণ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ দৈহিক প্ৰয়োজনতকৈ কিনো নীতিৰ প্ৰশ্নবোৰ আছে?

তুষাৰে হাতৰ মিঠাইখিনি কোনোবা বুভুক্ষু শিশুৰ হাতত গৰবেৰে তুলি দিব আৰু সেইখিনি সি পৰম কৃতজ্ঞতাৰে গ্ৰহণ কৰিব!

গৰ্ববোধ আৰু কৃতজ্ঞতাবোধ।

দুটা বিপৰীতমুখী 'বোধ'ৰ মাজত এটা যেন ঐতিহাসিক সংঘাট আৰম্ভ হ'ল মোৰ মনৰ মাজত সেই আদিম মনটোৰ মাজত।

মই নিৰীক্ষণ কৰিলো, মিঠাইখিনি কাক দিয়াটো ভাল হ'ব। আন এটা ল'ৰা আৰু আন এজনী ছোৱালীয়ে তেনেকৈ হাতত মিঠাই লৈ থকা আগতেই দেখিছো। কৰ্মীসকল নিজৰ নিজৰ কামত ব্যস্ত। এই সক কথাবোৰলৈ লক্ষ্য কৰিবলৈ কাৰো আহৰি নাই। কোনোবা এজনে (বোধকৰো বা তাৰি কাকতৰ সংবাদদাতা) জুমটোৰ ফটো ল'লে। মই চুককৈ লৰা ছোৱালীহালৰ কাষ চাপিলো।

ঃ ভন্টি তুমি মিঠাই খোৱা নাই?" মৰমেৰে সুধিলো।

: নাই খোৱা।"

ঃ কিয়?" মই সুধিলো। মলিন মুখেৰে ছোৱালীজনীয়ে উত্তৰ দিলে

ঃ সৰু ভাইটিৰ জ্বৰ। সি আহিব নোৱাৰিলে, তালৈকে মিঠাইখিনি লৈ যাম।"

ঃ তুমি সেইখিনি খোৱা আকৌ।" মই বুজাবলৈ চেষ্টা কৰিলো "ভাইটিৰ কথা পাছতহে।"

ল'ৰাটোৰ ওচৰলৈ গৈ সুধিলো ঃ তুমি মিঠাই কিয় খোৱা নাই?" সি একো নেমাতিলে। তাৰ মুখলৈ চাই দেখো সি অলপ ভয় আৰু সংকোচৰ ভাবত মোৰ ফালে চাই আছে।

ঃ খোৱা আকৌ কি চাই আছা, মানুহে অঁকৰা বুলিব নহয়!"

ঃ পাছত খাম" সেপ ঢুকি সি ক'লে।

: এতিয়া কিয় নোখোৱা?"

খালে সোনকালে অন্ত হৈ থাকিব [illegible]"

বুজিলো, অন্ত হৈ যোৱাৰ ভয়ত সি মিঠাই খোৱা নাই। তেন্তে এনে ভয়ৰ অভিজ্ঞতা সি কেতিয়াবা পাইছে? এই যে খাদ্য অন্ত হৈ যোৱাৰ ভয়, তাৰ [illegible] অভিজ্ঞতা? নাইবা মই [illegible] কুলন? [illegible] মনটো উৰাই পেলালে।

এইবোৰ [illegible] মীমাংসা বিচাৰি [illegible] হৈ [illegible] থকাৰ [illegible] আজিৰ এই উদ্যাপন [illegible] ইয়াত কোনো [illegible] ব্যস্ততা। সকলোপিনে [illegible] কাৰ [illegible] কৰাৰ দায়িত্ব প্ৰত্যেকজন উদ্যাপক [illegible] লোক [illegible]। সেয়েহে মইও [illegible] তুষাৰৰ ওচৰ'লৈ আহিলো।

: তুষাৰ, তোমাৰ মিঠাইখিনি [illegible] দিয়া [illegible] কোনো বাক্য ব্যয় নকৰাকৈ সি মোৰ হাতত মিঠাইখিনি তুলি দিলে। মই লৈ [illegible] থকা [illegible] ছোৱালীজনীৰ কাষ [illegible] [illegible] মিঠাই [illegible] এইখিনি [illegible] আৰু [illegible] পোৱাখিনি ঘৰলৈ লৈ যাবা। পৰম [illegible] মিঠাইখিনি হাত পাতি ল'লে [illegible] অনাবিল তৃপ্তি লাভ কৰিলো। সিহঁতক মিঠাই খোৱা দেখি [illegible]

আগৰেলাৰ [illegible] সেইদিনাৰ কাৰ্যসূচী [illegible] অন্ত পৰিল। তুপৰীয়া খাই উঠি মই [illegible] [illegible] গ'লো।

ভিতৰত সোমায়েই দেখো, মেনেজাৰৰ [illegible] ক'বলে কলেজৰ সেই ছাত্ৰজন বহি আছে। [illegible] লগ পাব'ল আহাৰ কথা তেওঁ জনালে। কিন্তু [illegible] মনত কেতিয়া তেওঁৰ সেই প্ৰশ্নটোৱে কিয়া [illegible] কিয়া কাৰ আছিল। তেওঁক মাত লগোৱাৰ [illegible] কনৰ কথাও পাহৰি গৈছিলো।

ছাত্ৰজনে ক'লে যে সিদিনাৰ কথামতে [illegible] পৰাহিনীলৈ এটা গল্প লিখি আনিছে। মই [illegible] সংকাৰে তেওঁ আগবঢ়াই দিয়া ডাঙৰ খামটো [illegible] কৰিলো।

চকিদাৰক কেইকাপমান চাহ আনিবলৈ ক [illegible]

এটা অস্বস্তিকৰ ভাবে মনত খেলি [illegible] আলোচনীৰ সম্পাদকীয় এতিয়াও লেখা হোৱাই নাই [illegible] তাতে এই যুবকৰ লগত এই 'মুখামুখি'ৰ সময়। [illegible] জন গহীন হৈ বহি আছে যদিও মই কেইটামান [illegible] মুৰি দিলো। আঙুলিৰ গাঁঠি কেইটা ফুটুৱাই [illegible] ছাত্ৰজনক বজা হৰিশ্চন্দ্ৰৰ ওচৰলৈ দানৰ [illegible] বিচাৰি অহা সেই [illegible]

তুলনা কৰিব পাৰো। মোৰ এনেহে লাগিছিল, শেষবখন জাননী দিয়াৰ পাছত ঘৰৰ মালিকে যেন ঘৰ ভাৰাহে বিচাৰি আহিছে, যি সময়ত হাতত হয়তো এটও পইচা নাই।

প্ৰসঙ্গটো এৰাৰৰ কাৰণে মই চেষ্টা কৰিলো আৰু বাৰান্দালৈ ওলাই আহিলো, তেওঁক তাতে মেনেজাৰৰ ওচৰত বহুৱাই। বাৰান্দাত ভৰি দিওঁতেহে, এনেতে মনত এটা বুদ্ধি খেলালে। স্বস্তিৰ নিশ্বাস এটা পেলাই কেইখোজমান ইফালে সিফালে দি পুনৰ ঘূৰি আহি তেওঁৰ ওচৰত বহিলোহি।

এইবাৰ আৰু ভয় নাই।

মই উপযাচিয়ে আৰম্ভ কৰিলো ঃ তোমাৰ প্ৰশ্ন কেইটাৰ উত্তৰ এই সংখ্যাৰ আলোচনীতে পাবা। তোমাৰ গল্পটো অৱশ্যে এই সংখ্যাত প্ৰকাশ কৰাত অসুবিধা আছে।

ছাত্ৰজনে যেন অলপ অস্বস্তি বোধ কৰিলে। অস্বস্তিৰ কাৰণ বুজিবলৈ মই চেষ্টা কৰিলো। হয়তো মোৰ আশ্বাসবাণী অনাৱশ্যক আছিল, এৰা, তেওঁতো কোনো আশ্বাস অথবা নিশ্চয়তা বিচাৰি প্ৰভাৱ পেলাবলৈ অহা নাছিল; এৰা, মোৰ কথাষাৰ উপস্থাপন কৰাৰ পদ্ধতিটো ঠিক নহ'ল বোধ কৰো। এইবোৰ সদাসংবেদনশীল ডেকা-ল'ৰাৰ লগত সাৱধানে চলিব নেজানিলেই এনে বিপদ হয়। লৰাজনে কোৱা একো নাই যদিও মনে মনে মই লাজ পালো।

: তোমাৰ কথা মই কৈছো।"

: কাক কৈছে শইকীয়া দা?"

: কাক কৈছে শইকীয়া দা?"

: সুদক্ষিণা বৰা আৰু প্ৰসন্ন বৰাক কৈছো।

: সুদক্ষিণা বৰা আৰু প্ৰসন্ন বৰাক কৈছো। তেওঁলোকে তোমাৰ কথা আগতেই জানে, মানে তোমাৰ এই লেখামেলা, এই প্ৰতিভা........... .."

তোমাৰ এই লেখামেলা, এই প্ৰতিভা........... .."

: মোক বৰ লাজ দিলে শইকীয়া দা।"

: নাই নাই, তেনেকৈ কিয় কৈছা? আৰু শুনা, আজি চাহ খাই তুমি মোৰ লগত তালৈ যাব লাগিব।' মই দাবী কৰিলো যেন এক অগ্ৰজৰ কৰ্তৃত্বৰে।

ঃ মোৰ লাজ লাগে।"

মই হাঁহিলো। ডেকা ল'ৰাৰ লাজ! মনতে কলো এৰা লাগিবতো, গাভৰু ছোৱালী আছে নহয়! মই ভাইৰ সুদক্ষিণা বৰাৰ সুদৰ্শনা কণ্যা আছে নহয়! মই তাইৰ আগত মোৰ আলোচনীৰ নলেখক সম্ভাৱনাপূৰ্ণ যুবক সঞ্জয়ক চিনাকি কৰি দিম। দুয়োটাই হয়তো মুকলিমূৰীয়াকৈ পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ মুখলৈ চাব। হয়তো লাজলাজকৈয়ে চাব আৰু হাঁহিব। নাই নহয়, সুদক্ষিণা বৰাৰ ঘৰৰ ছোৱালীৰ কোনোৰকমৰ Prejudice নেথাকিব। মনে মনে নানা কথা কল্পনা কৰি বহি থাকোতেই চাহ খোৱা হৈ গ'ল।

গেটৰ মুখৰ পৰাই সুদক্ষিণা বৰাৰ সুদৰ্শনমুখ খন দেখা পালো। কাষত তেওঁৰ সৰু লৰা তুষাৰ থিয় হৈ আছে। আৰু দেখা পালো, কেইটামান লৰা প্ৰসন্ন বৰাই উইকেট গেটখনেদি উলিয়াই দিছে। বাৰান্দাৰ পৰাই মিচেচ বৰাই মাত লগালে, " আহক শইকীয়াদেউ, আৰু আহা ....।' লৰাবোৰ ওলাই যাওঁতে মেল খাই থকা উইকেটখনেদি মই আৰু সঞ্জয় সোমাই গ'লো প্ৰসন্ন বৰাৰ গাৰ কাষেদি। প্ৰসন্ন বৰাই কিবা কিবি কৈ লৰা কেইটাক গালি দি আছে আৰু তুষাৰৰ ফালে চাই তাক সাৱধান বাণী শুনাই কৈছে—"আজিৰ পৰা যেন সিহঁতৰ লগত তোমাক খেলা নেদেখো।"

বুইছে শইকীয়া, চাওকচোন, অপৰিষ্কাৰ পৰিবেশৰ মাজত থাকিলে আমাৰ এইবোৰ লৰা ছোৱালী হবনে? মোৰ অভিমত হৈছে, লৰা-ছোৱালীক খেলিবলৈ দিয়াৰ আগতে যিবোৰ লৰা-ছোৱালীৰ লগত খেলিব, সিহঁতৰ মাক বাপেকৰ চৰিত্ৰ, ব্যৱসায় আদিৰ কথাও জানিব লাগে।" পাছৰ কথাষাৰ তেওঁ সুদক্ষিণাৰ ফালে চাই কলে।

মই কি কম কি নকম কৰি ভাবি খন্তেক থিয় হৈ ৰৈ থাকোতেই প্ৰসন্ন বৰাই তুষাৰক উদ্দেশি কলে – "যাৰে তাৰে লগত ফুৰি আমাৰ সন্মান হানি নকৰিবা মোৰ সোনটো, তোমাক কৈছো নহয় তুমি কাৰ ঘৰৰ লৰা।'

যিটো তুষাৰে য'তে তাতে মিঠাই নেখাবৰ কাৰণে মাকৰ উপদেশ আখৰে আখৰে পালন কৰিছে, সেইটো তুষাৰৰ কোমল হিয়াত দেউতাকৰ আজিৰ কথাবোৰ অজন্তা ইলোৰাৰ গুহাৰ দৰে কিমান গভীৰলৈ গৈছে তাকে চাবলৈহে যেন তাৰ চকুলৈ চাই ৰলো। মোৰ বিশ্বাস সি দেউতাকৰ সন্মান আৰু শ্ৰেণী চেতনা আজীৱন ৰক্ষা কৰি চলিব পাৰিব আৰু সেই চেতনাক তাৰ পৰিবেশে সদায় লালিত পালিত কৰিব পাৰিব।

একনো পলম নকৰি মিছেচ বৰাৰ পাছে পাছে ড্ৰইংৰুমলৈ সোমাই গলো। সোঁফালে সেই চিনাকি কিতাপৰ আলমাৰীটো, চৌকাষে আটক ধুনীয়া শিল্পকৰ্মৰ বস্তুৰে সজোৱা ডাঙৰ কোঠাটোৰ কাশ্মিৰী কাৰ্পেটৰ ওপৰত পৰা চকাত বহি আমি আটায়ে প্ৰথমবাৰৰ কাৰণে ইজনে সিজনৰ মুখলৈ চাই ৰলো।

আজি আমাৰ আলোচ্য বিষয় হ'ব লিখিম বুলি ভবা মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰবন্ধটো।

"কাক দেখিছ অ'? মিছা মাতিব আহিছ ?"

নাইমতা মিছা। কাক দেখিছো কব লাগে নেকি?

"কাক দেখিছ ?"

সেই যে··· ······ ·· দীপক। চিনি পাইছ ?

"কববাক ?"

"শিলিখাগুৰিৰ"

"অ, পাইছো। পাছে তাই তু······ পাগলীহে ?"

ওঁ পাগলী। তাই তু জন্মতেই পাগলী নহয়। জানতু ?

"অ জানো। তাই যুৱাকালৰ আধা বয়সতেই পাগলী হৈছিল বুলি জনা আছে। কিন্তু কিয় ? তাক নাজানো।"

নাজান

"নাজানো।"

কম শুনিবি ?

"ওঁ শুনিম।"

শুন তেন্তে. তাইৰ ঘৰ আছিল শিলিখাগুৰিত জনই তু ?

"অ, জানো।"

তাই যেতিয়া হাইস্কুলত পঢ়ি আছিল তেতিয়া জাইৰ চেহেৰা পাতি বেছ চকুত লগা আছিল। তাইৰ চেহেৰাত মুগ্ধ হৈ এদিন গোস্বামাচাৰে বলিয়ালি প্ৰেমৰ সূত্ৰপাত কৰিছিল।

"গোস্বামীচাৰ কোন ? কোন গোস্বামা চাৰ ?"

সেইযে মদন গোস্বামী।

"ক'ৰ ?"

বালিপুখুৰী গাৱঁৰ

"কি কলি ? বালিপুখুৰীৰ মদন গোস্বামীয়ে কাৰোবাক ভাল পাইছিল ? মিছা, মিছামাতিছা তেখেত মোৰ ককাইদেউৰ বন্ধু। তেখেতৰ বিষয়ে মোৰ ভালদৰে জনা আছে। মদনদাদাৰ প্ৰেমত পৰি আজি দীপক পাগলী, ই সম্পূৰ্ণ মিছা, অবান্তৰ এক কাল্পনিক কথা। বাঃ ইমান মিছা।"

নাই, মিছা নহয়। বিশ্বাসকৰ তেখেতে তাইক এসময়ত প্ৰেম কৰিছিল।

"ওহোঁ মই নামানো। মই বিশ্বাস নকৰো, ভাবিবই নোৱাৰো তেনে কথা।"

নামানিব পাৰ তই কিন্তু জনা উচিত 'প্ৰেম' এই দুটা আখৰৰ শব্দটিৰ মাজত নিহিত হৈ আছে বহু মাদকতা, বহু উন্মাদনা আৰু বহুতৰে হাজাৰ বিজাৰ কল্পনা। ইয়াক লৈয়েই লৌকিক অলৌকিক কত কাহিনীৰ জন্ম তাৰ জানো লেখ আছে ? একমাত্ৰ প্ৰেমৰ বাবেই দীপক আজি পৰিচিত পাগলী

"সছা কথা"

ওঁ, সছাঁ

"বাৰু তাৰপাছত"

তেতিয়া তাই দশম মান শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰী শিলিখাগুৰি হাইস্কুলৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে আগৰনুৱা ছাত্ৰী আছিল দীপক। পঢ়াক্ষেত্ৰতও তাই বেছ নাম কৰা ছাত্ৰী আছিল। দীপকৰ দেউতাকৰ অনুৰুধ সাপেক্ষে গোস্বামীচাৰে আবেলি এটা সুকীয়া ক্লাচ লৈ দিছিল। ক্লাচ কৰা দিন ধৰি তেওঁলোকৰ মাজত প্ৰেম শব্দটোৱে ঠাই পাইছিল।

"তাৰ পাছত"

তাৰ পাছত দিনগৈ মাহৰ বুকুত আৰু মাহ গৈ বছৰৰ বুকুত আশ্ৰয় লোৱাৰ লগে লগে তাইও হাইস্কুল শেষান্ত পৰীক্ষাত বহি পৰিছিল।

আৰু শেষত প্ৰেম শব্দটো বেছি গভীৰ হৈ পৰিল।

অৱশেষত ....

এই কথা দীপকৰ মাক দেউতাকে গম পোৱা নাছিলনে ?

নাপাব বা কিয় ? তুমি আ'ক সুধিছাহে সিহঁতৰ আচল কথানো কি ? জানাইদেখুন আজিকালি ছোৱালী দিয়া সমস্যাটোৰ কথা। পাছে সিহতে বৰ্ত্তমানৰ সমাজ ব্যৱহাৰ কথা পাহৰিয়েই গৈছিল যেন পাওঁ। এইবিলাক কথা সিহঁতৰ গাৱঁৰ সকলো মানুহে জানিছিল। কোনোৱে তাইক ইতিকিং কৰিছিল। কোনোৱে আ'ক বুজাইছিল "গোস্বামীদেৱ তাইৰ স্কুলীয়া জীৱনৰহে গুৰু, সাংসাৰিক জীৱনৰ গুৰু হব নোৱাৰে।" কোনো ২ বান্ধৱীয়ে তাইক বুজাইছিল যে প্ৰেমত মতলীয়া পুৰুষ বিলাক মাত্ৰ নাৰীৰ ৰূপ সৌন্দৰ্য্যক হে চিনি পায় আন একো চিনি নাপায় বুজি নাপায়। ইমান বিলাক কোৱা স্বত্বেও তাই আগবাঢ়ি গৈছিল ভৱিষ্যতৰ ৰঙীণ কল্পনা বুকুত বান্ধি।

" তাৰ পাছত — "

তাৰ পাছত তাই এটি অবৈধ সন্তানৰ ভাৰ বহন কৰিব লগাত পৰিছিল।

"কি ? মদন গোস্বামী ইমান তললৈ নামি গৈছিল ? ইঃ মিছা "

গল্প

প্ৰত্যুত্তৰ

কুমাৰী জীতু কোঁৱৰ
তৃতীয় বাৰ্ষিক প্ৰাক্‌ স্নাতক

কলেজৰ পৰা আহিয়েই এখন আলোচনী হাতত লৈ টেবুলৰ কাষ চাপিলো। এটা এটাকৈ কেইবা-টাও গল্প পঢ়িলো। পঢ়ি ভালেই লাগিল। কিন্তু দেখা-পালো আটাইকেইটা গল্পই প্ৰেমমূলক। এটি শব্দ মাথো 'প্ৰেম' ইয়াক উপজীৱ্য কৰিয়েই লিখা হৈছিল। প্ৰশ্ন হ'ল? সকলো বিলাক আধুনিক লিখক লিখিকাই কিয় এই বিষয়টোৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰে? তাৰমানে আধুনীকৰ পঢ়ুৱৈ সকলে তেনে লিখনী পঢ়িয়েই ভাল পায় নোক? নিশ্চয় সেইটোৱেই। অৱশ্যে 'প্ৰেম' এই দুটা আখৰৰ সমষ্টি এটা সৰু অথচ মিঠা শব্দ "প্ৰেম। চুটি অথচ মিঠা মিঠা লগা এই শব্দটোৰ মাজত নিহিত হৈ আছে বহু মাদকতা, বহু উন্মাদনা আৰু বহুতোৰে হেজাৰ বিজাৰ কল্পনা। ধনী দুখীয়া শিক্ষিত অশিক্ষিত প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ হৃদয়ত এই প্ৰেম শব্দটোৱে ভুমুকি মাৰে। ই কাৰোবাৰ বাবে অজ্ঞাত আৰু আন কাৰোবাৰ বাবে জ্ঞাত' কাৰোবাৰ বাবে অৰ্থপূৰ্ণ, আৰু' আন কাৰোবাৰ "বাবে অৰ্থহীন। অজ্ঞাত বিলাকে জ্ঞাত কৰিব বিচাৰে লিখনীৰ মাধ্যমেৰে। এনেবোৰ বিভিন্ন ধৰনৰ গল্প কাহিনী পঢ়াৰ লগে লগে মনলৈ আহে চকুৰ আগত ভাঁহি উঠে নানান প্ৰেম মূলক কাহিনীৰ প্ৰতিচ্ছবি। ভাবিলে সচাই প্ৰেম এক প্ৰকাৰৰ বলিয়ালি। প্ৰেমত আবদ্ধ কোনো প্ৰেমিক প্ৰেমিকাই কেতিয়াবা সমাজৰ বা ঘৰৰ অবাধে বহুতো কাম কৰিবলৈ বাধ্য হয়। ফল স্বৰূপে সিহঁতৰ ভবিষ্যৎ জীৱন অন্ধকাৰত বিলীন হয়। এনেদৰে অন্ধকাৰত বিলীন হোৱা কেইবাগৰাকী পুৰুষ মহিলাৰ প্ৰতিচ্ছবি আহি চকুৰ আগত ভাঁহি উঠিল। কিছুদিনৰ আগতে কিছুমান বলিয়ালিৰ ভংগীমা "হিঃ হিঃ হিঃ তহঁত সব পাগল, হাঃ হাঃ হাঃ পাছে তহঁতে ইয়াত পঢ়িব আহিছ। সচা জানো? মিছা কথা। পঢ়াৰ নামত কাৰোবাৰ প্ৰেমত ফঁচি নাযাবি আৰু, হিঃ হিঃ— —"

ইত্যাদি কৈ আমি ওকা হৈছি এবাৰ ... শিলিখাকুবিৰ দীপকৰ কথা মনত পৰিল। ... সাগৰত তন্ময় হৈ চাই ৰলো। কোটি কোটি ... নক্ষত্ৰৰে ভৰা নীলা আকাশৰ সিপাৰে কি ... চাও বুলি মনতে প্ৰশ্ন কাৰ কিন্তু নিমাত ... খুৰৰ ওচৰতে কাৰোবাৰ এষাৰ কোমল মাত ... "ঐ"

মাতষাৰ খুৱৰ চিনাকি যেন লাগিল ... সেইজনী নিশ্চয় পাপৰী উত্তৰ দিলো

কোন? পাপৰী

"ঔ! পঢ়িছ"

নাইপঢ়া

"মিছা কৈছ?"

নাইকোৱা

"নহলে কি?"

মানে কিছুমান ভাৱৰ খলকনি।

তাৰমানে কাৰোবাৰ প্ৰেমপত্ৰ পাইছ নেকি ... ওহোঁ নাইপোৱা। পিছে সেইবিলাক মই বিছাৰি ... খোজা নাই জান?

"কিয়? অৱশ্যে এইটো ঠিক তই বা মই ... বিব নালাগে। Luck ফুলিলে এই বিলাক এনে ... আহে। পিছে এই খেলাত পৰিব লাগে নহয়নে ...

কোনে কয়? মিছা কথা। এই পালা ... পৰি মানসিক চিন্তা বেছি সংঘাতপূৰ্ণ কৰি তোলে ... বাহিৰে আন একো নাই। প্ৰেমত পৰা জীৱন ... ল্যমণ্ডিত নহয়। দৰিদ্ৰতাৰ এক অসহনীয় বেদনা ... ভুক্তভোগী হয়।

"সচা কথা?"

ওঁ সম্পূৰ্ণ সচা

"পাছে এইবিলাক তই ক'ত জানিছ। ... হোৱা কাৰোবাক দেখিছ জানো?"

দেখিছো তু।

-ওহোঁ। মিছা নহয়। ই তো মৰহা অতীত-ৰেই এক জলন্ত দৃষ্টান্ত।

"—ৰাক তাৰ পাছত—"

কিছুদিনৰ পাছত তাই এদিন মুক্ত কৰে সাংসাৰিক জীৱনৰ পাতনি মেলিলে। সাংসাৰিক জীৱনৰ পাতনি মেলিলেও তেওঁলোকে এটা সমাজ বিৰোধী কাম কৰিছিল। গোস্বামীচাৰ আছিল উচ্চ জাতৰ পুৰুষ আৰু দীপক আছিল নিম্ন স্তৰৰ ছোৱালী। উচ্চ শ্ৰেণীৰ পুৰুষ আৰু নিম্ন শ্ৰেণীৰ বৰ-কন্যাৰ মাজত বিবাহ কৰাতো বিধি মতে দণ্ডনীয়। গতিকে তেখেতে ঘৰত তথা গাৱৰ সমাজত ঠাই নাপালে। অৱশেষত এটা ভাড়াঘৰ ঠিক কৰি তাতে থকাৰ সিদ্ধান্ত ললে। পিছদিনা পুৱাই সকলোতে বিয়পি পৰিল। স্কুলৰ প্ৰধান শিক্ষকে গম পাই Bad Charecter বুলি গণ্য কৰি স্কুলৰ চাকৰিৰ পৰা বহিস্কাৰ কৰি দিলে। কিছুমান দিন নিবনুৱা হিচাবে জীৱন অতিবাহিত কৰিলে। দিন অতিবাহিত হোৱা পাছত সিহঁতৰ বন্ধু বৰ্গইও সিহঁতৰ লগ এৰা দিলে। সকলোৱে দুই এজন গোট নাই পাতে মাথোন যে মদন গোস্বামী এজন শিক্ষিত মানুহ অথচ তেখেতে ইমান ডাঙৰ এটা সমাজ বিৰোধী কাম কৰিবলৈ কিয় আগবাঢ়িল। তাৰ মানে শিক্ষিত লোক সকলে যে ভুল কাম কৰে এইটো তেখেতৰ কাৰ্য্যতেই প্ৰমাণ। ইত্যাদি বিভিন্ন ধৰণৰ আলোচনা চক্ৰ আহি মদনৰ কানত পৰিছিলহি। মদনে তেতিয়া চিন্তা কৰি পালে যে তেখেতে ভুল কৰিল গতিকে এদিন ৰাতি দীপকক নিৰাশ্ৰয় কৰি অন্তৰ্দ্ধান হ'ল।

"তেতিয়া জানো দীপক গৰ্ভৱতী অৱস্থাত নাছিল?"

আছিল, তেতিয়াও তাই পূৰ্ণ গৰ্ভৱতী অৱস্থাতেই আছিল। থাকিলে বা কি হব পুৰুষে জানো বুজে যে নাৰী এপাহি ফুল? মদন গোস্বামী অন্তৰ্দ্ধানৰ কথা অঞ্চলটোত বিয়পি পৰিছিল কিন্তু তেওঁতক বিচাৰি যাবলৈ কোনো আগ নাবাঢ়িল।......

অন্তৰ্দ্ধানৰ তিনিদিনৰ পাছত তাই এটি সন্তান জন্ম দিছিল নিৰাশ্ৰয়, নিঃসহায় অৱস্থাত। পিছত সন্তানটিয়েও তাইক নিঃসঙ্গ কৰি বিদায় লৈছিল।

"ওস, তাই বাৰু তেতিয়া কি কৰিছিল?"

কি কৰিব নিঃসহায় হিচাপে মাত্ৰ কান্দিছিল তাইৰ কান্দোনত মানুহ আহি ঘৰভৰিছিলহি। মানুহ বিলাকে মন্তব্য কৰিছিল কি জানা? প্ৰেমত মতলীয়া ছোৱালীবিলাকৰ এনে অৱস্থা হোৱাটো স্বাভাৱিক, এনে অৱস্থাত ভুক্তভোগী হবই লাগে যেনো। সেইবিলাক মানুহবিলাকৰ যে কি মন্তব্য। কান্দি কান্দি কেইটাও ৰাতি উজাগৰে অকলশৰে কটাইছিল।

এনেদৰে তাই পাগলী হৈছিল নহয় নে? এইদৰেই। গোস্বামী আৰু সন্তানৰ চিন্তাত বাউলী হৈ ঘৰ এৰি কোনোবা বৰগছৰ তলত, কোনোবা পকী দেৱালৰ কাষত নাইবা কোনোবা স্কুল, কলেজৰ বাৰান্দাত বাস কৰিছিল। এতিয়াও তাই ৰাস্তাৰ পকী বিলাকহে বাসস্থান।

কিন্তু তাই নাজানে তাইৰ প্ৰাণৰ গোস্বামী ক'ত। নিৰ্বৰ্থক হিচাবে সন্তান সন্ধানত অৱস্থাত এতিয়াও যোৱাত তেখেতে জানো ভুল কৰা নাই। ক' পাপৰী তেখেতে জানো ভুল কৰা নাই। শিক্ষক বা অশিক্ষিত ব্যক্তি হিচাপে তেখেতে জানো ভুল কৰা নাই, ভুলক প্ৰশ্ৰয় দিয়া নাই। এতিয়া কোৱা এই পাগলী প্ৰেমত পৰিব লাগে? কৰা নিজ জ্ঞানে নিজ কে কৰা কোনো পুৰুষৰ প্ৰেমত আবদ্ধ হব লাগে? দীপকৰ পাগলামীৰ বাবে আজি কোন? আৰবাৰে মাত্ৰ গোস্বামী...বুলি ভাবানেকি? ভাবানেকি দীপকৰ সেউজাক হবৰ বাবে প্ৰত্যক্ষৰূপে দায়ী? দোষী সাব্যস্ত কৰিব নেকি দীপকক নাইবা? সেই সময়ৰ সমাজ ব্যৱস্থাক পাপৰী দায়ী কোন এই পাগৰ গোচ তাই এসময়ত তোৰ মোৰ নিচিনাই গাৱৰ জলবায়ু... কৰি ডাঙৰ দীঘল হোৱা এজনা ছোৱালী। তই সচাঁই পাহৰি গৈছ? পিছে তই ক'পিছ... আৰু' কিয়?

'নাই, নাই পাহৰি যোৱা নাই। কিন্তু..... কৰিবি কি?

গাৰেভুঞে নগৰে চহৰে তেখেতৰ নামত প্ৰচাৰ কৰিম। পাৰিবি পাপৰী ক?

ওস, মদনদাদা ইমান নিঠুৰ.............. সচাঁই তেখেতক বিচাৰি উলিয়াম! উলিয়াম। উলি...

পাপৰী সচাই আজি দীপকৰ কৰুন কাহিনী চিন্তাত ব্যাকুল হবলৈ অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছে। যোগালে কি হব তাৰ সমিধান কোনে দিব? প্ৰত্যুত্তৰ কোনে দিব? তুমি তাৰ প্ৰত্যুত্তৰ দিছা? তুমি ওলাইছা। বাঃ ইমান দয়াশীল পাপৰী। পাপৰী বল...... পাপৰী। সকলোতে সাহস কম আমাক লাগে। প্ৰত্যুত্তৰ .... প্ৰত্যু...

প্ৰতিক্ৰিয়া

জয়ৰাম ভৰালী
প্ৰাক্ স্নাতক মহলা
১ম বাৰ্ষিক

হঠাৎ মাকৰ চিঞৰত সাৰ পাই অমিয় যেতিয়া বিছনাৰ পৰা উঠি বাহিৰলৈ ওলাই আহে মাকৰ চকুত দেখিছিল ভয়াত চাৱনী। নিৰিকাৰ ভাবেই মাকে তাৰ পৰা জানিব বিছাৰিছিল ঘটনাৰ মৰ্ম্ম কি? কিন্তু মাকৰ কৌতুহলী মনৰ কোনো প্ৰত্যুত্তৰ নিদি সি মাথো এখোজ দুখোজকৈ বাৰান্দাৰ পৰা নামি পৰিছিল; কোন মুহূৰ্ত্তত গৈ সি তাৰ পালে কবই নোৱাৰে। গন্তব্য পথত যেতিয়া বাধা পায় ভালকৈ জুমি চাই দেখে শিকলিৰে মজবুতকৈ বান্ধি থোৱা এখন জপনা। যিখন জপনা হাতলৰ স্বভাৱৰ মানুহেও সহজে বাৰু খুলি সহজে ভিতৰ সোমাব নোৱাৰে। সচৰাচৰ সিহঁতৰ কাঙ্কাটোৱে প্ৰতিদিনে শুবলৈ যোৱা আগমুহূৰ্ত্ত তেনেদৰে বান্ধেই। পাচলৈ ঘূৰি চাই দেখে পুৱাৰ পোহৰে সিহঁতৰ ঘৰৰ সন্মুখৰ ফুলনিডৰা আবৰি ধৰিছে। সূৰুজমুখী ফুলৰ পাহিবোৰে সূৰ্যোদয়ৰ উদ্বোধন কৰিছে। নিয়ত গাতয়েনিয়ৰ টোপাল বিলাক বাগৰি পৰিছে। এডোপ এডোপকৈ দিবাকৰেও ৰঙা ফোঁট এটাৰ দৰে আহি ভনায়েক সুপ্ৰাই চকু মোহাৰি মোহাৰি আহিছে। কিন্তু বাৰান্দাৰ টোলখনতে বহি পাৰল। কিন্তু তেওঁৰ বাৰান্দাৰ টোলখনতে চাই আছে সি যোৱাও অমিয়ৰ মাকে অপলকনেত্ৰে চাই আছে সি যোৱা কালে। সি গৈছে বা ক'লৈ? আৰু কৰিছে কি?

পোহৰৰ পূৰ্ণ বিস্ফুৰনে অমিয়ৰ চকুৰ পাহিবোৰ যেতিয়া জোকাৰ পেলাই সি দেখোন তাত একোৱেই পাৰবৰ্ত্তন দেখিবলৈ নেপালে। আগদিনা গধূলি জোকাৰি জোকাৰি মৰহা ফুলবোৰ হকুৱাই পেলোৱা তগৰ ফুলজোপাত নতুন নতুন ফুলেৰে সুবাসিত হৈ আছে। ফুলনি ডৰাত অন্যান্য ফুলৰ সুগন্ধে চৌদিশ বিয়পি পৰিছে। হঠাৎ মাকৰ মাতত ভুল ভাঙি পৰাত অমিয়ই দৌৰা-দৌৰিকৈ গৈ বাথৰুমত সোমায় হাত-ভৰি-মুখ-গা ধুই ওলাই আহিল। হাতত চাহৰ পিয়লাটো লৈ পঢ়াকোঠাত সোমায় পৰিল। মনোবিজ্ঞানৰ কিতাপখন কেই পাতলুটিয়াইছিল সি কবই নোৱাৰে। তাৰ চকুৰ পৰ্দাত ভাহি উঠিছিল বিছনাৰ এচুকত পৰি থকা একপি ফটো। যিকপি ফটোৱেই অমিয়ৰ বাবে "আদৰ" আৰু "যত্ন" আছিল সমান প্ৰতিক্ৰিয়াৰ।

ব্যস্ত এখন চহৰত ঘৰ হৈ পাৰিবাৰিক সুস্থ এটি পৰিয়ালৰ একমাত্ৰ সন্তান হলেও অমিয়ৰ হলে উচ্চ শিক্ষাৰ অভিলাস বৰ বেছি বিৰল নহয়। সুন্দৰ স্বাস্থ্য বাবেই নহয়, বিভিন্ন খেলা ধূলা মাধ্যমেৰে শিল্পী অমিয় হৈ পৰিছিল, জনপ্ৰিয় সমাজ-সেৱক। কাৰণ প্ৰতি প্ৰতিযোগিতাত সি পাইছিল প্ৰথম স্থান বা দ্বিতীয় অথবা তৃতীয় হলেও। সেইয়ে তাৰ শিল্পী মনটো উদ্বাও হৈ উৰা মাৰিছিল আজীৱন ফুলৰে সৈতে সৌৰভ আশাৰে। বিনিময়ত সমাজৰ পৰা পাইছিল আদৰ আৰু হৰ্ষধ্বনি; পৰিয়ালৰ পৰা পাইছিল উৎসাহ আৰু আৰহনা। ক্ৰমান্বয়ে দিন বিলাক আগুৱাই গৈ থাকিল।

সময়ৰ ক্ৰমাৎ গতিত অমিয় এদিন প্ৰৱেশিকাৰ দেওনা পাৰ হৈ গ'ল মহাবিদ্যালয়লৈ। নতুন মন, নতুন আশাৰ আলোকচিত্ৰ আঁকি অমিয়ই পুনৰ আৰম্ভ কৰি দিলে নৱ নৱ উদ্যমেৰে কলেজীয়া জীৱনৰ শিল্পী স্তৰ। অভিজ্ঞৰ দৰে প্ৰতিভাৰ পৰিচিত কৰি অৰ্জ্জন কৰিলে বা বা! প্ৰতিজন সহ পাঠক পাঠিকা তথা দৰ্শক হৈ পৰিল অমিয়ৰ আপোন। যিয়েই এবাৰ মাত্ৰ তাক মঞ্চত দেখা পাইছিল, সিয়েই শিল্পী অমিয়ৰ জীৱনটো সমাজত ব্যতিব্যস্ত হৈ পৰিছিল আহ্নিক-বাৰ্ষিক কক্ষ পথেৰে। আজৰি সময় নাই বুলিলেই পাৰি। কাৰণ সঘনাই কোনো সাংস্কৃতিক অনুস্থান, কিবা ৰাজহুৱা উদযাপন, নহয় অন্যান্য সমজোৱা মেলে মিটঙে আমন্ত্ৰান চিঠি পঠাইয়ে দিনবিলাক আগুৱাই যাওঁতে অমিয়ৰ উদ্দিপনাও জাগ্ৰত হৈছিল নৱ নৱ ছন্দে ছন্দে।

হঠাৎ এবাৰ এখনি আমন্ত্ৰান চিঠি পাই অমিয় গল এটি সাংস্কৃতি সন্ধ্যাৰ অভিমুখে। ক'লা কৌশলী অৰ্হতাই অগনন সুউৎসুক দৰ্শকৰ পৰা লাভ কৰিলে

সাগৰৰ ঢৌ মাজত হেৰাই যাব খুজিছো। পাৰ পাবলৈ কাৰোবাৰ সহাৰি যেন একান্ত প্ৰয়োজন। মই যে নিৰুপায় ?

অনুৰেখাই বুজিও নুবুজা ভাও ধৰি তলমূৰ কৰে।

অনুৰেখাক নিৰোত্তৰ দেখি অমিয় হুহাৰি কৈ যায় কোৱা অনু, মই কি কৰো ? মই যেন একেবাৰে-

অমিয়ৰ দুৰ্ব্বলাস্থাক লক্ষ্য কৰি অনুৰেখাই কওঁ-নকওঁ কৈ যায়-সহায় যদি অগ্ৰাহ্য নকৰে তেন্তে....

'তেন্তে- মানে ? অমিয়ই কাষচাপি যায়।

মইয়েই যদি আপোনাক সহায় কৰিব বিচাৰো ? অনুৰেখাৰ দু-ওঁঠ কপি উঠে দ্বিধাভাৰত নহয়, লাজত।

সচানে অনু ?

সচাঁ অমিয়দা। সত্যক সাক্ষীকৰি কৈছো-মোৰ এই দেহ আৰু মন অৰ্পি দিম আপোনাৰ সোনালী ভৱিষ্যতৰ বাবে। মই আপোনাৰেই অঙ্গহৈ ৰম। আপুনি মোক অনাদৰ নকৰিব অমিয়দা। অনুৰে-খাই উচুপি উচুপি অমিয়ৰ কোলাত বাগৰি দিয়ে।

অমিয়ই পাৰ্যামানে বুজনি দি অনুৰেখাৰ অশান্ত পৰানত বুৰাই দিয়ে শান্তিৰ সমীৰ। বান্ধি দিয়ে এবুকু সাহস, সোনালী ভৱিষ্যতে কল্পনাৰ পথাৰে অতিক্ৰম কৰি যাবলৈ। আচলতে সেইয়া আছিল অনুৰেখাৰ এক পৰিকল্পনা, যাৰ দ্বাৰাই জেতুকা পাতৰ সদৃশ অমিয়ৰ নোমাল বুকুৰ মাজত শান্তিৰ অমিয়া বিচাৰি পায়। মনৰ হতাশাক পৰাজৰ কৰি অনুৰেখাই অমিয়ৰ প্ৰাণত ঢালি দিলে প্ৰীতিৰ হি-ল্লোল কপোঁৱা এটি চুমা- যাৱজীৱনৰ।

তাৰ পাছত পুনৰ আৰম্ভ কৰি দিলে নতুন পথৰে যাত্ৰা। গৈ আছে দুয়ো যেন অবিশ্ৰান্ত ভাৱে। দিশৰ কোনো নিৰ্দ্দেশ নাই। অকস্মাতে অনুৰেখা হেৰাই গ'ল অমিয়ৰ ভাৱৰ ঘটিৰ পৰা। পাই হেৰুৱা বেদনাৰ জ্বলাত তাৰ হৃদয়ত থৌকি-বাথৌ লাগি গ'ল। অব্যক্ত ভাৱে গুজৰি গুমৰি সি প্ৰবাহমান সোঁতত ভাঁহি গ'ল। পা-লেগৈ সিহঁতৰ ঘৰৰ সন্মুখৰ ফুলনিডৰা। হয়তু বা তাৰ ক্ষণস্থায়ী সংঘাটৰ মৰ্ম্মখিনি লাজুকী ফুলৰ পাহবোৰে ভগাই লব ? তাৰ মনৰ মাজত প্ৰশ্ন কৰে প্ৰতি-জোপা ফুলকে। কিন্তু কি আচৰিত দেখিলেসি। তাৰ মনৰ প্ৰশ্ন জুখি অনুৰেখাই লুকা-ভাকু খেলিছে, অমিয়ৰ দৃষ্টিৰ দূৰত থাকি। হলেও তাই জানো আতৰি থাকিব পাৰিলে। সেইয়ে অমিয়ই অনুৰেখাক দেখি ফুলনিৰ পৰা ওলাই আহিল। কিন্তু মুহুৰ্ত্ততে অনুৰে-খাই তাৰ কাষলৈ আহি মাত লগালে—

অমিয় দা, ফুলনি এৰি যায় কলৈ ?

অমিয়ই তেতিয়া যেন হাজাৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বিচাৰি শুন্যত অৱতীৰ্ণ হৈছে তন্ময় দৃষ্টিয়ে, নিৰ্ব্বি-কাৰ হৈ তৰা বিহিন আকাশখনক আলক্ষ্য কৰি আছে। অনুৰেখাত প্ৰত্যুত্তৰৰ অপেক্ষাত উপেক্ষিতা। সেমেকি যায় তাইৰ মন যেন হঠাতে কিবা ভুলৰ সমীপ আছৰিলো। থোকা-থোকি মাতেৰে তাই সোধে অমিয়দা, আপোনাৰ হৈছে কি ? অনুৰেখাই জোৰেৰে অমিয়ৰ হাতখন জোকাৰি দিয়াতহে যেন চেতনা ঘূৰাই পালে

অনু, তুমি মোৰ কাষলৈ আকৌ আহিছা ?

কি কৈছে ? মইতু আপোনাৰ কাষতে আছো। গম্ভীৰ ভাৱে পুনৰ কৈ যায়- অমিয়দা, আপুনি এজন শিল্পী অনুপাতে অভিনয়ৰ অভিমান নিখুত ভাৱে কাৰ যাব পাৰে। কিন্তু..............

কিন্তু কি অনু ? অতি উৎকণ্ঠাৰে অমিয়ই কৌতু-হলী দৃষ্টি নিবন্ধ ৰাখে- অনুৰেখাৰ চকুৰ পাতত। যেনতাৰ অনুসন্ধিৎসু দৃষ্টিয়ে X—Ray কৰিব বিচা-ৰিছে অনুৰেখাৰ হৃদয়ৰ পৰ্দাখন।

অমিয়দা, সচাকৈ মইও আজি উৰণীয়া পখীৰ দৰে উৰি উৰি দূৰ-দিগন্তৰে দিগ-জয় পাব-লৈ ইচ্ছা কৈছে। সেই যাত্ৰাত কিমান যে ঘাত-প্ৰতিঘাত সান্নি-বিষ্ট আছে ? মই যেন ভাগৰুৱা, ক্লান্ত হৈ পৰিছো। আপুনি জানো অলপো বুজি উঠা নাই ? মোৰ প্ৰধান মানি আবেগে আপোনাৰ হৃদয়ত এগছি বন্তি জ্বলাব বিচাৰিছো। তাও আপোনাৰ অভিমান কিয় ? যদি সেইয়া হয় .. । নিচুপ হৈ ৰৈ যায় অনুৰেখা।

অনু, তোমাক মই পাহৰিব নোৱাৰিম। তুমি মোৰ, মই তোমাৰ। একমাত্ৰ সাক্ষী তাৰ নিয়তি সেই তৰালি আকাশৰ অনৰ্গল ফুলি থকা দিবাকৰ চন্দ্ৰ ও তৰাৰ থুপিবোৰ। ক্ষন্তেক ভাবি অমিয়ই যেন পুনৰ নতুন পথৰ সন্ধান পালে। বিহ্বলা চিত্তেৰে অনুৰেখাৰ হাতত ধৰি টানি লৈ যাব বিচাৰে- বলা অনু, আমি আমাৰ এনাজৰী অটুট ৰাখিবলৈ দেৱী কামাখ্যাৰ আশীষ শিৰত লৈ সুনিশ্চিত হওঁ গৈ।

কোন পথেৰে, কোন যানেৰে অতিক্ৰম কৰিলে কব নোৱাৰে। কিন্তু এটা সময়ত সিহঁত গৈ মন্দিৰৰ দুৱাৰ দলিত। পূজাৰ অৰ্ঘ্যালৈ আঠুললে দেৱীৰ মুৰ্ত্তিৰ সন্মুখত দ্বৈত কণ্ঠেৰে মিনতি জনাই দেৱীৰ আশীষ শিৰতলৈ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ পাশত পৰস্পৰে নিবন্ধ হ'ল।

—ৰহস্য গল্প—

"এটা জোনাকী সন্ধ্যাৰ চেঙেলী"

শ্ৰীমানি দত্ত।
প্ৰাক্ স্নাতক ২য় মহলা

ইটাখুলীত তাহানিখন হালালী গাওঁবুঢ়াৰ ঘৰত এটা বৰ ধূৰ্ত্ত স্বভাৱৰ ল'ৰা আছিল। তাৰ ধূৰ্ততালিৰ অত্যপালিত কি পি-ডব্লি, কি ঘৰ, কি পৰ সকলো বিতত হৈ পৰিছিল। তাৰ চেঙেৰালী-উৎপাতত ওচৰৰ গাওঁবোৰৰ গোসাঁই বামণহঁতৰ গোসাঁই ঘৰত ঘন্টা পৰ্য্যন্ত আঁৰি ৰাখিব নোৱাৰিছিল। এবাৰ কাৰবাৰে এখন গাৱঁত সোনাই সি কটিয়াই অনা ঘণ্টাটোকে পেলাই তাৰ নামকে ঘণ্টা পৰা ৰখালে। চেঙেলীৰ এনে হেতালী উৎপাতত, সি সকলোৰেই চকুৰ শূল, দাঁতৰ কুটা তাৰ লগত ৰাহি নিমিলা ঘৰখনে লৰাটোক মাৰ পিত কৰি ঘৰৰ পৰা খেদি দিলে।

বামতেই হওঁক বা পানীতেই হওঁক চেঙেলী মাছক হাতেৰে ধৰা সতকাই টান। ধৰা দিলেও সি পুলকতে সৰকি যাই হাতৰ পৰা জপিয়াই থাকে নিজ আত্মহাৰা হৈ এনেহেন শিয়াল টেঙৰ স্বভাৱজাত জিনিচৰ (চেঙেলী মাছ) চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট চেঙেলা ককাইৰ গাত। আজি আমাৰ স্থূল সমাজৰ চেঙেলী যাৰ ঘৰলৈ যাওঁক গিৰিহঁত সচেতন। কিন্তু যিমানেই সচেতনা নহওঁক কিয় তাৰ গতিকে চেঙেলী যাৰ ঘৰলৈ যাওঁক গিৰিহঁত সচেতন। কিন্তু যিমানেই সচেতনা নহওঁক কিয় তাৰ মাজেদি সি কিবা এপদ সৰকাই হে এৰিব। দেউ মিনচ তাকে নহলে সি আকৌ কিহৰ চেঙেলীহে। গতিকে চেঙেলী আঁতৰিলেহে গিৰিহঁতৰ হুচ আহে গালে মুখে হাত দিয়ে।

ঘৰ, জ্ঞাতি, ইত্যাদিবোৰক বাঁহী মল জ্ঞান কৰি আজি চেঙেলী বাহঁ পৰা ৰাজ্যত প্ৰৱেশ কৰিলে। তাৰ পাছত সি ঢকুৱাখনা এলেকাত ভিজিট কৰিলে। ইজন সিজন, আৰু তাক ঠাগ মেলি সি যি প্ৰাইভেট বেঙ্ক সাজিছিল অত দিন "বাগৰোডে তাৰ (বেন্দৰ) চইজ ডাটত তলা লাগিল। গতিকে চেঙেলী ককাই অৱপানী শুকাই যোৱাত গাঁত বিচৰাত লাগিল। অৱশেষত সি এটা উপায় চিন্তা কৰি উলিয়ালে। কাষৰে গাওঁখনৰ পথাৰ দৰাত এটা বুঢ়াই হাল বাই থকা দেখি চেঙেলীকাই বুঢ়াৰ কাষ চাপিল। বুঢ়াই কব নোৱাৰাকৈ এটা গৰুৰ গাত নিজৰ গামোচাখন মেৰাই দি মাটি দৰাৰ এটা কাষত দাব্‌ ডুপ গাঁত এটা খান্দিছে। কিছু সময়ৰ পিছতেই আকৌ বুঢ়াক মৰমৰ মাতেৰে সম্বোধি বুঢ়াৰ ঘৰুৱা কথা, গৰুৰ কথা ইত্যাদিবোৰ আদায় কৰি ললে, বুঢ়াই তাৰ কাৰ্য্যত হতবিস্ময় হৈ সুধিলত সি পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তা বোধ দেখুৱালে। গোজা প্ৰকৃতিৰ বৃদ্ধই নিজৰ ঘৰলৈ সেই আতুৰ লৰাজনক যাবলৈ কলে।

চেঙেলীয়ে ইয়াকেই বিচাৰি আছিল। সি এক্সপ্ৰেচ গতিৰে বুঢ়াৰ ঘৰতহে ষ্টেচন প্লেচপাতিলেগৈ। বুঢ়ীৰ বাদে বুঢ়াৰ ঘৰত কেও নৰমনিচ নাই। সি বুঢ়াক বুঢ়ালৈ আঙুলিয়াই দেখুৱাই দি কলে যে বুঢ়াই তাক নগদ ছুইশ টকা উলিয়াই দিবলৈ কৈছে। যেহেতু বুঢ়াই হাল এৰি আহিবলৈ টান পাইছে। লগতে বুঢ়ী আইতাৰ লগত চা-চিনাকী হৈ জলপান কেইটাও খাইহে যাবলৈ কৈছে। অ' দেউতাই তামোল এখন বান্ধি দিবলৈও কৈছে। চেঙেলীৰ কথাত বুঢ়ী পাতিয়ন নোযোৱাত বুঢ়াক চিঞৰি সুধিবলৈ তাইক কলে। কিন্তু বুঢ়ীৰ চিঞৰ মৰাত সহানুভূতি দেখুৱাই সি বুঢ়াক দেখুৱাই সি বুঢ়ীক চিঞৰিবলৈ নিদি নিজেই চিঞৰ মাৰি ইঙ্গিততে কৈ সুধিলে। দেউতা আপোনাৰ কথামতে আহিলো কিন্তু আইয়ে চোন নিদিয়ে।

বুঢ়া- "হেৰৌ বুঢ়ী দিবলৈ কৈছো নিদিয় কিয়? দে" বুঢ়াৰ উত্তৰত বুঢ়ীয়ে তাক নগদ ছুইশ টকা আৰু জলপান সহ তামোল চালি বান্ধি দিলে আৰু ভালে ভালে বিদায় দিলে। পালে বাপেৰে চেঙেলীয়ে উপযুক্ত গাঁত কেই মাহ মানৰ বাবে; তৎক্ষনাত সি তাৰ পৰা ফুটিল আৰু ঢকুৱাখনা দেইলী বজাৰত ভিজিত হল। তাত মাছৰ বেপাৰী এটাই পকৰ ফলা চিঞৰ দি থকা সি শুনিবলৈ পালে।

"জোখি পইচা দিবি
মাছৰ জোকা লবি
বুকুত গোৰ মাৰি

তাৰ পাচত এখোজি দুখোজিকৈ দুয়ো বাহিৰ হ'ল মন্দিৰৰ দুৱাৰ দলিলৈ। দেৱীৰ আশীৰ্বে পৰস্পৰে অন্তৰত আনন্দৰ জোৱাৰ-ভাটাৰ সৃষ্টি কৰিলে। প্ৰেম ভৰা দুখনি অন্তৰৰ মাজৰ প্ৰজ্বলিত শিখা এটি শূন্যাতে বিলিন হৈ গৈছে। তাকেই যেন আলক্ষ্য কৰি দুয়ো উটি-ভাঁহি গৈ আছে, গৈ আছে।

কোনোবা এটা সময়ত দুয়ো যেন এটি নিৰ্জন পথেৰে অগ্ৰসৰ হব লাগিছে। পাহাৰৰ নামনিৰ দুগম' হাবিতলীয়া পথটো পাওঁতে দিবাকৰ আভা প্ৰায় ম্লান হৈ গৈছে। ক্ৰমান্বয়ে আন্ধাৰৰ অবয়বটো আগবাই অহা লগে লগে মনত এক অনামিষ ভয়াৎ শিহৰণ জাগিব লাগিছে। ক্ৰমান্বয়ে পৰিস্থিতি হকমৰ পৰা গুৰুত্ব হৈ আহিব লাগিছে। চকুৰ আগত ভাহিব লাগিছে বিকলাঙ্গ ছবি কিছু। কোনো এটা সময়ত তাৰ মনৰ ভাৱৰ তৌৰোৱে ঠেকা খাই খাই অৰ্দ্ধচেতন অৱস্থালৈ পৰিৱৰ্ত্তিত হৈ পৰিল। কিন্তু কিয় তাৰ চকুৰ আগত ভাহিব লাগিছে ভূতকায় দুটা দুৰ্বৃত্তই কাষৰ পৰা লৈ যাব বিচাৰিছে এক সুৰঙ্গৰ মাজেৰে। সি অনুভৱ কৰিছে তাকো যেন অলৰ অচৰ অৱস্থাত এৰি গৈছে। হাত-ভৰি একোৱেই সি লৰাবকে যেন নোৱাৰে। দূৰৰ পৰা অনুৰোধাৰ আৰ্তচিত ভাহিব লাগিছে "অমিয়দা, দুৰ্বৃত্তৰ কবলৰ পৰা

' মুখা মুখি '

(সম্পাদক লক্ষীমপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী বিভাগৰ তথা 'নতুন বাতিৰ' কাকতৰ সহকাৰী সম্পাদক শ্ৰীঅজয় হাজৰিকা ও ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী শাখা সম্পাদক)

শ্ৰদ্ধেয় দত্ত,

নমস্কাৰ। আহক - বহক। আমি আজি যি দুই চাৰিটা কথা আলোচনা কৰিবলৈ বহিছো- বোধকৰো সেয়া সামগ্ৰিক অৰ্থত যদিও সাধাৰণ কিন্তু ইয়াৰ মানসিক আবেদন নিশ্চয় সৰ্ব্ব সাধাৰণ ৰাইজৰ ওচৰত আছে। কিয়নো আমি যদিও আমাৰ গতানুগতিক জীৱন অথবা দৈনন্দিন চিন্তা চৰ্চ্চাকে আমাৰ আজিৰ আলোচনাৰ বিষয় বস্তু হিচাবে লৈছো তথাপি ইয়াৰ মাজতে ঢকুৱাখনা বাসী ৰাইজৰ চকুত ধৰা পৰা অথবা নপৰা, কিছুমান সমস্যাই ইয়াৰ লগত জড়িত হৈ আছে। এতিয়া আমি থুলমূলকৈ তাৰে কুটামান বিষয়ৰ ওপৰত আলোচনা কৰো আহক!

ধৰক,

প্ৰাক-স্বাধীনতা কাল ছোৱাত উল্লেখযোগ্য সাহি[illegible]ত্য সেৱী সকলৰ ভিতৰত বিৰহী কবিও শ্ৰেষ্ঠ নাট্য[illegible]কাৰ ৺গনেশ গগৈ, স্বভাৱ-সিদ্ধ সাহিত্য সেৱী ফণীন্দ্ৰ[illegible]নাথ গোহাঁই (অস্বাভাৱিক যেন লাগিলেও তেওঁ[illegible] ৰচিত কবিতাৰ নিজ আবৃত্তি শুনিলে তেওঁক অসমৰ শ্ৰেষ্ঠ কবি সকলৰ শাৰীত ধৰিব পাৰি), গণনাথ[illegible] গোঁহাই আদিকে আঙুলিয়াব পাৰো।

স্বাধীনতাকালছোৱাৰ পৰা আধুনিক সময়[illegible] ছোৱাৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য লোক সকলৰ ভিতৰত অসমখ্যাত সাংবাদিক, উপন্যাসিক, সমালোচক তথা কথক শ্ৰীহোমেন বৰগোহাঞি [illegible]

নিৰ্শ্মিত সম্পদৰ অস্তিত্ব আমি দেখিবলৈ পাওঁ যাৰ দ্বাৰাই এই অঞ্চল সভ্য জগতৰ মাজত ঐতিহ্যমণ্ডিত, ইয়াৰ উদাহৰণত জ্বলন্ত সাক্ষ্য বহনকাৰীবোৰৰ ভিতৰত যেনে ধৰক, অসমৰ একাদশ খণ্ড পীঠৰ ভিতৰত হাহিৰ দেৱালয়, শ্ৰীশ্ৰী বাসুদেৱ স্থান, অসমৰ ২য় সৰ্ব্ব বৃহৎ মুগা খাদ্য ৰোপন কেন্দ্ৰ, অসমৰ ১ম স্থাপিত জৈনমন্দিৰ, লক্ষীমপুৰ জিলাৰ প্ৰথম স্থাপিত শিক্ষা কেন্দ্ৰ ঢকুৱাখনা চৰকাৰী মজলীয়া বিদ্যালয় (১৮৭২ চন) আদিকে আঙুলিয়াব পাৰি। এই অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠান বিলাকে বিভিন্ন দিশত দেশৰ অগ্ৰগতিক উক্ত অঞ্চলৰ বাইজৰ উপৰিও অন্যান্য জনসাধাৰণকো উন্নতিৰ পথত অবিহনা যোগাই আহিছে। বাৰু, এই প্ৰসংগ ইমানতে এৰি শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ মাজৰ পৰা অলপতে নাইকিয়া হোৱা কথা এটা আপোনাক সুধোচোন ঃ

আপুনি নিশ্চয় জানেই যে, অলপতে আমাৰ অভ্যন্তৰীণ মূল্যাংকণটো বিশ্ববিদ্যালয়ে উঠাই দিছে, ইয়াৰ পৰা আমাৰ কি লাভালাভ হৈছে বা হ'ব বুলি আপুনি মতামত দিয়ে ?

প্ৰিয় সম্পাদক ডাঙৰীয়া, আমাৰ সাম্প্ৰতিক শিক্ষা ব্যৱস্থাত ই এটা চাঞ্চল্যৰ সৃষ্টি কৰিছিল আৰু ইয়াৰ প্ৰতিক্ৰিয়া আজিও অব্যাহত। মোৰ মতেৰে: আভ্যন্তৰিণ, মূল্যাংকন হ'ব লাগিছিল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শৈক্ষিক উৎকৰ্ষতাৰ লগতে বৌদ্ধিক বিকাশৰ মাপকাঠি- কিন্তু দত্তদেৱ, কি কব বুইছে, ই হ'ল 'অশ্বত্থমা হতঃ' কিন্তু ইতি গজঃ— নাকে জানেই নহয় সত্য স্বৰূপক কোনেও উপলব্ধি কৰিবলৈ নেপালে। ত্ব' বৰচোন, আমিএই বাৰ সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ স্ৰষ্টা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ অনূদিত মহাভাৰতৰ এটা কথা কঁহিয়াই চাওঁ। কথাটো হ'ল তেখেতে মহাভাৰতত উল্লেখ কৰা 'কৌৰৱ' আৰু 'পাণ্ডৱ' শব্দৰ দ্বাৰাই কি প্ৰকৃত মহান ভাবৰ প্ৰতিকৃতি প্ৰকাশ কৰিব বিচাৰিছে ?

এইটো মোৰ বোধেৰে সম্পাদক হাজৰিকা,

[illegible]

প্ৰিয় দত্ত, [illegible] আৰু মাৰবলৈ [illegible]

এটা আলোচনা [illegible] আমাৰ ক্ষুদ্ৰ [illegible] তাক পাঠকৰ আগলৈ যথা সম্ভৱ সৃজনীমূলক [illegible] আপোনাৰ মহাবিদ্যালয়লৈ মোৰ আন্তৰিক [illegible] নিবেদিছো।

পুনৰ [illegible] লগ পোৱাৰ মানসেৰে [illegible]

ধন্যবাদ।

১৯৮১-৮২ চনৰ মহাবিদ্যালয়ৰ নবাগত আদৰণি সভাৰ মুখ্যঅতিথি ও আৰ্থিক সাহাৰ্য্য দাতা হিচাবে, জিলাৰ উপায়ুক্ত শ্ৰীযুত কমল চন্দ্ৰ মজুমদাৰ দেৱক, মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাই আদৰণি জনাইছে। আদৰণি ফ'টোত উপায়ুক্ত দেৱক মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী সম্পাদকে ফুলাম গামোছাৰে অভ্যৰ্থনা জনোৱা দেখা গৈছে।

চকুৰাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য সকল।
(নৱম সংখ্যা ১৯৮১ ৮২)

১মতে (থিয় হৈ ক্ৰমাৎ সোঁফালৰ পৰা) শ্ৰীমানিক দত্ত (শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি প্ৰাকস্নাতক মহলা ২য় বাৰ্ষিক) শ্ৰীঅনন্ত কুমাৰ দত্ত (সম্পাদক আলোচনী শাখা) শ্ৰীহৰি প্ৰসাদ শৰ্মা (শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি প্ৰাক স্নাতক ১ম বাৰ্ষিক) শ্ৰীনিক গগৈ (শ্ৰেণী প্ৰতিনিধি স্নাতক মহলা ১ম বাৰ্ষিক) শ্ৰীফনী গগৈ (সম্পাদক ছাত্ৰ জিৰণী কোঠা) শ্ৰীকপেশ্বৰ দত্ত (সম্পাদক তৰ্ক বিভাগ) শ্ৰীনামেশ্বৰ কুমবাং (সম্পাদক সমাজ সেৱা বিভাগ) শ্ৰীজয় নাথ গগৈ (চকীদাৰ)

২য়তে (বহি ক্ৰমাৎ সোঁফালৰ পৰা) শ্ৰীযুত ৰমেন গোহাঁই (উপদেষ্টা সাংস্কৃতিক বিভাগ এম,এ) শ্ৰীযুত নৰনাৰায়ন গোহাঁই (উপদেষ্টা ছাত্ৰ জিৰণী কোঠা) শ্ৰীযুত চৈয়দ দলিয়ুৰ ৰহমান অধ্যক্ষ এম, এ, এল, এল, বি) শ্ৰীযুত বীৰেন দত্ত (উপদেষ্টা ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা) শ্ৰীযুত কুথেশ্বৰ দত্ত এম, এ (উপদেষ্টা শৰীৰ চৰ্চ্চা বিভাগ) ফ'টোত অনুপস্থিত সকল হৈছে শ্ৰীযুত শিৱ প্ৰসাদ গগৈ, শ্ৰীযুত অমিয় সন্দিকৈ, শ্ৰীচন্দ্ৰ বড়া, শ্ৰীউৎপল গগৈ, শ্ৰীমতীপ্ৰিয় শইকীয়া, শ্ৰীযুত চোচেন দলে শ্ৰীযুত চন্দ্ৰ বৰুৱা আদি।

কবিতা বিভাগ

—'কবিতাৰ মৌকুঁহ'—

মাতৃ পূজা/-অধ্যাপক ভোলা নাথ শৰ্ম্মা।

এয়ে চিৰ নমস্য মাতৃ
ডেৰকোটি সন্তানক লৈ,
স্ব-গৌৰৱে মহিমামণ্ডিত অসম।
এই দেশ বীৰ-বীৰাঙ্গনাৰ দেশ।
এই দেশ কবি সাহিত্যিক ধৰ্ম্মগুৰুৰ দেশ।
আজি জননী গৰ্ভাৱতী হৈ আছে অপাৰ সম্পদে
জননী খ্যাতি প্ৰচুৰ খনিজ তেল সম্পদত।
বিশ্বদৰবাৰত ৰাখিছে সন্মান চাহ সম্পদত।
জননীয়ে মুক্তভাৱে কৰিছে প্ৰদান,
কাঠ, বাঁহ-বেত, খেৰ, ইকৰা।
আৰু,
বিশ্বদৰবাৰত কৰিছে প্ৰদান,
হাতী, গড়, বাঘ, হৰিণ, পখী আৰু
জননীৰ ভূমি সোনতলি,
জননীৰ সৃষ্টি লক্ষ্মী আৰু স্বৰস্বতী।
এয়ে মাতৃ অসম,
কৰোঁ পূজা সমবেদে।

মোৰ

নুফুলা গোলাপ ফুল

অ' মোৰ নুফুলা গোলাপ ফুল
কঁইটৰ মাজত
ক'ত হেৰাল ক'ত হেৰাল
পুৰতি পখীৰ গান;
আকুলিত মোৰ এতিয়াও লাগি আছে
নিয়ৰৰ কোমল সুবাস,
বজাহে ওলোৱা সূৰ্য্য
কাইটৰ মাজেদি পাৰ হৈ গ'ল
অ' মোৰ নুফুলা গোলাপ ফুল
পাখি মেলা কলৰবতে
একাষাৰ কৈ যাওঁ মই
অ' মোৰ নুফুলা গোলাপ ফুল
কঁাইটৰ মাজত এৰি থৈ পখিলাৰ কোক
ফুলি আছে কাৰ হৃদয়ৰ ফুল।

কুমাৰী দেৱজ্যোতি দলে
১ম বাৰ্ষিক
প্ৰাক-স্নাতক

॥ নতুনৰ তান ॥

নতুন যুগৰ তান আহিছে
নতুন আমাৰ প্ৰাণ;
নতুন সুৰত নতুন ছন্দত—
গাম নতুনৰ গাণ
গাম নতুনৰ গাণ।
নতুন সাজে সাজি পাৰি
আঁহা ভাই আগবাঢ়ি
পিচ পৰিলে নহব যে
আগত বহুত কাম
আগত বহুত কাম।
ওপৰত সৌ দিবাকৰ
তেওঁৱেই আমাৰ ছত্ৰধৰ;
সত্য সেৱাৰ সাধক হৈ—
কৰিম দেশক ত্ৰাণ
কৰিম দেশক ত্ৰাণ
নতুন যুগৰ তাণ আহিছে
নতুন আমাৰ প্ৰাণ।

শ্ৰীহৰি প্ৰসাদ শৰ্ম্মা
প্ৰাক-স্নাতক মহলা ২য় বাৰ্ষিক

-বিভিন্ন বস্তু আৰু প্ৰাণী সমূহ-

শ্ৰীডিম্বেশ্বৰ দত্ত

অসম অসম সোনৰ অসম
সাত ভনাৰ বৰ অসম
আই মোৰ পূজনীয়
মৰম চেনেহ যুগমীয়া
ইন্দু মানে জোনবাই।
শুনিছানে কনভাই।
এশৰাই তামোল পান
মান ধৰিবলৈ সজাই আন।
সৌটো ঐৰাৱত
শুৰে কৰে লট, পট।
গাইৰ ওহাৰত গাখীৰ থাকে
পোৱালায়ে খায়
বছেৰেক হলে মানে
পিয়ন এৰি যায়
জ্বৰ হলে পথ্য বাধা
ডাক্তৰক শুধি ঔষধ লবা।
কদম তলত বজাই বঁহী
কৃষ্ণই আছে হাঁহি হাঁহি।
খলিহনা মাছপুঠি খাবা
তেহে তাৰ জুতি পাবা।
সময় দিয়া ঘড়ীৰ কাম
সময়মতে কৰিবা কাম।
গছাত থোৱা চাকি জ্বলাই
চাকিয়ে থাকিব পোহৰ বিলাই।
মঙলা কায়ে বজায় ডবা
কথা এটা কওঁ অলপ ৰ'বা।
উৰণীয়া পাৰ চৰাই

মহাপুৰুষৰ মহান বাণী
    মিছাতে সময় নকৰা হানি।

সূতা কাটিবলৈ যঁতৰ লাগে
    কঁঠিয়া পাৰিবলৈ বতৰ লাগে।

ৰামচন্দ্ৰ ভগৱান
    সেৱা কৰা হনুমান।

চৰাই হলে উৰি যায়
    লতা হলে বগাই যায়।

বৰুৱা ডাক্তৰ ঘৰুৱা
    তেওঁক আনা মাতি।

অসুখটোনো কি হৈছে
    কোৱা ভাঙি পাতি।

এইটো ষাঁৰৰ গড় সিং
    খং উঠিলে কৰ পিং।

ষাড়ে টানে গাড়ী
    ঘটং মটং কৰি।

সোনবৰণীয়া হৰিণ পহু
    ব'লা যাওঁ চাই আহো।

গড়ৰ মুখত জোঙা থৰ্গ।
    থুচে যদি পাবা স্বৰ্গ।

আমাৰ বুঢ়া খেতিত ওজা
    বুঢ়াৰ পিঠিত সাৰৰ বোজা।

বায়নে বজায় খোল
    ঢুলীয়াই ঢোল,

মাছকে মৎসা বোলে
    কিনি খাম সস্তা হলে।

নাচনীয়ে পাতিলে ঠেহ
    এতিয়া কি কৰো ছেঃ।

ডাঙৰ হাবিত সিংহ থাকে
    অতিপাত খায়।

চিৰিয়া খানাত ধৰি থয়
    আহিবাগৈ চায়।

হাঁহে থাকে তেত তেতাই
    নেথাকিবি পেক পেকাই।

ধৰিব পাৰানে হেৰা বোপাই।
চাটিকে বোলে ছত্ৰ
চিঠিকে বোলে প্ৰত্ৰ
শিৱৰ মূৰত জটা থাকে
ভাল কামত বটা আছে।

ঝৰ ঝৰকৈ নদী বয়
শোঁ শোঁৱাই বতাহ বয়।
সৌটো এটা টঙী ঘৰ
দেখিছানে ফনীধৰ।
বৰটোকোলাৰ দীঘল ঠেং
দেখিবলৈ লেং পেং।

তেল শলিতা কমি গলে
টিমিক টানাক বন্তী জ্বলে।
নদী কাষৰ গছৰ ডাল
দেখিবলৈ সঁচাই ভাল।
কাহঁ পৰি জীন যায়
স্বৰস্বতায়ে বীনবায়।

এই জোপা তৰু
নহয় নিচেই সৰু।
এই জোপা কি ফুল
গোন্ধতে আমুল মূল।
দীপাৱলী আহি পালে
শাৰী শাৰী দীপ জ্বলে।

–ধান মুঠি হ'ল লখিমী
ভঁৰাল ভৰাই লোৱা
হালৰ মুঠি ধৰা যদি
হবা লাট লোৱা।

নদীয়ে থাকে বয়
সময় নাথাকে ৰয়।
বিলৰ বুকুত পদুম ফুলে
ফুলৰ পাহিত জোন
ফুলি আছে গোলাপ ফুল
নিজৰ কাপত নিজেই
ভোকত লাগে খাওঁ খাওঁ
বাঘে কৰে হাওঁ হাওঁ
দুৰ্গাৰ নাম ভবানি
জগতৰ [illegible]

[illegible]

বন্ধু পলম নকৰিবা

শ্ৰীগীতা কোঁৱৰ
প্ৰাক্-স্নাতক
১ম বাৰ্ষিক

ক্ষনিক সময়ৰ বন্ধু
পলম নকৰিবা।
ক্ষনিক পলম হলেই
আমাৰ মুৰৰ ওপৰেদি
বৈ যাব........ .. .. ।
মৃত্যুৰ উপত্যকাৰ উত্তাপিত বতাহ।
জীয়াই থকাৰ সংগ্ৰাম।
এইয়া বন্ধু।
ক্ষনিক পলম হলেই
অক্টোপাছৰ দংশন॥
মৃত্যুৰ ধুমুহা সমুখত।
নহলে পৰি ৰব
কিছুমান নৰখকালৰ ৰূপত
বনগৈ গহবৰৰ বুকুত
অস্তিত্ত গজিব বন॥
সেয়ে বন্ধু।
পলম নকৰিবা॥

মহৎ লোকৰ বাণী

(১) নিৰ্ভীকতা ন থাকিলে সকলো গুণ ধূলিত পৰিণত হয়।
নিৰ্ভীকতা নাথাকিলে সত্য সাধনা বা অহিংসা অসম্ভৱ।
—মহাত্মা গান্ধী।

(২) অধ্যৱসায় মনত লুকাই থকা প্ৰতিজ্ঞাৰ ফল- মনত প্ৰতিজ্ঞা থাকিলেহে
কামত অধ্যৱসায় জন্মে।
— সত্যনাথ বৰা।

(৩) ভাল কাম সাঁচি থোৱা এক কথা আৰু এলাহত পেলাই থোৱা এক কথা।
প্ৰথমটোৱে মানুহৰ চতুৰালিৰ চিনাকি দিয়ে। দ্বিতীয়টোৱে মানুহৰ সোৱোপালিৰ
চিনাকী দিয়ে।
— সত্যনাথ বৰা।

(৪) পাড়িতৰ সেৱক আৰু দেৱতাৰ সাধকৰ মাজত সাদৃশ্য আছে।
—ভূদেৱ মুখোপাধ্যায়

শ্ৰীলাৱনা দত্ত।
প্ৰাক্- স্নাতক

: প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা :

চকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা এখনৰ
জন্ম কেইবা বছৰৰ আগতেই হৈছিল। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী
সকলৰ চিন্তাৰ অনুশীলনৰ বাবে প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাৰ
এটি বিশেষ ভূমিকা আছে। ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ সাহিত্য
চৰ্চ্চাৰ মাধ্যম হিচাবে নিতান্তই এই পত্ৰিকা জীয়াই
থাকিব তেওঁলোকৰ লিখনীৰ ওপৰত। সকলোৰে
সহযোগ আৰু সৃজনীশীল সমালোচনা মুকলিভাৱে
প্ৰকাশ কৰাই এই পত্ৰিকাৰ আদৰ্শ। এটা বালিমাহী
চৰাইয়ে যিদৰে খৰালিক মাতি আনিব নোৱাৰে
একেদৰে কেৱল সম্পাদকৰ হাতত দিলে ইয়াৰ পূৰ্ণতা
প্ৰকাশ নাপায়। তাৰ বাবে সকলোৰে সহায় সহ-
যোগ (লিখনী জৰিয়তে) প্ৰাৰ্থনা কৰিলো।

সম্পাদক
স্বাক্ষ্যৰ

কবিতা

শিৱপ্ৰসাদ গগৈ অধ্যাপক
মুৰব্বী অসমীয়া বিভাগ

সেই আশ্চৰ্য্য সংগীতবোৰ
যত জপিয়াই পৰিছিল
হেজাৰ বুভুক্ষজন।
হাতৰ মুঠিত মাটিৰ মমতা
চকুৰ পতাত বৰ্ষাৰ চোক
ফু দিলেই জ্বলা মেজাজবোৰ।

কীটৰ দংশন

বাতুল ৰাজখোৱা।
অধ্যাপক ইংৰাজী বিভাগ

স্নায়বিক ৰোগীৰ দৰেই
মোৰ হৃদয়ত বাজে
উত্তাল সাগৰৰ তৰঙ্গ মালা।
বতাহত ভাঁহি আহে
আকাশবানী
'ভূল পথৰ যাত্ৰা'
মগজুত মোৰ
এটি কীটৰ দংশন
অসহ্য যন্ত্ৰনা ....।

॥ চিৰ মাতৃৰ পূজা ॥

অনন্ত দত্ত

(১)
দুখ দুখ, দুখৰ ওপৰি দুখ
হাঁয় মোৰ জননী অসমী দেশ,
স্বাৰ্থৰ লোভত ধনৰ থকত
ৰদনহঁতে বিদেশীৰ হাতত বেচিছে তোক।

(২)
সকলো থাকিও একো নাইকিয়া
কপালতো নাই আজি সেন্দুৰৰ ফোঁট।
দেৱ মন্দিৰত পিশাচৰ কোঁপ
হেতুকেই মাতৃৰ ইমান দুখ।

(৩)
গছত গুটি যেনা তাঁতত লাগিছে কেনা
হায় জীৱন বীনৰ তাঁৰ ছিগি যায়,
জাকে জাকে কাকতি কৰিং আহি
মাতৃৰ তেজ শুহি খায়।

(৪)
মহাত্মাৰ মহিমাৰে নোৱাৰি কৰিব যেন
চিৰ চেনেহী মোৰ মাতৃক পূজা,
গঢ়িব লাগিব আমি সুভাসৰ দৰে
অন্য এক মহান নেতাক
তেহে আমি বচাব পাৰিম অভিমন্যুৰ দৰে
নিঃসহায় অথচ প্ৰকৃত বীৰ সন্তানক
তেতিয়াহে কৰিব পাৰিম চিৰমাতৃৰ পূজা

- সংগ্ৰাম -

জীবন সৰ্কাৰ

বিষাদৰ ডাৱৰ চপৰা নৈৰৰ পুৰণি পাল
বতাহ জাক বৰ গৰম কটুৰা ৰৰকদাৰ
গলি গলি নিঃশেষ হৈ গ'ল
সৌৱা . . . .
শিলৰ গঠ'নিত ক্ৰিবিভৃতিৰ বিস্ফোটৰ তুই শুনিলা
নেজানো . . . .
কেতিয়া কাহানিকৈ ইয়াৰ
পৰিসমাপ্তি ঘটিব।

মুদ্ৰাস্ফিতি

অধ্যাপক ভোলানাথ শৰ্ম্মা।
অৰ্থনীত বিভাগ

মোৰ বুকুত এক'ৰা প্ৰকাণ্ড জুঁই,
মই দগ্ধ হৈছো তাৰ উত্তাপত।
আৰু দেখা পাইছোঁ
চাৰিও কালে জুঁই জ্বলিব লাগিছে।
বজাৰত জুঁই, আলিবাটত জুঁই.
বয়বস্তুৰ চৰা দামৰ জুঁই।
আলিবাটত ইনকিলাব জিন্দাবাদৰ ধ্বনি,
বিপ্লৱৰ প্ৰবল আৰ্ত্তনাদ
এই জঁইয়ে তুমাকো দহিব
তুমি ক্ষান্ত হোৱা আৰু কৈ দিয়া
এই জুঁই নুমুৱাব কোনে ???

'অৰুনোদয়'

দিলীপ চুতীয়া

প্ৰথমঃ বাতৰি কাকত অৰুনোদয় অসমৰ অসমীয়া সাহিত্য আকাশত উদয় হৈছিল ১৮৪৬ চনৰ জানুৱাৰী মাহত। বঙ্গদেশৰ অৰুনোদয় ৰামপুৰৰ পৰা ওলোৱা প্ৰথম বাতৰি কাকত সমাচাৰ দৰ্শনতকৈও ডেৰকুৰি বছৰ পিছৰ।

অৰুনোদয় প্ৰথম সম্পাদক ওলিবৰ টি বাট্ৰৰ। ৩৭ বছৰ কাল মহাপয়োভৰে চলা এই কাকতৰ আন সকল সম্পাদক আছিল নেথন ব্ৰাউন, ডেন ফৰ্থ আৰু হৈংটিং।

শিৱসাগৰৰ মিচনেৰী প্ৰেছৰ পৰা অৰুনোদয় প্ৰকাশ হৈছিল। এই কাকতৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট সমুহ আ হল ১) ইলাষ্ট্ৰেটেড লণ্ডন নিউজ কাকতৰ চিত্ৰৰ পৰা অসমীয়া শিল্পীৰ হতুৱাই ব্লক কটাই অৰুনোদয়ক সচিত্ৰ কৰা হৈছিল। (২) ইয়াত ধৰ্ম, সাহিত্য, বুৰঞ্জী, বিজ্ঞান, দেশ বিদেশৰ বাতৰি আদি ভিন্ন স্বাদৰ সমাহাৰ ঘটিছিল। (৩) ইয়াৰ ভাষা আছিল সহজ সৰল। অসমীয়া ৰাইজৰ কথিত ভাষাৰ ঢঙত ইয়াৰ গদ্য লিখা হৈছিল।

উল্লেখযোগ্য যে, সেই সময়তে ইয়াৰ গ্ৰাহক সংখ্যা সাত শৰ সীমা চুইচিলগৈ। ইয়াৰ পৰা অৰুনোদয়ৰ জনপ্ৰিয়তা উপলব্ধি কৰিব পাৰি।

(প্ৰবন্ধ)

ৰূপসজ্জা

দিলীপ চু

মানুহ মাত্ৰেই সৌন্দৰ্য্যৰ পূজাৰী। সৃষ্টিৰ আদি কালৰেই পৰা নাৰী সৌন্দৰ্য্য প্ৰিয়। নাৰী হৈছে চিৰ সৌন্দৰ্য্য ময়ী বিশ্ব সৌন্দৰ্য্যৰ প্ৰতিভা যি যুগ মানুহে গৃহ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ শিকা নাছিল বা বন পশুৰ লগত যুদ্ধত লিপ্ত হৈ জীৱন নিবাহ কৰিছিল সেই, আদিম প্ৰস্তৰযুগতো নাৰীৰ সৌন্দৰ্য্য পিপাসা আছিল আৰু ৰুচি অনুযায়ী নিজকে সুন্দৰ কৰি তুলিবলৈ যত্নপৰ হৈছিল। নাৰীৰ দেহৰ সৌন্দৰ্য্য হৈছে পৰিপূনতা। নাৰীৰ দেহৰ সৌন্দৰ্য্য অতি সুন্দৰ আৰু মনোমোহা। নাৰীৰ এই গোপন সৌন্দৰ্য্য ই ঋষি মুনিৰো মতিভ্ৰম কৰি সৌন্দৰ্য্য প্ৰেমত আপ্লুত কৰিছিল।

যুগ যুগ ধৰি সেইয়ে নাৰীয়ে আৰতি কৰি আহিছে। কেৱল মাত্ৰ ঈশ্বৰে দিয়া দৈহিক সৌন্দৰ্য্যত নাৰী মন সেইয়ে কোনো দিনেই তৃপ্তি হোৱা নাই। নাৰীৰ মনেৰে বিচাৰে বাহ্যিক উপকৰণেৰে নিজকে আৰু অপৰূপা কৰি তুলিবলৈ নাৰীৰ মনৰ এই সৌন্দৰ্য্য পিপাসাৰ পৰাই ৰূপসজ্জা বা প্ৰসাধনৰ প্ৰচলন হয়। কিন্তু নাৰী ৰূপসজ্জা অনেক চমক লগোৱা হব নালাগিব। নাৰীৰ সৌন্দৰ্য্যবোধে সকলোকে মুগ্ধ কৰিব পাৰিলেহে প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য্য বা ৰূপসজ্জাৰ মূল্য থাকে।

বাহ্যিক ৰূপ আৰু চমক কেতিয়াও প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য্য নহয়। প্ৰকৃত সৌন্দৰ্য্যৰ কাৰণে লাগে সাধনা নাৰীৰ সৌন্দৰ্য্য প্ৰকাশ পায় কাম কাজ ও ব্যক্তিগত আচাৰ ব্যৱহাৰত, মুখৰ ভাবাত আৰু নাৰী হৃদয়ৰ অনুপম অভিব্যক্তিত।

'শুভেচ্ছা'

হঠাৎ শুনিলোঁ আমাৰ অতি মৰমৰ, অতিআদৰৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাৰ জন্ম হল। সম্পাদকৰ দক্ষতাত ই পূৰ্ণৰূপে প্ৰচলিত। আনন্দত আত্মহাৰা হৈ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা খনিৰ দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰি 'প্ৰীতি ও শুভেচ্ছা' জ্ঞাপন কৰিলো। আমাৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা খনি অমৰ হওঁক।

শুভাকাংখী
দি—দত্ত
বি, এ ২য় বাৰ্ষিক

অনুৰোধ

ছাত্ৰ বন্ধু সকললৈ আমাৰ এটি বিনম্ৰ অনুৰোধ এইয়ে যে, লেখক সকলে সদা প্ৰকাশিত এই প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাখনিৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়াবৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় চুটি গল্প, প্ৰবন্ধ, কবিতা, ব্যঙ্গৰচনা, ৰেখাচিত্ৰ আদিবোৰ সম্পাদকৰ হাতত প্ৰকাশৰ বাবে পথায় প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা খনি উৎসাহ জোগায় যেন। লগতে এই সংখ্যাত হোৱা অনিচ্ছাকৃত ভুল ক্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা বিচাৰিলো।

বিনীত
সম্পাদক

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ প্ৰাৰম্ভনিতেই আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈকে মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জাপন কৰিছো, যিসকলে মোক জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে গভীৰ আন্তৰিকতাৰে লেখতসকলৰ সেৱা কৰিবলৈ আগবঢ়াই দিলে। তদুপৰি যিসকল সহপাঠী আৰু হিতাকাঙ্ক্ষীয়ে মোৰ দায়িত্বৰ সমভাগী হৈ নিয়াৰিকৈ কৰ্ত্তব্য, দায়িত্ব সম্পাদন কৰাত অনুপ্ৰেৰণা যোগালে সেইসকললৈ মোৰ হিয়াভৰা শ্ৰদ্ধা যাচিলো। আপোনালোকে দিয়া সেই দায়িত্বৰ মৰ্য্যাদা অক্ষুন্ন ৰাখিব পাৰিলোনে নাই তাৰ বিচাৰ্য্য বিষয় আপোনালোকৰ। আপোনালোকৰ সম্পাদিকা হিচাপে মই যিখিনি সা-সুবিধা আপোনালোকক যোগাব লাগিছিল ঠিক সেইখিনি হয়তু যোগাব নোৱাৰিলো। কিন্তু চেষ্টাৰ ব্যতিক্ৰম কৰা নাছিলো।

বহুতো সমস্যাৰ সমাধানৰ অন্তৰালত যিখিনি অভিজ্ঞতা থাকিব লাগে সেইবোৰত প্ৰয়োজন অনুসাৰে অজ্ঞ হোৱাৰ বাবে আপোনালোকৰ ওচৰত হয়তু বহুতো ভুল কৰি গলো। এই খিনিতে এটা কথা জনাব লগাত পৰিছো ১৯৭৮-৭৯নৰ সম্পাদিকাই মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীৰ প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰিছে যে সেইবছৰতে ছাত্ৰীৰ জিৰণিকোঠা, Reading Stand, বাতৰিকাকত আদিৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। কিন্তু দুখৰ বিষয় আজিও মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰায় ছাত্ৰীয়ে ছাত্ৰীৰ জিৰণি কোঠা আছে নে নাই নাজানে। সেয়ে আমাৰ কৰ্তৃপক্ষলৈ অনুৰোধ জনাইছো যাতে অনতিপলমে ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ জীৱন্ত ৰূপ দি উপকৃত কৰে যেন।

কলেজ সপ্তাহত মোৰ দায়িত্বত থকা খেলা সমূহ হল-কেৰম, ৰিং, টেবুল টেনিচ, বেডমিন্টন,

বিচিত্ৰ বাতৰি

সংগ্ৰাহক

মিচ- [illegible] চাংমাই।-

প্ৰশ্নঃ- ভাৰতীয় সংবিধান ৰচনা কৰা উপকমিটিৰ ১ম অসমীয়া সদস্য কোন ?

উত্তৰঃ- চৈয়দ মহম্মদ সাদুল্লা।

প্ৰশ্ন - সকলোতকৈ প্ৰাচীন সংস্কৃত গ্ৰন্থ কি ?

উত্তৰঃ - ঋকবেদ

প্ৰশ্নঃ- শেষ মোগল সম্ৰাট জনৰ নাম কি ?

উত্তৰঃ- বাহাদুৰ শ্বাহ।

প্ৰশ্নঃ- মধ্যাকৰ্ষন শক্তিৰ আবিস্কাৰক কোন ?

উত্তৰঃ- চাৰ আইজাক নিউটন।

প্ৰশ্নঃ- পৃথিৱীত প্ৰথম হাস্পাতল কোনে স্থাপন কৰিছিল ?

উত্তৰ: সম্ৰাট অশোকে।

প্ৰশ্নঃ ভাৰতৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ সমস্যা কি ?

উত্তৰ: স্বাস্থ্যহীনতা, নিৰক্ষৰতা, দৰিদ্ৰতা।

প্ৰশ্ন - প্ৰথম ৰেল কোনে [illegible] কৰে।

উত্তৰঃ- [illegible] [illegible]

প্ৰশ্ন - সাহিত্য একাডেমীৰ [illegible] ১ম পুৰস্কৃত অ[illegible] উপন্যাস কি ?

উত্তৰঃ- ইয়াক ইঙ্গম-বীৰেন্দ্ৰ [illegible] ভট্টাচাৰ্য।

প্ৰশ্নঃ- ডাক টিকত চলোৱা ১ম অসমীয়া সাহি[illegible] কে[illegible]

উত্তৰঃ- ৰসৰাজ লক্ষ্মীনাথ [illegible]

প্ৰশ্নঃ-অসমীয়া সাহিত্যৰ ১ম [illegible] প্ৰথমৰ নাম

উত্তৰ - ৰুক্মিণীয়ে শ্ৰীকৃষ্ণলৈ [illegible] পত্ৰ- 'কাম্ব[illegible] নাট' শ্ৰী শ্ৰীশংকৰদেৱৰ

মহৎ লোকৰ বাণী

১। যি পৃথিৱীত কাৰো অন্যায় নকৰে তেওঁ-ৰেই ভদ্ৰলোক”

২। “ সহজ সৰল জীৱন যাপন, উচ্চ চি[illegible] কৰাটোৱেই প্ৰকৃত মানৱীয়”

মহাত্মাগান্ধী

" সমাজ সেৱাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন "

জয় জয়তে মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা অৰ্পণ কৰিলো ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিজন বন্ধু তথা প্ৰতি গৰাকী বান্ধৱীলৈ। যি সকলে মোক ১৯৮১-৮২ চনৰ 'সমাজ সেৱাৰ সম্পাদক হিচাপে এই গধুৰ দায়িত্ব দি সন্মানিত কৰিছিল। আপোনালোকে দিয়া সেই দায়িত্বৰ মৰ্য্যাদা অক্ষুন্ন ৰাখিব পাৰিলোনে নাই তাৰ বিচাৰ কৰিব আপোনালোকেই। কিবা এটা কৰিব পাৰিলোঁ বুলি কব পৰা শক্তি নাই। কিন্তু মই কব পাৰো যে মই যথা সাধ্যে চেষ্টা কৰিছিলো।

বিভিন্ন সমস্যাৰ সমাধানৰ প্ৰচেষ্টাত অজ্ঞতা আৰু অনভিজ্ঞতাৰ বাবে হয়তু বহুতো ই আঘাত দি থাব পাৰো। যি কৰিছিলো আপোনালোকে দিয়া দায়িত্ব পালনৰ বাবেই কৰিছিলো। মোৰ সজ্ঞানে কেতিয়াও মই অন্যায় কৰিবলৈ বিচৰা নাছিলো। তথাপি আপোনালোকে দিয়া দায়িত্বৰ মৰ্য্যাদা ৰাখি কি কি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিলো তাৰ চমু তালিকা এখন দাঙি ধৰাটো মোৰ ব্যক্তিগত কৰ্ত্তব্য।

মোক সমাজ সেৱাৰ সম্পাদক হিচাপে সততে উপদেশ দিয়া ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক শ্ৰদ্ধেয় নৰনাৰায়ন গগৈ দেৱৰ পৰামৰ্শ আৰু মোৰ চেষ্টাতেই এইবাৰ সমাজ সেৱাৰ ফালৰ পৰা কাম সমাধা কৰা হল।

কলেজ সপ্তাহত মোৰ কাম আছিল বিদ্যালয়ৰ খেল পথাৰখন খুউব যত্ন কৰি চাফা কৰিলো।

তাৰ পাছত ঢকুৱাখনা চাৰি আলিৰ জাবৰ-জোথৰবোৰ ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰন সম্পাদকৰ জৰিয়তে চাফ-চিকুন কৰা হৈছিল। আকৌ ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ খেলপথাৰখনক খুউব চেষ্টা কৰি উপদেষ্টা মহোদয়, সকলো মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ তথা মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীৰ জৰিয়তে চাফ চিকুন কৰা হৈছিল।

মানুহ সমাজ প্ৰিয়। সমাজক বাদ দি কোনো ব্যক্তি জীয়াই থাকিব নোৱাৰে। এখন সমাজ এটা জাতিৰ উন্নতি অৱনতি নিৰ্ভৰ কৰে সেই সমাজৰ প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিৰ ওপৰত। যদি প্ৰতিজন ব্যক্তিয়েই সমাজৰ কল্যান আৰু উন্নতিৰ বাবে চিন্তা কৰে তেন্তে সেই সমাজৰ উন্নতি চিৰবাঞ্চনীয়।

সদৌ শেষত ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী লৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰি প্ৰতিবেদন সামৰিলো।

বিনীত
শ্ৰীনামেশ্বৰ কুম্বাং
সম্পাদক সমাজ সেৱা
ঢকুৱাখনা মহাবিদ্যালয় ১৯৮১-৮২